

รายงานการวิจัย
เรื่อง
แนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง

คณะผู้วิจัย
นายสมศักดิ์ สีลา
นายวันชัย มีกลาง

ภาควิชาพื้นฐานของการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

คำนำ

ตามที่คณะกรรมการเตรียมการจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อกำหนดแนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และนักวิชาการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ประชุมกันเมื่อวันที่ 30 - 31 มีนาคม 2530 ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ได้มีมติหมายให้นายสมศักดิ์ ลีลา นายมนตรี แยมกสิกร นางทัศนีย์ ทานตวณิช และนางสุวรรณา จันทร์ประเสริฐ เป็นกรรมการเตรียมโครงการแนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้การประชุมพิจารณาซึ่งคณะกรรมการเตรียมโครงการได้เห็นชอบให้ใช้วิธีวิจัยโดยใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) และได้เสนอโครงการดังกล่าวในการประชุมเมื่อวันที่ 2 - 4 กันยายน 2530

คณะผู้วิจัยได้พิจารณาเห็นว่า ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในครั้งนั้น จะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น ถ้าได้รวบรวมและเรียบเรียงเป็นงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ดังนั้นจึงได้ดำเนินการจนสำเร็จเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ตามที่กำหนดไว้

คณะผู้วิจัยขอกราบมาแสดงความขอบคุณต่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างและได้กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน ที่กรุณาให้คำปรึกษาในค่านิเทศดำเนินการวิจัยมา ณ โอกาสนี้

และขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่กรุณาให้ทุนอุดหนุนบางส่วนสำหรับการวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัย

นายสมศักดิ์ ลีลา

นายวันชัย มีกลาง

สารบัญ

คำนำ	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิลำเนา	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	2
ประโยชน์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	3
ข้อจำกัดในการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	5
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	5
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	5
การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม	8
การเก็บและรวบรวมข้อมูล	8
การวิเคราะห์ข้อมูล	9
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	11
แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	11
แนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	11

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 สรุปและอภิปรายผล	41
แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534)	41
แนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534)	50
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	57
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	63

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรม ด้านการอบรมเลี้ยงดูความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม	13
2 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรม ด้านการประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต	15
3 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาด และสุขภาพอนามัย	17
4 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรม ด้านภาษา การศึกษา การอนุรักษ์และการถ่ายทอดวัฒนธรรม	19
5 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรม ด้านประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัยและความเป็นไทย	22
6 แสดงแนวโน้มค่านองค์กรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม	24
7 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรม ด้านศาสนาและปรัชญา	25
8 แสดงความสำคัญของเป้าหมายในการศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม	28
9 แสดงพื้นที่จังหวัด ที่ควรศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม	29
10 แสดงแหล่งชุมชนที่ควรศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม	30
11 แสดงกลุ่มอาชีพที่ควรศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม	31
12 แสดงลักษณะของกลุ่มคนที่ควรศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม	32
13 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม	33
14 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัยด้านการประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต	34
15 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัย ด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาด และสุขภาพอนามัย ...	35
16 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัย ด้านภาษา การศึกษา การอนุรักษ์ และการถ่ายทอดวัฒนธรรม	36

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัย ด้านประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัย และความเป็นไทย	37
18 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัยด้านองค์กรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม	38
19 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัยด้านศาสนา และปรัชญา	39

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง "แนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบแนวโน้มของสภาพและปัญหาทางวัฒนธรรม รวมทั้งแนวทางการวิจัยเพื่อเตรียมรับมือปัญหาและเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อันอาจเกิดขึ้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (2530 - 2534) การวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 24 ท่าน

ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

1. ด้านชีวิตในครอบครัวและสังคม พอสรุปได้ดังนี้

สังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมและบริเวณใกล้เคียงจะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าบริเวณอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ผู้ปกครองจะมีน้อยลง อันเนื่องมาจากอิทธิพลของสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะโทรทัศน์ กลุ่มเพื่อน และลักษณะวิถีชีวิตในระบอบการผลิตแบบใหม่ นอกจากนี้บุคคลและสังคมยังมีแนวโน้มจะรับอิทธิพลของเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตมากขึ้น

สำหรับในเรื่องแรงงานและอาชีพ พบว่าจะมีปริมาณแรงงานอพยพเข้าไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานไร้ฝีมือ และหญิงบริการในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าจะมีสถานบริการเพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจมากขึ้น เช่น สถานที่พักขึ้น สถานบำบัดทางจิต และสถานสงเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองภาวะการแข่งขันในทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตที่จะทวีความรุนแรงมากขึ้น

ส่วนในด้านสภาวะแวดล้อม ความสะอาดและสุขภาพอนามัย พบว่าสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติจะเสื่อมโทรมลง และจะประสบปัญหาความที่อยู่อาศัยของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยในเมือง ซึ่งจะกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรมในที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า สุขภาพอนามัยและมาตรฐานในการดำรงชีวิตของประชาชนจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มขึ้น อันเป็นผลจากระดับรายได้และโอกาสการได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น

2. ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากร ธรรมชาติ ประเพณี สรูปได้ดังนี้

ในด้านภาษา การศึกษา การอนุรักษ์และการถ่ายทอดวัฒนธรรม อาจกล่าวได้ว่า จะเป็นยุคการเปลี่ยนแปลงท่ามกลางการอนุรักษ์ กล่าวคือจะมีการตื่นตัวทางด้านการศึกษาให้มีการอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมมากขึ้น แต่รูปแบบและวิธีการมักจะมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจมากกว่าเพื่อการอนุรักษ์อย่างแท้จริง ภาษาถิ่นจะมีคนนิยมพูดน้อยลงในขณะที่จะมีการนำคำหรือสำนวนของภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้ในการสื่อความหมายมากขึ้น โรงเรียนและสถานศึกษาจะมีลักษณะเป็นแหล่งวิชาการของชุมชนมากขึ้น โดยจะให้ความสนใจเรื่องราวของท้องถิ่น เช่น นิทานพื้นบ้าน หรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เข้าไปเผยแพร่มากขึ้น ในขณะที่ความต้องการในการศึกษาต่อในระดับสูง จะลดลง แต่มีแนวโน้มจะประสบปัญหาการศึกษาที่มีคุณภาพเกือบทุกระดับ ประเพณีบางอย่างจะไม่ได้มีการปฏิบัติหรือสูญหายไป บางอย่างที่ได้รับการฟื้นฟูก็มักจะตอบสนองวัตถุประสงค์ทางการค้าและการท่องเที่ยวมากกว่าที่จะจัดขึ้นเพื่อการอนุรักษ์หรือไม่ก็ปฏิบัติดีวัตถุประสงค์เดิมโดยจะรับค่านิยมความฟุ้งเฟ้อเข้ามา คนรุ่นใหม่มีแนวโน้มจะไม่ยอมรับเรื่องราวเก่า ๆ ที่เล่าสืบต่อกันมา และจะประสบปัญหาการขาดระเบียบวินัยมากขึ้น โดยเฉพาะในหมู่เยาวชน

รัฐบาลมีนโยบายจะให้ความสำคัญในงานด้านวัฒนธรรมมากขึ้น ศูนย์วัฒนธรรม ที่มีอยู่ในแต่ละจังหวัดจะมีบทบาทในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นมากขึ้น อย่างไรก็ตามศูนย์วัฒนธรรมก็ยังคงไม่มีเอกภาพในการบริหารงานและมีบทบาทไม่ชัดเจน

3. ด้านศาสนาและปรัชญา

วัดโดยทั่วไปจะขาดเจ้าอาวาสที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังจะเน้นการสร้างวัดมากกว่าการพัฒนาจิตใจ และมีแนวโน้มว่า ในการดำเนินชีวิตประจำวันบุคคลจะให้ความสำคัญต่อกฎหมายมากกว่าการยึดถือทางศีลธรรมและจริยธรรม อย่างไรก็ตาม รูปแบบการเผยแพร่ศาสนามีแนวโน้มที่จะนำเทคโนโลยีและสื่อประเภทต่าง ๆ มาใช้มากขึ้น จะเกิดช่องว่างทางความคิดระหว่างคนต่างรุ่น ต่างทัศนคติกันมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ให้ความสำคัญทางเศรษฐกิจ การค้า และวัตถุนิยมกับกลุ่มคนที่ยังให้ความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมและ เน้นคุณค่าทางจิตใจหรือจิตนิยม

ส่วนที่ 2 แนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะเวลาที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

1. เป้าหมายในการศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม

ควรศึกษาวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางวัฒนธรรม การพัฒนาวัฒนธรรม ค่านิยม และประเพณีที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโดยแนวคิดวิธีในการนำวัฒนธรรมมาแก้ปัญหาเศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากนี้ควรศึกษาวิจัยเพื่อให้รู้และเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยพยายามค้นหาวัฒนธรรมที่เป็นอุปสรรคหรือสนับสนุนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ประเพณีให้มากขึ้น

2. ขอบข่ายของการวิจัยทางวัฒนธรรม

ควรศึกษาวิจัยในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เรียงตามลำดับความสำคัญคือ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ตราด และนครนายก แหล่งชุมชนที่ควรศึกษาวิจัยเรียงตามลำดับความสำคัญได้แก่ เมืองพิทญา แหล่งทางประวัติศาสตร์ เช่น เมืองพระรถ โศกขมดี เป็นต้น บริเวณแหลมมัจฉา มาบตาพุด หมู่บ้านชนกลุ่มน้อย เช่น ลาวพวน กูลา ของ ลาวเวียง เขมร และบริเวณหมู่บ้านตามแนวชายแดนตามลำดับ กลุ่มอาชีพที่ควรศึกษาวิจัยได้แก่กลุ่มคนที่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม บริการ ธุรกิจอุตสาหกรรม นักเรียน นิสิตนักศึกษา และกลุ่มพระสงฆ์ ตามลำดับ ลักษณะกลุ่มคนที่ควรศึกษาวิจัยได้แก่ กลุ่มคนพื้นเมือง ผู้อพยพเข้าไปทำงานหรือตั้งหลักแหล่งใหม่ และกลุ่มนักท่องเที่ยว ตามลำดับ

3. แนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

3.1 ด้านชีวิตในครอบครัวและสังคม

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิตและการปรับตัว ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม รูปแบบและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก รวมถึงวิธีการประสานประโยชน์ของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ตามลำดับ

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ค่านิยม โครงสร้างและการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างในการเลือกอาชีพ การพัฒนาจิตใจและสุขภาพจิต การจัดการด้านสังคมสงเคราะห์ สำหรับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ การใช้เวลาว่างและการพักผ่อน ตามลำดับ

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อมและการป้องกันมลภาวะ การวางผังและการเตรียมการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย คุณภาพอาหารและบริโภคนิสัย และการนำสมุนไพรมาใช้ในการรักษาโรค ตามลำดับ

3.2 ด้านการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรทางวัฒนธรรม ประเพณี

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการถ่ายทอดศิลป ทัศนกรรมพื้นบ้าน การสอนและการพัฒนาจริยธรรม การรวบรวมศิลปวัตถุโบราณเพื่อการศึกษาและการอนุรักษ์ วรรณกรรมและการอนุรักษ์ วรรณกรรมพื้นบ้าน อิทธิพลของเทคโนโลยีและการสื่อสารมวลชน ตามลำดับ

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมภาคตะวันออกเฉียง การเสริมสร้างวินัยของคนกลุ่มต่าง ๆ การปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ การค้นหาเอกลักษณ์ที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวและเกิดความภาคภูมิใจของคนภาคตะวันออกเฉียง การรักษาวินัยการดำเนินชีวิตแบบไทย และการศึกษาคุณค่าที่แฝงเร้นอยู่ในความเชื่อ และประเพณีของคนภาคตะวันออกเฉียง ตามลำดับ

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและบทบาทที่เหมาะสมในการดำเนินงานของ ศูนย์วัฒนธรรมในแต่ละจังหวัด ควรประเมินผลการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมในภูมิภาคตะวันออกเฉียง การจัดตั้งองค์กรส่งเสริมวัฒนธรรมและระบบการบริหารงานวัฒนธรรมที่มีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านศาสนาและปรัชญา

ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสถาบันทางศาสนา เพื่อการพัฒนา วัฒนธรรม การเผยแพร่หลักธรรมที่ถูกต้อง บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ศึกษาปัญหา แนวคิดและแนวปฏิบัติทางพุทธศาสนา รูปแบบและวิธีการให้การศึกษาแก่พระสงฆ์ในด้านสังคมและ วัฒนธรรม และการศึกษาความเชื่อทางศาสนาของคนกลุ่มต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียง ตามลำดับ

Abstract

The main purpose of the research, "The Trend of Cultural Research in the Eastern Region of Thailand" is to survey the trend of the cultural situation and its problems in the Eastern Region during the 6th National Social and Economic Development Plan (1987-1991). Another purpose is to use survey research method to manage and solve these cultural problems. The research methodology which was used is EDR (Ethnographic Delphi Futures Research). The research sample consists of 5 experts and 19 honorary persons in eastern regional culture, so the total of the sample is 24.

The findings of the research are as follows:

Part I The Trend of the Cultural Situation in the Eastern Region during the 6th National Social and Economic Development Plan (1987-1991).

1. Household Life and Society.

The society in the Eastern Region will change very much, especially in the industrial area and the other areas around it. These social changes include the relationship between household persons, such as the reduction of the relationship between parents and children, because of the influence of mass communication (especially television), peer groups and the way of life in industrial society. The persons will use much more technology in their daily lives than in the past.

The amount of workers will grow in the Eastern Region very quickly, especially unskilled labour and the amount of women who some in for service sections of the labour force. More types of spiritual and recreational opportunities will be needed than in the past, because the people's lives will become more competitive.

The natural environment will be damaged and there will be more pollution such as air, water and noise pollution. The residential areas of the low-income persons who live in the towns or around industrial areas will increase in population density tending to produce slums. However, the standards of health and hygiene will be promoted and developed because of the high level of income and education.

2. The Conservation and Development of Culture and Tradition.

It will be the age of "change within conservation".

Cultural conservation and socialization will be promoted more than in the past, especially in order to stimulate tourism and other businesses. Some words of the local language will be used less in normal communication, while some words of foreign language will be increased. The schools and other institutions of education, as the academic centers of the communities, will collect and disseminate folktales and events in local history. The needs of higher education will lessen but the problem of an inadequate number of qualified schools will increase.

Some traditions or customs will not be practiced or at least will be lessened, while some of them will be restored because of the effect of business and tourism. Some of the newer, costlier practices will not reflect traditional purposes but will be more materialistic. The trend of the new generation will be to reject regional history. The problem of a lack of discipline will now more acute than in the past, especially among teenagers.

The policy of the government will try to develop and conserve the eastern regional culture. The cultural center in each province will have the role of restoring culture more than in the past. However, the cultural centers will be more confused about their roles, and will suffer disunity in administration.

3. Religion and Philosophy

At the temples, there will be a scarcity of efficient abbots; the focus will be more on constructing buildings than on developing the moral and spiritual life of the people. In daily life, people will pay more attention to laws than to ethics and morality. However, the method of conducting religion will use mass media and technological instruments more than in the past. Philosophical differences segments of the population will widen, especially between different generations and especially concerning materialism versus idealism.

Part II Characteristics of the Cultural Research Process in the Eastern Region during the 6th National Social and Economic Development Plan (1987-1991).

1. Goals

The studies should cover the evolution in the structure of Culture, adjusting for some traditions and values which are inappropriate due to social change, such as trying to find the conditions in culture for solving economic problems and improving people's lives in the Eastern Region. The research also should study local culture in depth and try to find obstacles or encouragements to improving the quality of life. Finally, it should try to collect and conserve old traditions and culture more than in the past.

2. Subjects and Areas for Cultural Research

The provincial areas which should be researched are, in order of importance, Chonburi, Rayong, Chanthaburi, Chachoengsao, Prajanburi, Trad and Nakhonayok. The communities which should be researched are Pataya City, historical areas such as Phrarot and Kokphanomdi district, Leanchabang, Maktaphut, minor colonies such as Laopaon,

Kula, Chong, Laoveang, Kimer and groups of Mu Bans (villages) along the borderland.

Groups of careers should be studied, such as farming, services, business or industry, girls and boys in schools, students in colleges and universities and monks in the temples, respectively. The types of people who should be studied include long-term residents, labourers and newly settled people, and tourists.

3. The Principal Topics for Investigation

3.1 Household Life and Society

This category includes adaptation of persons, way of life, the relationship between persons and society, methods and means of child rearing, and a broader sharing of the benefits of economic development between groups of persons, respectively.

The effects of changing values and procedures on the choice of a career should be studied, along with spiritual development, mental health, social organization, recreation and the use of free time.

Other important topics are the conservation of the natural environment by preventing pollution, preventive pollution settlement, plans for communities, the quality of food and eating habits, and the treatment of plant disease.

3.2 The Conservation and Development of Culture and Tradition.

Research topics should concern local art and handicrafts, methods of teaching about and instilling morality, collecting ancient materials and art for education and conservation, conserving local literatures, and the effects of technology and mass communication on each of these.

At the level of the individual, issues include : developing values which are appropriate to society, nurturing personal discipline and self-control, encouraging the practice of the five basic values which were promulgated by His Majesty, King Rama IX, finding unique personal characteristics of the Eastern Region's people, and maintaining the Thai ways of life.

Roles and processes of the cultural centers in each province should be studied and evaluated. The aim is to find the organizational form(s) and administrative system(s) which will be efficient in the future.

3.3 Religion and Philosophy

The topics which will be studied are : more fully utilizing the capacity of religious institutions, including monks, materials and buildings, for cultural development ; teaching the correct Dhamma ; the role of monks in improving the quality of daily human lives. Problems, ideas and practices in Buddhism; means of transmitting socio - cultural facts to the monks ; and the different religious beliefs within the Eastern Region.

ภูมิหลัง

ชาติไทยเป็นชาติที่มีประวัติศาสตร์และค่านิยมเอกราชมาช้านาน เป็นชาติที่มีวัฒนธรรมอันดีงามเป็นของตนเอง ที่บรรพบุรุษได้รักษาและถ่ายทอดสืบมาจนถึงปัจจุบัน การทะนุบำรุง รักษาวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไปจึงเปรียบเสมือนกับการรักษาชาติ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่ว่า "การรักษาวัฒนธรรม คือ การรักษาชาติ" (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2529 : คำนำ)

วัฒนธรรมจัดว่าเป็นสิ่งสำคัญ เพราะไม่เพียงแต่จะเป็นเครื่องหมายภายนอกที่แสดงให้เห็นว่า ชาติหรือประเทศนั้นมีความเจริญเท่านั้น แต่มีผลลึกซึ้งถึงจิตใจของบุคคลในชาติด้วย (หลวงวิจิตรวาทการ. 2505 : 117) เป็นรากฐานของการสร้างสรรค์ความสามัคคีและความมั่นคงของชาติ เป็นสิ่งที่แสดงถึงศักดิ์ศรี เกียรติภูมิและความภาคภูมิใจร่วมกันของคนไทย เป็นวิถีการดำเนินชีวิตแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกัน สามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมไทยจึงหมายถึงวิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เสือกสรร ปรับปรุง แก้ไข จนถือกันว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและได้ใช้ เป็นเครื่องมือหรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2529 : 1, 4) หรืออาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า วัฒนธรรมก็คือ ชีวิตหรือวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล

วัฒนธรรมกับการพัฒนาเป็นปรากฏการณ์สังคมอันเปรียบเทียบเสมือนปัญหาของ เทรินูสสองคาน คือ คานหัวกับคานก้อย ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันตลอดเวลา (เสนีย์ จามริก. 2532 : 104) ดังนั้น เมื่อสังคมพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปก็ย่อมส่งผลกระทบต่อวัฒนธรรม ซึ่งก็คือชีวิตและวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมนั้นเอง

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็ว สาเหตุสำคัญประการหนึ่งเนื่องมาจากการรับอิทธิพลของวัฒนธรรมจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นที่ภาคตะวันออกซึ่งรัฐบาลมีนโยบายจะพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมที่สำคัญของประเทศ และนับได้ว่าเป็นโครงการพัฒนาคานอุตสาหกรรมครั้งสำคัญที่สุดเท่าที่เคยมีมา

ในประวัติศาสตร์ของชาติ ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวมีความจำเป็นต่ออาศัยความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และวัฒนธรรมอุตสาหกรรมจากต่างประเทศ ดังนั้น จึงเป็นที่คาดหวังกันถึงผลกระทบที่จะมีต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมหรือวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้น การได้ทราบแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมหรือวิถีการดำเนินชีวิตของคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเตรียมรับสถานการณ์ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้ ยังจะช่วยให้ทราบแนวทางการศึกษาวิจัย เพื่อเตรียมแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวโน้มของสภาพและปัญหาทางวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6
2. เพื่อหาแนวทางที่ควรศึกษาและวิจัยทางวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6
3. เพื่อจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการศึกษาและวิจัยทางวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นแนวทางในการวางแผนที่จะเผชิญกับสภาพและปัญหาทางวัฒนธรรมที่อาจจะเกิดขึ้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์
2. เป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการวิจัยทางวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการที่จะก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาวัฒนธรรมไปในทางที่พึงประสงค์หรือยับยั้งวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น
3. เป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีความสนใจทางด้านวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดช่วงเวลาของการวิจัยในระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 คือ ระหว่าง พ.ศ.2530 - 2534 และกำหนดพื้นที่ของการวิจัยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยจังหวัดฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

1. ถือว่ากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเป็นผู้รอบรู้ด้านวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ถือว่าคำให้สัมภาษณ์และการตอบแบบสอบถามของผู้ทรงคุณวุฒิ เกิดจากการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบถี่ถ้วนในแง่ที่เป็นไปได้มากที่สุด
3. การคาดการณ์แนวโน้มและแนวทางที่เป็นไปได้เป็นทรรศนะส่วนบุคคลของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านเวลา ประกอบกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีภาระกิจที่จะต้องปฏิบัติหลายด้าน จึงอาจทำให้พลาดข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านในบางรอบของการเก็บข้อมูล ซึ่งคณะผู้วิจัยได้พยายามให้มีข้อบกพร่องน้อยที่สุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

วัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมไทย หมายถึง วิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม สืบสาน ประยุกต์แก้ไข จนถือกันว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และได้ใช้เป็นเครื่องมือหรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในสังคม

วัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง วิถีชีวิตของคนไทยที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด สำหรับการวิจัยในครั้งนี้วัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

ชีวิตครอบครัวและสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม การประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต สิ่งแวดล้อม ความสะอาดและสุขภาพอนามัย

การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรทางวัฒนธรรมประเพณี ได้แก่ ภาษา การศึกษา การอนุรักษ์ และการถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัยและความเป็นไทย องค์กรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม

ศาสนาและปรัชญา ได้แก่ ศาสนาที่ค้ำประกันในประเทศไทย วัด พระสงฆ์ และปรัชญาหรือแนวคิดของคนในภาคตะวันออกเฉียง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัยดังต่อไปนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. เลือกผู้เชี่ยวชาญวัฒนธรรม โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกดังนี้
 - 1.1 มีประสบการณ์โดยตรงในการวางแผนและกำหนดนโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ
 - 1.2 เป็นผู้บริหารหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมของชาติทั้งในส่วนกลางและภาคตะวันออกเฉียง
 - 1.3 เป็นนักวิชาการด้านวัฒนธรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผน ส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมของชาติทั้งในส่วนกลางและภาคตะวันออกเฉียง
 - 1.4 เป็นผู้นำท้องถิ่นที่มีความรู้ ความชำนาญด้านวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียง จากเกณฑ์การคัดเลือกดังกล่าว ได้ผู้เชี่ยวชาญวัฒนธรรมจำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก)
2. ให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญที่ได้คัดเลือกตามเกณฑ์ในข้อ 1 เสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านวัฒนธรรม จำนวนหนึ่ง ตามความเห็นของตน
3. เลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่ถูกระบุชื่อไว้มากที่สุด มาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งทำให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 19 ท่าน (ภาคผนวก) ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จึงมีทั้งสิ้น 24 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยดำเนินการตามขั้นตอนพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรม ที่ได้คัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง การศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงเวลา 5 ปีข้างหน้า ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)
2. นำผลการสัมภาษณ์ มาสร้างเป็นข้อความ ซึ่งขั้นตอนนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

2.1 ข้อความเกี่ยวกับแนวโน้ม สภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 แลวนำแต่ละข้อความมาสร้างเป็นแบบสอบถามประกอบมาตราประมาณค่า 5 สเกล โดยแต่ละสเกล มีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นมาก
- 3 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นพอสมควรหรือปานกลาง
- 2 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นน้อย
- 1 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นน้อยที่สุด

สำหรับข้อความในส่วนนี้สามารถจำแนกออกเป็นค่านต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 ชีวิตครอบครัวและสังคม ประกอบด้วยค่านย่อย ๆ ดังนี้คือ การยอมรับความแตกต่าง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม จำนวน 12 ข้อ การประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต จำนวน 14 ข้อ สิ่งแวดล้อม ความสะอาด และสุขภาพอนามัย จำนวน 11 ข้อ

2.1.2 การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยค่านย่อย ๆ คือ ภาษา การศึกษา การอนุรักษ์ และการถ่ายทอดวัฒนธรรม จำนวน 23 ข้อ ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัย และความเป็นไทยจำนวน 11 ข้อ องค์การและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม จำนวน 7 ข้อ

2.1.3 ศาสนาและปรัชญา มีข้อความทั้งหมด 23 ข้อ

2.2 ข้อความเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 ซึ่งจะแบ่งแนวทางการศึกษาวิจัยออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป้าหมายในการศึกษาวิจัย ข้อความเกี่ยวกับเป้าหมายในการศึกษาวิจัยนี้มีจำนวน 6 ข้อ และจะเป็นข้อความประกอบมาตราประมาณค่า 5 สเกล โดยแต่ละสเกล มีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง สำคัญมากที่สุด
- 4 หมายถึง สำคัญมาก
- 3 หมายถึง สำคัญปานกลาง
- 2 หมายถึง สำคัญน้อย
- 1 หมายถึง สำคัญน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ขอบข่ายของการศึกษาวิจัย สำหรับข้อความเกี่ยวกับขอบข่ายของการศึกษาวิจัย แบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ คือ ขอบข่ายด้านชุมชน 7 ข้อ กลุ่มอาชีพ 5 ข้อ และลักษณะของกลุ่มคน 3 ข้อ ซึ่งจะเป็นข้อความประกอบมาตราประมาณค่า 5 สเกล โดยแต่ละสเกลมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยมาก
- 3 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยปานกลาง
- 2 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยน้อย
- 1 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรม สำหรับข้อความเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกนี้ จะเป็นข้อความประกอบมาตราประมาณค่า 5 สเกลเช่นเดียวกัน โดยแต่ละสเกลมีความหมายเช่นเดียวกับ ตอนที่ 2 และจะจำแนกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

ชีวิตครอบครัวและสังคม ซึ่งประกอบด้วยด้านย่อย ๆ คือ การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม จำนวน 4 ข้อ การประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต จำนวน 4 ข้อ สิ่งแวดล้อม ความสะอาด และสุขภาพอนามัย จำนวน 4 ข้อ

การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรประเพณี ประกอบด้วยภาษา การศึกษา การอนุรักษ์และการถ่ายทอดวัฒนธรรม จำนวน 11 ข้อ ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัย และความเป็นไทย จำนวน 7 ข้อ องค์กรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม จำนวน 4 ข้อ ศาสนาและปรัชญา มีข้อความที่เกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัย จำนวน 6 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) เนื่องจากแบบสอบถามสร้างขึ้นหลังจากการได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางค่านิยมธรรม และในขณะที่สัมภาษณ์คณะผู้วิจัยได้จัดบันทึกคำให้สัมภาษณ์พร้อมกับบันทึกลงในแบบบันทึกเสียง เพื่อนำมาใช้ประกอบในการสร้างข้อความแต่ละข้อ ด้วยวิธีการดังกล่าว จึงมั่นใจได้ว่าข้อความที่สร้างขึ้น มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม สำหรับความเชื่อมั่น (Reliability) นั้น คณะผู้วิจัยใช้เทคนิคการสรุปสะสม (Cumulative Summarization Technique) (จุฬพล พูลทรัพย์วิวัฒน์ 2530 : 45) กล่าวคือ คณะผู้วิจัยจะสรุปคำสัมภาษณ์ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ฟังเป็นช่วง ๆ เพื่อเป็นการยืนยันคำสัมภาษณ์ และเปิดโอกาสแก่ผู้ให้สัมภาษณ์เปลี่ยนแปลง แก้ไขคำสัมภาษณ์ได้ด้วยวิธีการดังกล่าว จึงมั่นใจได้ว่า ข้อความที่สร้างขึ้น มีความเชื่อมั่นหรือมีความน่าเชื่อถือสูง

การเก็บและรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. สืบค้นผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมทั้งนำจดหมายและแบบ คำโครงการวิจัยไปให้ด้วย เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนัดวัน เวลา ของการสัมภาษณ์
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาสร้างเป็นแบบสอบถามประกอบมาตราประมาณค่า 5 สเกล จากนั้นให้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิคอมในรอมที่หนึ่ง
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแต่ละข้อมาหาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วนำข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องและไม่สอดคล้องกัน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิคอมเป็นรอมที่สอง เพื่อให้มีโอกาสพิจารณาเปลี่ยนแปลงในกรณีที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันท่านอื่น หรือให้เหตุผลประกอบในกรณียืนยันคำตอบเดิม
4. นำแบบสอบถามแต่ละข้อมาหาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วนำ สนอข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องและไม่สอดคล้องกัน พร้อมกับจัดลำดับแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นของข้อความเพื่อสรุปเป็นผลการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. วิเคราะห์แนวโน้มสภาพัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 โดยนำค่าต่อมาจากแบบสอบถามแต่ละข้อ มาหาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์

2. วิเคราะห์แนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 โดยนำค่าต่อมาจากแบบสอบถามแต่ละข้อ มาหาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์

สำหรับการแปลผลของการวิเคราะห์ทั้ง 2 ส่วน มีเกณฑ์ดังนี้

ค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น หรือสำคัญหรือควรศึกษาวิจัยมากที่สุด

ค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นหรือสำคัญหรือควรศึกษาวิจัยมาก

ค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นหรือสำคัญหรือควรศึกษาวิจัยปานกลาง

ค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น หรือสำคัญหรือควรศึกษาวิจัยน้อย

ค่ามัธยฐาน ต่ำกว่า 1.49 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น หรือสำคัญหรือควรศึกษาวิจัยน้อยที่สุด

พิสัยระหว่างควอไทล์ หาค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับ ควอไทล์ที่ 3 ถ้าข้อความใดมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและบุุคคลธรรมดาที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน ถ้ามีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นต่อข้อความนั้นไม่สอดคล้องกัน

ฐานนิยม หาค่าฐานนิยมของแต่ละข้อความ แล้วหาผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับฐานนิยม ข้อความที่มีค่าสัมบูรณ์ (Absolute) ของผลต่างไม่เกิน 1 จะถือว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและบุุคคลธรรมดาที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน

คณะผู้วิจัยจะนำข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ทั้งในด้านผลต่างระหว่างมัธยมศึกษาขั้นต้นกับมัธยมศึกษา และพิสัยระหว่างควอไทล์มาสรุปเป็น แนวโน้มสภาพ วัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง และแนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย และเพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จึงกำหนดสัญลักษณ์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

Mdn	แทน	มัธยฐาน	
Mo	แทน	ฐานนิยม	
$Q_3 - Q_1$	แทน	พิสัยระหว่างควอไทล์	
Mdn - Mo	แทน	ค่าสัมบูรณ์ (Absolute) ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับฐานนิยม	

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ในหัวข้อต่อไปนี้

1. ชีวิตในครอบครัวและสังคม
 - 1.1 การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม
 - 1.2 การประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต
 - 1.3 สิ่งแวดล้อม ความสะอาดและสุขภาพอนามัย
2. การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรทางวัฒนธรรมประเพณี
 - 2.1 ภาษา การศึกษา การอนุรักษ์และการถ่ายทอดวัฒนธรรม
 - 2.2 ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัย และความเป็นไทย
 - 2.3 องค์กรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม
3. ศาสนาและปรัชญา

ส่วนที่ 2 แนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ในหัวข้อต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 เป้าหมายในการศึกษาวิจัย
- ตอนที่ 2 ขอบข่ายการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

1. พื้นที่จังหวัดต่าง ๆ
2. แหล่งชุมชน
3. กลุ่มอาชีพ
4. ลักษณะของกลุ่มคน

ตอนที่ 3 แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม ประกอบด้วย

1. ชีวิตในครอบครัวและสังคม
 - 1.1 การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม
 - 1.2 การประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจ
 - 1.3 สิ่งแวดล้อม ความสะอาด และสุขภาพอนามัย
2. การอนุรักษ์และพัฒนาภาคทางวัฒนธรรมประเพณี
 - 2.1 ภาษา การศึกษา การอนุรักษ์และการถ่ายทอดวัฒนธรรม
 - 2.2 ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัย และความเป็นไทย
 - 2.3 องค์กรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม
3. ศาสนาและปรัชญา

และสุขภาพจิต

ดังรายละเอียดของตารางแสดงแนวโน้มและแนวทางการศึกษาวิจัยดังต่อไปนี้ (โปรดดูเกณฑ์การพิจารณาความเป็นไปได้ของแนวโน้มและแนวทางการวิจัย ความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้จากบทที่ 2 ประกอบแบบสอบถามในภาคผนวก)

ตาราง 1 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมด้านการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัชฌิม Mdn	ฐานนิยม Mo	มัชฌิม- ฐานนิยม Mdn-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q_3-Q_1	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
1	7	3.80	3.86	0.06	0.86	มาก	สอดคล้อง
2	8	3.79	3.81	0.02	1.05	มาก	สอดคล้อง
3	1	4.62	4.69	0.07	0.98	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	4	4.04	4.03	0.01	0.82	มาก	สอดคล้อง
5	3	4.18	4.20	0.02	1.12	มาก	สอดคล้อง
6	2	4.31	4.25	0.06	0.99	มาก	สอดคล้อง
7	9	3.68	3.75	0.07	1.12	มาก	สอดคล้อง
8	12	3.12	3.05	0.07	0.68	ปานกลาง	สอดคล้อง
9	6	3.89	3.92	0.03	0.84	มาก	สอดคล้อง
10	5	4.00	4.00	0.00	0.68	มาก	สอดคล้อง
11	10	3.55	3.40	0.15	1.21	มาก	สอดคล้อง
12	11	3.45	3.41	0.04	1.10	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตาราง 1 พบว่า แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมด้านการอบรมเลี้ยงดูความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้ง 12 ข้อ โดยเป็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากที่สุด 1 ข้อ แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมาก 9 ข้อ และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นปานกลาง 2 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มากที่สุด คือ

ข้อที่ 3 เด็กจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนและสื่อมวลชนมากขึ้น

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มากที่สุด คือ

ข้อที่ 6 บุคคลจะใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตของตนมาก

ยิ่งขึ้น

ข้อที่ 5 ชีวิตความเป็นอยู่ของคนบริเวณใกล้แหล่งอุตสาหกรรมตามโครงการพัฒนา

ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก จะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าบริเวณอื่น ๆ

ข้อที่ 4 วัฒนธรรมตะวันตกจะเข้ามาอิทธิพล และแพร่กระจายไปสู่วิถีชีวิตของบุคคล

อย่างรวดเร็ว

ข้อที่ 10 โครงสร้างของสังคมจะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วยิ่งกว่าอดีตที่

ผ่านมา

ข้อที่ 9 บุคคลบางกลุ่มเกิดความสับสน และขัดแย้งในจิตใจอันเนื่องจากการปรับตัว

ให้เข้ากับสังคมอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว

ข้อที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เช่น พ่อ แม่ ลูก จะห่างเหินขึ้น

พ่อแม่มีเวลาอบรมลูกน้อยลง

ข้อที่ 2 บุคคลในสังคมจะอยู่แบบพึ่งตนเองมากขึ้น มีการติดต่อกันเฉพาะในหน้าที่

การงาน

ข้อที่ 7 ครอบครัวจะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว

ข้อที่ 11 คนสูงอายุ จะได้รับการดูแลจากลูกหลานน้อยลง

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้ปานกลางคือ

ข้อที่ 12 การเคารพเชื่อฟังพ่อแม่มีน้อยลง

ข้อที่ 8 การอบรมเลี้ยงดูเด็ก เป็นแบบปกป้องทะนุถนอม

ตาราง 2 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมค่านิยมการประกอบอาชีพการใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัชฌม Mdn	ฐานนิยม Mo	มัชฌม- ฐานนิยม Mdn-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q_3-Q_1	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
1	8	3.92	3.97	0.05	0.92	มาก	สอดคล้อง
2	11	3.73	3.70	0.03	1.11	มาก	สอดคล้อง
3	5	4.00	4.05	0.05	1.07	มาก	สอดคล้อง
4	10	3.77	3.85	0.08	1.03	มาก	สอดคล้อง
5	7	3.96	3.96	0.00	0.95	มาก	สอดคล้อง
6	14	2.71	2.85	0.14	1.23	ปานกลาง	สอดคล้อง
7	3	4.07	4.05	0.02	0.77	มาก	สอดคล้อง
8	9	3.88	3.88	0.00	1.03	มาก	สอดคล้อง
9	1	4.62	4.78	0.16	1.09	มากที่สุด	สอดคล้อง
10	13	3.45	3.50	0.05	1.15	ปานกลาง	สอดคล้อง
11	4	4.06	4.50	0.44	1.49	มาก	สอดคล้อง
12	6	3.96	4.00	0.04	0.99	มาก	สอดคล้อง
13	12	3.69	3.79	0.10	1.04	มาก	สอดคล้อง
14	2	4.09	4.06	0.03	0.72	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 2 พบว่า แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมค่านิยมการประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้ง 14 ข้อ โดยเป็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากที่สุด 1 ข้อ แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมาก 11 ข้อ และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นปานกลาง 2 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มากที่สุด คือ

ข้อที่ 9 ปริมาณแรงงานไร้ฝีมือ จะเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มากที่สุด คือ

ข้อที่ 14 บุคคลโดยเฉพาะเยาวชน จะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในการดูโทรทัศน์มากขึ้น

ข้อที่ 7 อาชีพหญิงบริการในรูปแบบต่าง ๆ จะมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น

ข้อที่ 11 กีฬาหรือการละเล่นพื้นบ้านบางอย่างจะสูญไปหรือได้รับความนิยมน้อยลง

ข้อที่ 3 ทัศนกรรมพื้นบ้านในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะประสบปัญหาด้านการผลิตและ

การตลาด

ข้อที่ 12 การบันเทิงประเภทวงดนตรีลูกทุ่ง วงดนตรีสากลและภาพยนตร์จะแพร่เข้าไป
ในชนบทมากขึ้น

ข้อที่ 5 อาชีพพื้นบ้าน เช่น การสานเสื่อและการเจียรไนพลอยจะมีปัญหาค้นหา
ตลาดวัตถุดิบ และการแข่งขัน

ข้อที่ 1 ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะในจังหวัดชลบุรี และระยอง จะมีอัตรา
การเปลี่ยนอาชีพสูงขึ้น

ข้อที่ 8 อาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจะเพิ่มสูงขึ้น

ข้อที่ 4 ทัศนกรรมแบบครัวเรือนจะลดลง แต่จะเปลี่ยนเป็นระบบอุตสาหกรรมขนาด
ย่อมมากขึ้น

ข้อที่ 2 ลักษณะอาชีพจะเปลี่ยนจากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมและบริการ

ข้อที่ 13 จะมีสถานที่ต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจมากขึ้น เช่น
สถานบำบัดทางจิต สถานพักผ่อน สถานสงเคราะห์ เป็นต้น

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้ปานกลาง คือ

ข้อที่ 10 บุคคลจะใช้เวลาเพื่อการพักผ่อนน้อยลง

ข้อที่ 6 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะลดความสำคัญลง

ตาราง 3 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาด และสุขภาพอนามัย

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัธยฐาน Mdn	ฐานนิยม Mo	มัธยฐาน- ฐานนิยม Mdn-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q_3-Q_1	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
1	2	4.38	4.35	0.03	1.04	มาก	สอดคล้อง
2	1	4.54	4.70	0.16	1.10	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	4	4.15	4.15	0.00	0.97	มาก	สอดคล้อง
4	6	4.13	4.09	0.04	0.79	มาก	สอดคล้อง
5	5	4.13	4.12	0.01	1.03	มาก	สอดคล้อง
6	3	4.36	4.40	0.04	1.09	มาก	สอดคล้อง
7	9	3.80	3.92	0.12	0.93	มาก	สอดคล้อง
8	11	3.25	3.17	0.08	1.28	ปานกลาง	สอดคล้อง
9	7	4.11	4.08	0.03	0.85	มาก	สอดคล้อง
10	10	3.27	3.17	0.10	1.21	ปานกลาง	สอดคล้อง
11	8	3.82	3.87	0.05	0.91	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 3 พบว่า แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาด และสุขภาพอนามัย กลุ่มผู้เขี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้ง 11 ข้อ โดยเป็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากที่สุด 1 ข้อ แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมาก 8 ข้อ และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นปานกลาง 2 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มากที่สุด คือ

ข้อที่ 2 สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติจะเสื่อมโทรมลง

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มาก คือ

ข้อที่ 1 จะเกิดปัญหาภาวะอันเนื่องมาจากการทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ข้อที่ 6 สุขภาพอนามัยของประชาชนจะดีขึ้น

ข้อที่ 3 จะเกิดปัญหาแหล่งสลัม และแหล่งเสื่อมโทรมประเภทอื่น ๆ

ข้อที่ 5 ป่าไม้หมดสภาพความเป็นป่า เพราะถูกบุกรุกทำลายแต่จะมีการปลูกป่า

เศรษฐกิจขึ้น

ข้อที่ 4 จะมีปัญหาคนที่อยู่อาศัย เนื่องจากมีคนอพยพเข้ามาอยู่ในภาคตะวันออก

มากขึ้น

ข้อที่ 9 จะมีการบริโภคอาหารสำเร็จรูปมากขึ้น เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว

ข้อที่ 11 มาตรฐานในการดำรงชีวิตสูงขึ้นกว่าภาคอื่น

ข้อที่ 7 จะมีการเผยแพร่ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ และรักษาภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติมากขึ้น อันจะช่วยให้บุคคลเห็นความสำคัญของตนไม่ที่มีต่อการดำรงชีวิต

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้ปานกลาง คือ

ข้อที่ 10 โรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นจะมีระบบป้องกันมลภาวะเป็นอย่างดี

ข้อที่ 8 บทบาทของยาสมุนไพร และโครงการเกี่ยวกับพืชสมุนไพรจะได้รับความสนใจและแพร่หลายมากขึ้น

ตาราง 4 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมด้านภาษา การศึกษา การอนุรักษ์ และการถ่ายทอดวัฒนธรรม

ข้อที่	ลำดับที่	มัธยมศึกษา Mdn	ฐานนิยม Mo	มัธยมศึกษา- ฐานนิยม Mdn-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q_3-Q_1	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
1	10	3.75	3.82	0.07	0.94	มาก	สอดคล้อง
2	6	3.85	3.88	0.03	0.97	มาก	สอดคล้อง
3	1	4.15	4.13	0.02	0.97	มาก	สอดคล้อง
4	18	3.29	3.23	0.06	1.10	ปานกลาง	สอดคล้อง
5	2	4.13	4.14	0.01	1.03	มาก	สอดคล้อง
6	12	3.71	3.79	0.08	1.10	มาก	สอดคล้อง
7	3	4.09	4.06	0.03	0.72	มาก	สอดคล้อง
8	15	3.55	3.70	0.15	1.29	มาก	สอดคล้อง
9	4	4.04	4.03	0.01	0.82	มาก	สอดคล้อง
10	13	3.64	3.68	0.04	1.13	มาก	สอดคล้อง
11	9	3.75	3.85	0.10	0.98	มาก	สอดคล้อง
12	21	3.13	3.00	0.13	1.16	ปานกลาง	สอดคล้อง
13	20	3.13	3.10	0.03	1.06	ปานกลาง	สอดคล้อง
14	7	3.83	3.89	0.06	0.78	มาก	สอดคล้อง
15	5	3.96	4.00	0.04	0.99	มาก	สอดคล้อง
16	14	3.63	3.81	0.18	1.21	มาก	สอดคล้อง
17	8	3.75	3.88	0.13	1.03	มาก	สอดคล้อง
18	15	3.55	3.70	0.15	1.29	มาก	สอดคล้อง
19	11	3.75	3.75	0.00	1.24	มาก	สอดคล้อง

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัธยมศึกษา Mdn	ฐานนิยม Mo	มัธยมศึกษา- ฐานนิยม Mdn-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q ₃ -Q ₁	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
20	22	3.00	3.00	0.00	1.08	ปานกลาง	สอดคล้อง
21	15	3.55	3.70	0.15	1.29	มาก	สอดคล้อง
22	23	2.56	2.64	0.08	1.35	ปานกลาง	สอดคล้อง
23	19	3.14	3.00	0.14	1.24	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตาราง 4 พบว่า แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมด้านภาษา การศึกษา การอนุรักษ์และการถ่ายทอดวัฒนธรรม กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้ง 23 ข้อ โดยเป็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมาก 17 ข้อ และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นปานกลาง 6 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มากที่สุดคือ

ข้อที่ 3 มรดกทางวัฒนธรรมจะได้รับการบำรุงรักษามากขึ้น

ข้อที่ 5 การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี จะจัดขึ้นเพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจมากกว่าเพื่อ

การอนุรักษ์

ข้อที่ 7 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ในบริเวณแหล่งที่เป็น

ศูนย์กลางความเจริญ

ข้อที่ 9 ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้

ข้อที่ 15 วัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชนกลุ่มน้อย จะเริ่ม

จางลงโดยอิทธิพลของสื่อมวลชนและการผสมผสานกับวัฒนธรรมภาคอื่น ๆ

ข้อที่ 2 ภาษาถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงจะถูกกลืนและมีคนนิยมพูดกันน้อยลง

ข้อที่ 14 จะประสบปัญหาการสืบทอดวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ข้อที่ 17 วัฒนธรรมด้านอื่น ๆ จะหมดไปเหลือเพียงวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดอาชีพได้

ข้อที่ 11 เยาวชนจะให้ความสนใจต่อศิลปวัฒนธรรมไทยน้อยลง

- ข้อที่ 1 การสื่อความทางภาษาจะมีสำนวนและคำในภาษาต่างประเทศมากขึ้น
- ข้อที่ 19 โรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ จะมีลักษณะเป็นศูนย์วิชาการชุมชน
- ข้อที่ 6 การท่องเที่ยวจะช่วยส่งเสริมให้วัฒนธรรมพื้นบ้านของภาคตะวันออกเฉียงใต้
- ข้อที่ 10 จะเกิดปัญหาการบุกรุกโบราณสถาน และสถานที่ทางประวัติศาสตร์
- ข้อที่ 16 เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงใต้เป็นที่รวมของคนหลายกลุ่ม เชื้อชาติ จึงจะเป็นแหล่งศึกษาเพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมของคนกลุ่มน้อย
- ข้อที่ 18 เรื่องราวของท้องถิ่น เช่น นิทานพื้นบ้าน เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จะได้รับการบรรจุลงในหลักสูตรการเรียนการสอน
- ข้อที่ 8 วัฒนธรรมท้องถิ่นจะได้รับการฟื้นฟูและรวบรวมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
- ข้อที่ 21 จะมีการรณรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกทางด้านวัฒนธรรมให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ และจะมีการร่วมมือกัน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมในระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้ปานกลาง คือ

- ข้อที่ 4 จะมีการรวบรวมและเก็บรักษาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านในรูปแบบพิพิธภัณฑ์
- ข้อที่ 23 ประสพปัญหาการขาดสถานศึกษาที่มีคุณภาพเกือบทุกระดับ
- ข้อที่ 13 ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการรักษาศิลปและวัตถุโบราณมากขึ้น
- ข้อที่ 12 การทำลายวัฒนธรรมจะเกิดจากคนของรัฐมากกว่าชาวบ้าน
- ข้อที่ 20 ความต้องการในการศึกษาต่อในระดับสูงจะลดลง
- ข้อที่ 22 จะมีโรงเรียนระดับนานาชาติเกิดขึ้น

ตาราง 5 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมด้านประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัย และความเป็นไทย

ข้อที่	ลำดับที่	มัธยมศึกษา Idm	ฐานนิยม Ilo	มัธยมศึกษา- ฐานนิยม Idm-Ilo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q ₃ - Q ₁	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้อง ของ ความคิดเห็น
1	1	4.09	4.06	0.03	0.72	มาก	สอดคล้อง
2	2	4.03	4.02	0.01	0.72	มาก	สอดคล้อง
3	9	3.15	3.21	0.06	1.20	ปานกลาง	สอดคล้อง
4	5	3.81	3.87	0.05	0.91	มาก	สอดคล้อง
5	10	3.08	3.05	0.03	0.64	ปานกลาง	สอดคล้อง
6	8	3.45	3.39	0.06	1.20	ปานกลาง	สอดคล้อง
7	4	3.87	3.96	0.09	0.81	มาก	สอดคล้อง
8	11	2.85	2.83	0.02	1.25	ปานกลาง	สอดคล้อง
9	6	3.69	3.83	0.14	1.09	มาก	สอดคล้อง
10	7	3.55	3.59	0.04	1.09	มาก	สอดคล้อง
11	3	3.97	3.98	0.01	0.72	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 5 พบว่า แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมด้านประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัย และความเป็นไทย กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้ง 11 ข้อ โดยเป็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมาก 7 ข้อ และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นปานกลาง 4 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มาก คือ

ข้อที่ 1 ประเพณีที่แน่นอนจะได้รับการฟื้นฟู เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าและการท่องเที่ยวมากกว่าที่จะจัดขึ้นเพื่อการอนุรักษ์

ข้อที่ 2 ประเพณีที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของคนไม่ประกอบ เช่น ใช้อ้อย ถั่วฝักยาว ใบมะพร้าว อาจคงใช้วัตถุประสงค์อื่นทดแทนหรือเลิกปฏิบัติกันไป

ข้อที่ 11 ลักษณะการปฏิบัติตามประเพณีที่กำหนดวัตถุประสงค์เดิม โดยจะรับเอาคำนิยมความนิยมเรื่อยเข้ามา

ข้อที่ 7 คนรุ่นใหม่ จะไม่ยอมรับเรื่องราวเก่า ๆ ที่เล่าสืบต่อกันมา

ข้อที่ 4 ประเพณีที่แน่นอนจะเริ่มสูญหายไป เว้นแต่ประเพณีที่ให้ประโยชน์ทางธุรกิจการค้า

ข้อที่ 9 จะเกิดปัญหาการขาดระเบียบวินัยในหมู่เยาวชน รวมทั้งความประหลาดที่ไม่เหมาะสมในหมู่เยาวชนมากขึ้น

ข้อที่ 10 จำนวนบุคคลที่ละเมิดกฎหมายจะเพิ่มสูงขึ้น

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้ปานกลาง คือ

ข้อที่ 6 จังหวัดที่อยู่นอกเขตโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมภาคตะวันออก จะยังคงรักษาสภาพการค้าเงินชีวิตแบบใหม่ ๆ ใต้อย่างมั่นคง

ข้อที่ 3 ประชาชนจะมีความเชื่อทางศาสนา ศาสนา และการบูชา บวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์น้อยลง

ข้อที่ 5 วินัยของคนในภาคตะวันออกจะดีขึ้นกว่าในปัจจุบัน

ข้อที่ 8 เยาวชนจะมีความรับผิดชอบและช่วยเหลือตนเองใต้น้อยลง

ตาราง 6 แสดงแนวโน้มค่านองคกรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัธยฐาน Midn	ฐานนิยม Mo	มัธยฐาน- ฐานนิยม Midn-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q ₃ -Q ₁	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความชอก- ชองของ ความคิดเห็น
1	3	3.79	3.90	0.11	1.14	มาก	สอดคล้อง
2	4	3.75	3.83	0.08	1.29	มาก	สอดคล้อง
3	1	3.93	3.98	0.05	0.77	มาก	สอดคล้อง
4	5	3.65	3.72	0.07	1.16	มาก	สอดคล้อง
5	2	3.91	4.04	0.13	1.24	มาก	สอดคล้อง
6	7	2.79	2.83	0.04	1.09	ปานกลาง	สอดคล้อง
7	6	2.88	2.93	0.05	1.06	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตาราง 6 พบว่า แนวโน้มค่านองคกรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม กลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทั้ง 7 ข้อ โดยเป็นแนวโน้มที่จะเกิดมีมาก
5 ข้อ และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นปานกลาง 2 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มาก คือ

- ข้อที่ 3 รัฐบาลมีนโยบายให้ความสำคัญงานด้านวัฒนธรรมมากขึ้น
- ข้อที่ 5 ศูนย์วัฒนธรรมที่สร้างขึ้นในแต่ละจังหวัด จะมีส่วนช่วยในการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณี
ท้องถิ่นมากขึ้น
- ข้อที่ 1 มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น
- ข้อที่ 2 จะมีการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น เช่น ระดับอำเภอ และตำบล
- ข้อที่ 4 ศูนย์วัฒนธรรมยังคงมีบทบาทไม่ชัดเจนเช่นเดียวกับปัจจุบัน

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและวิ่งไปไ้ปานกลาง คือ

ข้อที่ 7 จะมืองักกรทางคานวัฒนธรรมที่เป็นหน่วยงานของภาคเอกชน

ข้อที่ 6 ศูนย์วัฒนธรรมจะมีสถานที่ทำการและบุคลากรเป็นเอกเทศโดยไม่ทองไปอาศัยสถานศึกษาของจังหวัด

ตาราง 7 แสดงแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมตามศาสนาและปรัชญา

ข้อที่	ลำดับที่	มัธยมศึกษา No	ฐานนิยม No	มัธยมศึกษา- ฐานนิยม No-No	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q_3-Q_1	ความเป็น ไปไ้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้อง ของ ความคิดเห็น
1	13	3.35	3.50	0.15	1.15	ปานกลาง	สอดคล้อง
2	2	3.57	3.91	0.04	0.79	มาก	สอดคล้อง
3	7	3.63	3.31	0.18	1.21	มาก	สอดคล้อง
4	12	3.38	3.35	0.03	1.04	ปานกลาง	สอดคล้อง
5	20	3.13	3.12	0.01	0.79	ปานกลาง	สอดคล้อง
6	9	3.55	3.59	0.04	1.09	มาก	สอดคล้อง
7	10	3.54	3.64	0.10	1.04	มาก	สอดคล้อง
8	1	3.96	4.00	0.04	0.83	มาก	สอดคล้อง
9	5	3.77	3.85	0.08	1.03	มาก	สอดคล้อง
10	13	3.35	3.50	0.15	1.15	ปานกลาง	สอดคล้อง
11	17	3.25	3.15	0.10	0.98	ปานกลาง	สอดคล้อง
12	21	3.09	3.10	0.01	1.11	ปานกลาง	สอดคล้อง
13	18	3.21	3.14	0.07	1.09	ปานกลาง	สอดคล้อง
14	15	3.31	3.25	0.06	0.99	ปานกลาง	สอดคล้อง
15	11	3.45	3.39	0.06	1.20	ปานกลาง	สอดคล้อง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัธยมศึกษา No	ฐานนิยม No	มัธยมศึกษา- ฐานนิยม No-No	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q ₃ -Q ₁	ความเป็น ไปได้ของ แนวโน้ม	ความสอดคล้อง ของ ความคิดเห็น
16	23	3.00	3.00	0.00	0.88	ปานกลาง	สอดคล้อง
17	19	3.15	3.11	0.04	1.00	ปานกลาง	สอดคล้อง
18	22	3.07	3.05	0.02	0.77	ปานกลาง	สอดคล้อง
19	16	3.29	3.21	0.08	1.10	ปานกลาง	สอดคล้อง
20	3	3.82	3.90	0.08	0.94	มาก	สอดคล้อง
21	8	3.63	3.50	0.13	1.37	มาก	สอดคล้อง
22	4	3.79	3.38	0.41	1.52	มาก	ไม่สอดคล้อง
23	6	3.75	3.85	0.10	0.98	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 7 พบว่า แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมด้านศาสนาและปรัชญา กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน 22 ข้อ จาก 23 ข้อ โดยเป็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมาก 9 ข้อ เป็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นปานกลาง 13 ข้อ เป็นแนวโน้มที่กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันและเป็นแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมาก 1 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มาก คือ

ข้อที่ 8 วัดจะเน้นการสร้างวัดมากกว่าการพัฒนาจิตใจ

ข้อที่ 2 จะมีการนำเทคโนโลยีและสื่อการสอนต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการสอนศาสนา

มากขึ้น

ข้อที่ 20 จะประสบปัญหาการขาดคุณธรรม ศีลธรรม ในกลุ่มคนบางกลุ่มมากขึ้น

ข้อที่ 9 กฎหมายจะเข้าแทนการขี้กฏทางศีลธรรม

ข้อที่ 23 จะเกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่มีแนวความคิดด้านเศรษฐกิจ การค้า หรือทางวัฒนธรรมกับกลุ่มคนที่ให้ความสำคัญด้านวัฒนธรรมทางจิตใจหรือทางนามธรรม

ข้อที่ 3 พระสงฆ์จะมีบทบาทในการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนาออกเผยแผ่ในชุมชน มากขึ้น แทนที่จะไปอยู่ที่เดิมมิได้ในศาสนาเข้าไปแสวงหาภายในวัด

ข้อที่ 21 วัดโศธรวารามวรวิหาร (ละเชิงเทรา) จะเป็นสถานที่เผยแผ่วัฒนธรรม ท้องถิ่นที่สำคัญ

ข้อที่ 6 ในการดำเนินชีวิตประจำวัน บุคคลจะให้ความสำคัญต่อกิจกรรมและจริยธรรม น้อยลง

ข้อที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนจะลดลงและประชาชนมีความรักชาติใน ศาสนาน้อยลง

แนวโน้มที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้ปานกลาง คือ

ข้อที่ 15 วัดจะขาดเจ้าอาวาสที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ข้อที่ 4 จะปรากฏแนวความคิดหลากหลายเกี่ยวกับพุทธศาสนา

ข้อที่ 10 วัดจะเป็นสถานที่พักผ่อนทางจิตใจของชุมชนในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น

ข้อที่ 1 ศาสนิกชนจะเห็นความสำคัญและปฏิบัติตามหลักคำสอนในศาสนาของตน

มากขึ้น

ข้อที่ 14 วัดจะเป็นศูนย์กลางของชุมชนและการพัฒนาชนบท

ข้อที่ 19 การทำบุญให้ทานที่เกี่ยวข้องกับวัดและพระสงฆ์จะน้อยลง

ข้อที่ 11 จะปรากฏช่องว่างของความเข้าใจระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนบางส่วน

มากขึ้น

ข้อที่ 13 พุทธศาสนาจะได้รับการยอมรับมากกว่าในปัจจุบัน

ข้อที่ 17 การอบรมสั่งสอนด้านศีลธรรมและจริยธรรมจะน้อยลง

ข้อที่ 5 พระสงฆ์จะประพฤติปฏิบัติตนนอกแนวทางของพระธรรมวินัยมากขึ้น

ข้อที่ 12 บุคคลจะเข้าใจธรรมถูกต้องมากขึ้น

ข้อที่ 18 พระสงฆ์จะเข้ามามีบทบาทในสังคมมากขึ้น

ข้อที่ 16 กิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจะน้อยลง

แนวโน้มที่ไม่สอดคล้องกันและเป็นไปได้มาก คือ

ข้อที่ 22 วัตถุประสงค์วาระการ (ชลบุรี) จะเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมด้านจิตใจที่สำคัญของภาคตะวันออก

ตาราง 8 แสดงความสำคัญของเป้าหมายในการศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม

ข้อที่	ลำดับ	มัชฌิม	ฐานนิยม	มัชฌิมฐานนิยม	พิสัยระหว่างควอไทล์	ระดับ	ความสอดคล้อง
		3.51	3.0	0.51	3.3-3.1	ความสำคัญ	ความนึกเห็น
1	1	4.45	4.50	0.05	1.05	มาก	สอดคล้อง
2	4	4.20	4.14	0.06	0.86	มาก	สอดคล้อง
3	3	4.27	4.30	0.03	1.11	มาก	สอดคล้อง
4	6	3.92	3.95	0.03	0.65	มาก	สอดคล้อง
5	2	4.29	4.27	0.02	1.05	มาก	สอดคล้อง
6	5	4.13	4.14	0.01	1.03	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 8 พบว่า ระดับความสำคัญของเป้าหมายในการศึกษาวิจัยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและบุุคคลที่มีความนึกเห็นสอดคล้องกันทั้ง 6 ข้อ โดยเป็นเป้าหมายที่มีความสำคัญในระดับมากถึง 6 ข้อ เรื่องความสำคัญดังนี้

ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางวัฒนธรรม

ข้อที่ 5 สร้างและพัฒนาวัฒนธรรม ค่านิยม และประเพณีที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

ของสังคม

ข้อที่ 3 เพื่อรวบรวมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม

ข้อที่ 2 เชื้อชูและเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นของจเป็นภาคตะวันออก

ข้อที่ 6 เพื่อหาวิธีนำวัฒนธรรมมาแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

ข้อที่ 4 ค้นคว้าวัฒนธรรมที่เป็นอุปสรรคหรือสับสมการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ตาราง 9 แสดงพื้นที่จังหวัดที่ควรศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัธยมศึกษา Mean	ฐานนิยม Mo	มัธยมศึกษา ฐานนิยม Mean Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ $Q_3 - Q_1$	ระดับ ควร วิจัย	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
1	1	4.77	4.92	0.15	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	2	4.58	4.83	0.25	1.29	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	3	4.36	4.73	0.37	1.38	มาก	สอดคล้อง
4	6	3.77	3.83	0.06	1.13	มาก	สอดคล้อง
5	4	4.20	4.25	0.05	1.16	มาก	สอดคล้อง
6	7	3.41	3.27	0.14	1.15	ปานกลาง	สอดคล้อง
7	5	4.00	4.00	0.00	0.50	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 9 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับพื้นที่จังหวัดที่ควรศึกษาวิจัยทั้ง 7 ข้อ โดยเป็นพื้นที่จังหวัดที่ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด 2 ข้อ พื้นที่จังหวัดที่ควรศึกษาวิจัยมาก 4 ข้อ และพื้นที่จังหวัดที่ควรศึกษาวิจัยปานกลาง 1 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

พื้นที่จังหวัดที่ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด คือ

ข้อที่ 1 จังหวัดชลบุรี

ข้อที่ 2 จังหวัดระยอง

พื้นที่จังหวัดที่ควรศึกษาวิจัยมาก คือ

ข้อที่ 3 จังหวัดจันทบุรี

ข้อที่ 5 จังหวัดฉะเชิงเทรา

ข้อที่ 7 จังหวัดปราจีนบุรี

ข้อที่ 4 จังหวัดตราด

พื้นที่จังหวัดที่ควรศึกษาวิจัยปานกลาง คือ

ข้อที่ 6 จังหวัดนครนายก

ตาราง 10 แสดงแหล่งชุมชนที่ควรศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัชฐาน Mean	ฐานนิยม Mo	มัชฐาน- ฐานนิยม Mean-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q_3-Q_1	ระดับ ควร วิจัย	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
1	3	4.36	4.40	0.04	1.09	มาก	สอดคล้อง
2	4	4.29	4.27	0.02	1.05	มาก	สอดคล้อง
3	5	4.00	4.05	0.05	1.09	มาก	สอดคล้อง
4	1	4.32	4.91	0.09	0.71	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	2	4.62	4.85	0.23	1.27	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	6	3.55	3.59	0.04	1.09	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 10 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับแหล่งชุมชนที่ควรศึกษาวิจัย ทั้ง 6 ข้อ โดยเป็นแหล่งชุมชนที่ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด 2 ข้อ และแหล่งชุมชนที่ควรศึกษาวิจัยมาก 4 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

แหล่งชุมชนที่ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด คือ

ข้อที่ 4 เมืองพิทยา

ข้อที่ 5 แหล่งประวัติศาสตร์ เช่น เมืองพระรถ โคกพนมดี เป็นต้น

แหล่งชุมชนที่ควรศึกษาวิจัยมาก คือ

ข้อที่ 1 บริเวณแหลมฉิม

ข้อที่ 2 บริเวณบางกาพูด

ข้อที่ 3 หมู่บ้านชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เช่น ลาวพวน กุหลาบ ของ ลาวเวียง เขมร

เป็นต้น

ข้อที่ 6 บริเวณหมู่บ้านตามแนวชายแดน

ตาราง 11 แสดงกลุ่มอาชีพที่ควรศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัธยฐาน Mid	ฐานนิยม Mo	มัธยฐาน- ฐานนิยม Mid-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q_3-Q_1	ระดับ ควร วิจัย	ความสอดคล้อง ของ ความคิดเห็น
1	3	4.27	4.30	0.03	1.11	มาก	สอดคล้อง
2	1	4.62	4.74	0.12	1.03	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	2	4.38	4.35	0.03	1.04	มาก	สอดคล้อง
4	5	4.18	4.13	0.05	0.91	มาก	สอดคล้อง
5	4	4.25	4.18	0.07	0.94	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 11 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพที่ควรศึกษาวิจัยทั้ง 5 ข้อ โดยเป็นกลุ่มอาชีพที่ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด 1 ข้อ และกลุ่มอาชีพที่ควรศึกษาวิจัยมาก 4 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

กลุ่มอาชีพที่ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด คือ

ข้อที่ 2 เกษตรกรรม

กลุ่มอาชีพที่ควรศึกษาวิจัยมาก คือ

ข้อที่ 3 การบริการ

ข้อที่ 1 ธุรกิจอุตสาหกรรม

ข้อที่ 5 นักเรียน นิสิต นักศึกษา

ข้อที่ 4 พระสงฆ์

ตาราง 12 แสดงลักษณะของกลุ่มคนที่ควรศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัธยฐาน Mdn	ฐานนิยม Mo	มัธยฐาน- ฐานนิยม Mdn-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ $Q_3 - Q_1$	ระดับ ควร วิจัย	ความสอดคล้อง ของ ความคิดเห็น
1	1	4.68	4.80	0.12	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	2	4.36	4.41	0.05	1.09	มาก	สอดคล้อง
3	3	3.35	3.39	0.04	1.19	ปานกลาง	สอดคล้อง

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มคนที่ควรศึกษาวิจัยทั้ง 3 ข้อ โดยเป็นกลุ่มคนที่ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด 1 ข้อ กลุ่มคนที่ควรศึกษาวิจัยมาก 1 ข้อ และกลุ่มคนที่ควรศึกษาวิจัยปานกลาง 1 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

กลุ่มคนที่ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด คือ

ข้อที่ 1 กลุ่มคนพื้นเมือง

กลุ่มคนที่ควรศึกษาวิจัยมาก คือ

ข้อที่ 2 กลุ่มผู้อพยพ

กลุ่มคนที่ควรศึกษาวิจัยปานกลาง คือ

ข้อที่ 3 กลุ่มนักท่องเที่ยว

ตาราง 13 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัธยมศึกษา Midn	ฐานนิยม Mo	มัธยมศึกษา- ฐานนิยม Midn-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q_3-Q_1	ระดับ ควร วิจัย	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
1	3	4.00	4.00	0.00	1.36	มาก	สอดคล้อง
2	1	4.27	4.30	0.03	1.11	มาก	สอดคล้อง
3	2	4.15	4.15	0.00	0.97	มาก	สอดคล้อง
4	4	3.96	4.00	0.04	0.83	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 13 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัยด้านการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคมทั้ง 4 ข้อ โดยเป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

- ข้อที่ 2 วิธีการดำเนินชีวิตและการปรับตัว
- ข้อที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม
- ข้อที่ 1 รูปแบบและวิธีการของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
- ข้อที่ 4 การประสานประโยชน์ของคนกลุ่มต่าง ๆ

ตาราง 14 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัยด้านการประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อน
หย่อนใจและสุขภาพจิต

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัธยฐาน Md _n	ฐานนิยม Mo	มัธยฐาน- ฐานนิยม Md _n -Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ $Q_3 - Q_1$	ระดับ การ วิจัย	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
1	1	4.44	4.71	0.27	1.26	มาก	สอดคล้อง
2	3	4.00	4.00	0.00	1.08	มาก	สอดคล้อง
3	2	4.18	4.13	0.05	0.91	มาก	สอดคล้อง
4	4	3.71	3.79	0.08	1.10	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 14 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับ
แนวทางการศึกษาวิจัยด้านการประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต
ทั้ง 4 ข้อ โดยเป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้

- ข้อที่ 1 ฐานนิยม โครงสร้าง และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในการเลือกอาชีพ
- ข้อที่ 3 การพัฒนาทางจิตใจและสุขภาพจิต
- ข้อที่ 2 การจัดการด้านสังคมสงเคราะห์สำหรับคนกลุ่มต่าง ๆ
- ข้อที่ 4 การใช้เวลาว่างและการพักผ่อน

ตาราง 15 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาด และสุขภาพอนามัย

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัชฐาน Mean	ฐานนิยม Mo	มัชฐาน- ฐานนิยม Mean-Mo	พิสัยระหว่าง ควอตล์ Q_3-Q_1	ระดับ การ วิจัย	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
1	1	4.68	4.83	0.15	1.05	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	3	4.25	4.79	0.54	1.72	มาก	ไม่สอดคล้อง
3	4	3.81	4.00	0.19	1.58	มาก	ไม่สอดคล้อง
4	2	4.38	4.35	0.03	1.04	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 15 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาดและสุขภาพอนามัย 2 ข้อ โดยเป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ในระดับมาก 1 ข้อ และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 2 ข้อ ซึ่งเป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมาก ทั้ง 2 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

แนวทางการศึกษาวิจัยที่สอดคล้องกันและควรศึกษาวิจัยมากที่สุด คือ

ข้อที่ 1 การรักษาสภาพแวดล้อมและการป้องกันมลภาวะ

แนวทางการศึกษาวิจัยที่สอดคล้องกันและควรศึกษาวิจัยมาก คือ

ข้อที่ 4 การวางผังและเตรียมการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

แนวทางการศึกษาวิจัยที่ไม่สอดคล้องกันและควรศึกษาวิจัยมาก คือ

ข้อที่ 2 คุณภาพอาหารและการบริโภคนิสัย

ข้อที่ 3 การนำสมุนไพรมาใช้ในการรักษาโรค

ตาราง 16 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัยด้านภาษา การศึกษา การอนุรักษ์และการถ่ายทอดวัฒนธรรม

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัชฌิมาน Mdn	ฐานนิยม Mo	มัชฌิมาน- ฐานนิยม Mdn-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q ₃ -Q ₁	ระดับ ควร วิจัย	ความสอดคล้อง ของ ความคิดเห็น
1	4	4.54	4.58	0.04	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	11	3.80	3.17	0.63	1.75	มากที่สุด	ไม่สอดคล้อง
3	2	4.62	4.74	0.12	1.03	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	7	4.23	4.19	0.04	0.99	มาก	สอดคล้อง
5	1	4.62	4.82	0.20	1.17	มากที่สุด	สอดคล้อง
6	5	4.29	4.27	0.02	1.05	มาก	สอดคล้อง
7	5	4.29	4.27	0.02	1.05	มาก	สอดคล้อง
8	8	4.13	4.09	0.04	0.79	มาก	สอดคล้อง
9	9	4.08	4.06	0.02	0.91	มาก	สอดคล้อง
10	10	4.00	4.00	0.00	1.08	มาก	สอดคล้อง
11	3	4.54	4.79	0.25	1.27	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตาราง 16 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัยด้านภาษา การศึกษา การอนุรักษ์ และการถ่ายทอดวัฒนธรรม 10 ข้อ โดยเป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมากที่สุด 4 ข้อ เป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมาก 6 ข้อ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันและเป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมาก 1 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

แนวทางการศึกษาวิจัยที่สอดคล้องกันและควรศึกษาวิจัยมากที่สุด คือ

ข้อที่ 5 การถ่ายทอดศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน

ข้อที่ 3 การสอนและการพัฒนาจริยธรรม

ข้อที่ 11 การรวบรวมศิลปวัตถุโบราณเพื่อการอนุรักษ์และการศึกษา

ข้อที่ 1 วรรณกรรมและการอนุรักษ์วรรณกรรมพื้นบ้าน

แนวทางการศึกษาวิจัยที่สอดคล้องกันและควรศึกษาวิจัยมาก คือ

ข้อที่ 6 อิทธิพลของเทคโนโลยีและสื่อสารมวลชน

ข้อที่ 7 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ข้อที่ 4 การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล

ข้อที่ 8 อิทธิพลของวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ

ข้อที่ 9 การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ

ข้อที่ 10 การพัฒนาวัฒนธรรมใหม่คุณค่าในเชิงเศรษฐกิจ

แนวทางการศึกษาวิจัยที่ไม่สอดคล้องกันและควรศึกษาวิจัยมาก คือ

ข้อที่ 2 ภาษาของชนกลุ่มน้อย

ตาราง 17 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัยด้านประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัยและความ
เจ้าในไทย

ข้อที่	ลำดับ ที่	มัชฌิมฐาน Midn	ฐานนิยม Mo	มัชฌิมฐาน- ฐานนิยม Midn-Mo	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q ₃ -Q ₁	ระดับ ควม วิจัย	ความสอดคล้อง ของ ความคิดเห็น
1	6	4.18	4.23	0.05	1.12	มาก	สอดคล้อง
2	3	4.44	4.71	0.27	1.26	มาก	สอดคล้อง
3	1	4.62	4.78	0.16	1.09	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	1	4.62	4.78	0.16	1.09	มากที่สุด	สอดคล้อง
5	4	4.25	4.20	0.05	0.94	มาก	สอดคล้อง
6	7	3.86	3.50	0.36	1.64	มาก	สอดคล้อง
7	5	4.20	4.15	0.05	0.86	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 17 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัยค่าประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัยและความเอื้อไทย 6 ข้อ โดยเป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมากที่สุด 2 ข้อ เป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมาก 4 ข้อ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันและเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยในระดับมาก 1 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

แนวทางการศึกษาวิจัยที่สอดคล้องกันและควรศึกษาวิจัยมากที่สุด คือ

ข้อที่ 3 การสร้างค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมภาคตะวันออก

ข้อที่ 4 การเสริมสร้างวินัยของชนกลุ่มต่าง ๆ

แนวทางการศึกษาวิจัยที่สอดคล้องกันและควรศึกษาวิจัยมาก คือ

ข้อที่ 2 การปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ

ข้อที่ 5 เอกลักษณะที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวและเกิดความภาคภูมิใจ

ข้อที่ 7 การรักษาวินัยการดำเนินชีวิตแบบไทย

ข้อที่ 1 คุณค่าที่แฝงเร้นอยู่ในความเชื่อและประเพณี

แนวทางการศึกษาวิจัยที่ไม่สอดคล้องกันและควรศึกษาวิจัยมาก คือ

ข้อที่ 6 ประวัติศาสตร์ ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมของชนกลุ่มน้อย เช่น

ของ กุหลาบ ลาวเวิน ลาวเวียง เป็นต้น

ตาราง 18 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัยด้านองค์กรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม

ข้อที่	ลำดับที่	มัชฌฐานะ Midn	ฐานนิยม No	มัชฌฐานะ- ฐานนิยม Midn-No	พิสัยระหว่าง ควอไทล์ Q ₃ -Q ₁	ระดับ ควร วิจัย	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
1	2	4.18	4.20	0.02	1.12	มาก	สอดคล้อง
2	1	4.20	4.14	0.06	0.86	มาก	สอดคล้อง
3	4	4.00	4.00	0.00	0.61	มาก	สอดคล้อง
4	3	4.18	4.13	0.05	0.91	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 18 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัย ด้านองค์กรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ข้อ โดยเป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้

- ข้อที่ 2 รูปแบบและบทบาทที่เหมาะสมในการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรม
- ข้อที่ 1 ประเมินผลการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม
- ข้อที่ 4 การจัดตั้งองค์กรส่งเสริมวัฒนธรรม
- ข้อที่ 3 ระบบการบริหารงานวัฒนธรรม

ตาราง 19 แสดงแนวทางการศึกษาวิจัยด้านศาสนาและปรัชญา

ข้อที่	ลำดับที่	มัธยฐาน Md _n	ฐานนิยม Mo	มัธยฐานฐานนิยม Md _n -Mo	พิสัยระหว่างควอไทล์ $Q_3 - Q_1$	ระดับ ควร วิจัย	ความสอดคล้องของ ความคิดเห็น
1	1	4.73	4.85	0.12	0.94	มากที่สุด	สอดคล้อง
2	3	4.54	4.70	0.16	1.10	มากที่สุด	สอดคล้อง
3	2	4.68	4.80	0.12	1.00	มากที่สุด	สอดคล้อง
4	5	4.31	4.25	0.06	0.99	มาก	สอดคล้อง
5	6	3.85	3.79	0.06	1.21	มาก	สอดคล้อง
6	4	4.31	4.67	0.36	1.34	มาก	สอดคล้อง

จากตาราง 19 พบว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัยด้านศาสนาและปรัชญาทั้ง 6 ข้อ โดยเป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และเป็นแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยในระดับมาก 3 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

แนวทางการศึกษาวิจัยที่สอดคล้องกันและควรศึกษาวิจัยมากที่สุด คือ

ข้อที่ 1 การใช้ประโยชน์จากสถาบันทางศาสนาเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม

ข้อที่ 3 การเผยแพร่หลักธรรมที่ถูกต้อง

ข้อที่ 2 บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

แนวทางการศึกษาวิจัยที่สอดคล้องกันและควรศึกษาวิจัยมาก คือ

ข้อที่ 6 ปัญหา แนวคิด และแนวปฏิบัติทางพุทธศาสนา

ข้อที่ 4 การศึกษาของพระสงฆ์ในค่านิยมและวัฒนธรรม

ข้อที่ 5 ความเชื่อทางศาสนาของชนกลุ่มต่าง ๆ

การศึกษานโยบายสภาพและแนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

1. ชีวิตในครอบครัวและสังคม

1.1 การยอมรับถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม

สังคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณที่เป็นศูนย์กลางทางการค้าและการพัฒนาอุตสาหกรรม จะมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของความสัมพันธ์ในสังคมค่อนข้างสูง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเกิดขึ้นทั้งในระดับสังคม และระดับครอบครัว สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ การได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งจะเข้ามาในรูปแบบของเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งแบบอย่างการดำเนินชีวิตของสังคมอุตสาหกรรม โดยมีสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการเผยแพร่ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นนี้ อาจทำให้บุคคลบางกลุ่มเกิดความสับสนและขัดแย้งทางจิตใจอันเนื่องมาจากการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม

การเปลี่ยนแปลงในระดับสังคม บุคคลในสังคมจะมีความเป็นอยู่แบบโคดเคียวและพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น การติดต่อสัมพันธ์กันส่วนใหญ่จะเกิดจากความจำเป็นในทางธุรกิจการค้าและหน้าที่การงาน ส่วนการเปลี่ยนแปลงในระดับครอบครัว ครอบครัวจะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น คือ จะประกอบไปด้วย พ่อ แม่ และลูก ในขณะที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกลับจะยิ่งลดลง อันเนื่องมาจากสาเหตุอย่างน้อยสองประการ คือ การมีเวลาอยู่ร่วมกันน้อยลง เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ และประการที่สอง แม้จะมีเวลาอยู่ร่วมกันบ้างแต่ก็มักจะใช้เวลาส่วนหนึ่งไปกับสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทรทัศน์หรือไม่ก็ใช้เวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อน เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ยังทำให้โอกาสที่พ่อแม่ จะได้อยู่ร่วมกันและอบรมสั่งสอนลูก ก็ยิ่งน้อยลง ผลที่ตามมา คือ การเคารพ เชื่อฟังพ่อแม่ก็ย่อมลดน้อยลงไปด้วย เมื่อความสัมพันธ์ต่อกันลดลงความเคารพเชื่อฟังน้อยลง โอกาสที่พ่อแม่หรือคนสูงอายุโดยทั่วไปจะได้รับการดูแลจากลูกหลานเมื่อเข้าสู่วัยชรา ก็ย่อมลดลงตามไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ก็มีแนวโน้มจะมีสถานสงเคราะห์ และสถานพักฟื้นคนชรา หรือสถานบำบัดทางจิตเพิ่มมากขึ้น

เจสสิว นูร์กัตตี (2527 : 137 - 138) ได้ชี้ให้เห็นว่า ความเปลี่ยนแปลงในสังคมและ ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจของโลกปัจจุบัน ได้บั่นทอนความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์ลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เช่น การที่พ่อ แม่ ไม่ใคร่เอาใจใส่ลูกใกล้ชิดกันอย่างแต่ก่อน ความอบอุ่นจากครอบครัว การควบคุมพฤติกรรมของบุคคลโดยสถาบันครอบครัวมีแนวโน้มลดลงในอัตรา เร็วมาก บทบาทของสถาบันครอบครัวในขั้นที่จะช่วยจรรโลงสังคม จึงถูกบั่นทอนลงมาก นอกจากนี้ผล การวิจัยครั้งที่ยังสอดคล้องกับการศึกษานำร่อง (Pilot Study) เรื่อง การฝึกหัดครูในเขตภาค ซึ่งพบว่า ทักษะและบทบาทของสมาชิกในครอบครัวของสังคมไทยจะเปลี่ยนแปลงไป เป็นแบบตะวันตก มากขึ้น ทุกคนในครอบครัวจะช่วยกันหารายได้และจะออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น ความสัมพันธ์ ระหว่างสมาชิกในครอบครัวจะมีความผูกพันกันน้อยลง บทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูลูกก็จะลดน้อย ลงไปด้วย เด็กเล็กจะได้รับการเลี้ยงดูจากคนเลี้ยงหรือญาติ ส่วนเด็กโตนั้น พ่อแม่หวังพึ่งครูและ โรงเรียนให้ทำหน้าที่แทน คนในครอบครัวจะมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น จำนวนคนโสดจะมาก ขึ้นและจะแยกตัวอยู่อย่างโดดเดี่ยว เช่น ตามอพาร์ทเมนต์ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ.

2529 : 9 - 10)

ข้อค้นพบประการสำคัญที่ควรกล่าวถึงสำหรับการวิจัยในครั้งนี้อีกครั้งหนึ่งได้แก่ เด็กและ เยาวชนจะได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนและกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกันและเห็นว่าเป็นไปได้มากที่สุด ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า ในอนาคตอันใกล้ สื่อมวลชนและกลุ่มเพื่อนจะมีบทบาทเข้ามาทดแทนบทบาทของพ่อแม่มากยิ่งขึ้นกว่าในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ สถานการณ์เช่นนี้ รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องให้ความสนใจในสิ่งที่สื่อมวลชนจะให้แก่เยาวชน ถ้าเป็นสิ่งที่มิมีประโยชน์ก็นับว่าจะเป็นการช่วย แก่สถานการณ์ในความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกับครอบครัวที่นับวันจะเห็นห่างกันมากขึ้นให้มีความ รุนแรงน้อยลง โดยสื่อมวลชนอาจจะหยิบยื่นบทบาทบางอย่างที่พ่อแม่เคยให้กับเยาวชน นั่นคือ ถ้าสื่อมวลชนสามารถแสดงบทบาทได้ใกล้เคียงหรือเสมือนหนึ่งเป็นพ่อแม่คนที่สองได้ก็นับว่าจะมีประโยชน์ต่อสถานการณ์ในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวของสังคมไทยในอนาคตเป็นอย่างมาก แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันสื่อมวลชนได้ทำหน้าที่เหล่านี้บ้างหรือไม่ หรือยังต้องแก้ไขในส่วนใด ยัง เป็นเรื่องที่น่าสงสัยและพิจารณาอีกต่อไปอย่างรีบด่วน

1.2 การประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต

ในด้านอาชีพมีแนวโน้มจะเปลี่ยนจากอาชีพเกษตรกรรมไปเป็นอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น ชลบุรี และระยอง ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ พันธุ์สุรีย์ ลดาวัลย์ และคณะ (2527 : 119, 121) กล่าวคือ เมื่อสังคมไทยมีความทันสมัยมากขึ้นจะยิ่งมีความสลับซับซ้อนหรือมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และจะมีการขยายตัวของอาชีพต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาชีพที่ไม่เกี่ยวกับการรับราชการ อาชีพเหล่านี้ในอนาคตจะมีค่าตอบแทนสูง ซึ่งจะเป็นสิ่งจูงใจ ดึงดูดคนเข้าทำงานมากกว่าอาชีพรับราชการ สำหรับอาชีพหัตถกรรมพื้นบ้านหรืออาชีพในครัวเรือนประเภทอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้ผลิตรายย่อย มีแนวโน้มจะลดลงเนื่องจากการขาดวัตถุดิบ การแข่งขันในด้านราคาและการตลาด ส่วนที่ยังคงดำเนินกิจการอยู่ได้ก็มักจะพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่สามารถแสวงหาเทคโนโลยีการผลิตใหม่ ๆ เช่น สามารถตั้งเครื่องจักรหัตถกรรมขึ้นได้ และผลิตได้ในปริมาณมากขึ้น ทำให้สามารถแข่งขันในด้านราคาและการตลาดได้ ส่วนอาชีพที่มีแนวโน้มจะได้รับความนิยมมากขึ้น ได้แก่ อาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยเฉพาะการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีผู้ลงทุนเลี้ยงกันมากในจังหวัดตามแนวชายฝั่งทะเล

ในด้านแรงงานมีแนวโน้มจะมีแรงงานเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วในภาคตะวันออก สาเหตุสำคัญเฝ้าระวังมาจากโครงการพัฒนาอุตสาหกรรม การเพิ่มของแรงงานนั้น นอกจากจะเป็นแรงงานที่มาจากประชากรในพื้นที่แล้ว อีกส่วนหนึ่งจะเป็นแรงงานที่อพยพมาจากภาคต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งแรงงานที่อพยพเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานไร้ฝีมือ เช่น กรรมกรก่อสร้าง กรรมกรในโรงงานอุตสาหกรรม และอาชีพบริการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ห้างบริการ คนรับใช้ภายในบ้าน เป็นต้น อนึ่งในเรื่องของการอพยพของคนในภาคต่าง ๆ เข้าสู่ภาคตะวันออกนั้น จากการวิจัย พบว่า มีการอพยพมาตั้งแต่อีก่อนการมีแผนพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก สาเหตุสำคัญเฝ้าระวังมาจากเป็นภาคที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ มีมาตรฐานในการครองชีพสูง และมีระดับรายได้สูงกว่าภาคอื่น ๆ และเป็นที่น่าสังเกตว่าลักษณะการย้ายถิ่นในภาคตะวันออกไม่ว่าจะเป็นการย้ายถิ่นในอดีตหรือปัจจุบัน จะเป็นกาวย้ายระหว่างภาคมากกว่าเป็นการย้ายภายในภาคหรือในจังหวัดเดียวกัน (บุญเดิม พันธอม และภารดี มหาชีพ. 2522 : 22 ; สมชาย เคชะพรหมพันธุ์ 2531 : 79) ปัจจุบันรัฐบาลมีแผนพัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ จะยิ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้มีการอพยพของประชาชนในภาคต่าง ๆ เข้าไปทำมาหากินในภาคตะวันออกมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา

ในด้านการใช้เวลาว่างและการพักผ่อน บุคคลโดยส่วนใหญ่จะมีเวลาในการพักผ่อนน้อยลงและเวลาที่มือขยับก็จะพักผ่อนด้วยการดูโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในหมู่เยาวชนนี้ แนวโน้มจะใช้เวลาคูโทรทัศน์มากกว่าที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชาญ จันท์เจียวไช (2522) มนต์ชัย นินนาทนนท์ (2526) ซึ่งพบว่า เด็กและเยาวชนใช้เวลาดูโทรทัศน์เพิ่มขึ้นประมาณ 1 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ในช่วงระยะเวลาห่างกัน 4 ปี ส่วนการพักผ่อนในรูปแบบอื่น ก็มีบ้าง แต่ก็มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลา สำหรับการบันเทิงหรือการพักผ่อนในลักษณะการเล่นพื้นบ้าน จะได้รับความนิยมน้อยลงหรือบางอย่างไม่เป็นที่รู้จักของคนรุ่นใหม่

ในด้านสุขภาพจิต มีแนวโน้มจะมีสถานภาพทางจิตและสถานสงเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น สาเหตุอาจเนื่องมาจากการไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในระบอบความสัมพันธภาพในครอบครัว

1.3 สิ่งแวดล้อม ความสะอาดและสุขภาพอนามัย

ด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาด มีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาความเสื่อมโทรมของสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและจากความแออัดของที่อยู่อาศัย เนื่องจากจะมีประชาชนอพยพเข้ามาอยู่ในภาคตะวันออกมากขึ้น โดยเฉพาะที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ที่อยู่อาศัยประเภทนี้จะมีผลกระทบต่อชุมชนเมืองเป็นอย่างมากเมื่อมีสภาพเป็นชุมชนแออัดเพราะจะเกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหาน้ำเสีย อากาศเสีย เป็นแหล่งการเพาะเชื้อโรคและสัตว์จำพวกยุงและหนู ในที่สุดจะเกิดปัญหาทางสังคม ปัญหาอาชญากรรม และการศึกษาตามมา (สมชาย เศษะพรหมพันธุ์, 2531 : 4) อย่างไรก็ตามแม้ว่ารัฐบาลจะได้เตรียมการในการแก้ปัญหาผลกระทบที่จะเกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยให้โรงงานมีระบบป้องกันมลภาวะ ตลอดจนมีการวางผังเมืองเพื่อเตรียมแก้ปัญหาแหล่งชุมชนแออัด และนับได้ว่าเป็นชุมชนแห่งแรกของประเทศที่มีการวางผังเมืองก่อนการพัฒนา (เสนาะ อุณาภูล, 2531 : 31) แต่ในการปฏิบัติจริงคาดว่ายังไม่บรรลุผลมากนัก แต่ในช่วงเวลาเดียวกันก็มีแนวโน้มจะเกิดกระแสแห่งการต่อต้านการทำลายสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติมากขึ้น โดยจะมีการเผยแพร่ข่าวสารการอนุรักษ์เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงภัยที่จะเกิดจากความเสื่อมโทรมของสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ทิพาวดี เมฆสวรรค์ และคณะ (2529 : 128) ซึ่งพบว่า

แนวโน้มการแก้ไขปัญหาค้นสิ่งแวดลอมในอนาคต มีภาวะเป็นไปได้สองแนวทาง กล่าวคือ แนวทางแรก คาดว่าสิ่งแวดลอมจะได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าในอดีต อันเนื่องมาจากประชาชนได้รับการศึกษามากขึ้น มีความตื่นตัวและตระหนักในปัญหาสิ่งแวดลอมเป็นพิเศษ ประกอบกับรัฐบาลมีมาตรการและนโยบายอย่างจริงจังต่อการแก้ปัญหา ซึ่งจะทำให้การอนุรักษ์ธรรมชาติได้ผลดียิ่งขึ้น ส่วนแนวทางที่สอง เห็นว่า ในอนาคตปัญหามลภาวะยังคงดำรงอยู่ การแก้ปัญหาให้คืนดีไม่อาจทำได้ จากผลการวิจัยที่ผ่านมา จึงไม่อาจคาดการณ์เกี่ยวกับปัญหาสภาวะแวดลอมทางธรรมชาติในอนาคตได้อย่างแจ่มชัด ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลมีนโยบายและมาตรการในการรักษาและแก้ไขปัญหาค้นสิ่งแวดลอมอย่างจริงจังก็ตาม ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย มีความไม่แน่ใจในซ้การปฏิบัติตามนโยบายหรือมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้น โดยอาจจะเห็นความล้มเหลวในการแก้ปัญหาในปัจจุบันเป็นตัวอย่างประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งแม้จะมีความมั่นใจในผลแห่งนโยบายและมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้น ประกอบกับการได้รับการศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดลอม และความตระหนักในอันตรายที่จะเกิดจากการทำลายสภาพแวดลอมทางธรรมชาติของประชาชน โดยเชื่อว่าสถานการณ์เช่นนี้จะช่วยให้การแก้ไขปัญหามลภาวะและการอนุรักษ์สิ่งแวดลอมประสบผลสำเร็จได้ แต่ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิก็ยังไม่อาจคาดการณ์ได้ถึงขนาดของความเจริญเติบโตของชุมชน โดยเฉพาะชุมชนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะยิ่งชุมชนมีขนาดใหญ่เท่าใด การแก้ปัญหาผลกระทบการอนุรักษ์สิ่งแวดลอมยิ่งยากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้การคาดการณ์ปัญหาและการแก้ไขปัญหาค้นมลภาวะและการอนุรักษ์สิ่งแวดลอมในอนาคตยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้อย่างชัดเจน

ในค่านสุภาพอนามัย แม้ว่าสภาวะแวดลอมจะเสื่อมโทรมลง แต่ก็คาดว่าประชาชนจะมีสุขภาพอนามัยดีขึ้นและมีมาตรฐานในการดำรงชีวิตสูงกว่าภาคอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากการมีโอกาสได้รับข่าวสารความรู้น่ามากขึ้น ได้รับการศึกษาคีดีขึ้น รวมทั้งมีรายได้มากพอที่จะใช้จ่ายเพื่อการมีสุขภาพที่ดี

2. การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรประเพณี

2.1 ภาษา การศึกษา การอนุรักษ์และการถ่ายทอดวัฒนธรรม

จะเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงท่ามกลางการอนุรักษ์ กล่าวคือกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จะกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกหวงแหนวัฒนธรรมดั้งเดิมมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากในขณะที่เยาวชนมีแนวโน้มให้ความสนใจในวัฒนธรรมไทยน้อยลง และมีแนวโน้มจะเกิดปัญหาการบุกรุกโบราณสถานและสถานที่ทางประวัติศาสตร์มากขึ้น

แต่อีกด้านหนึ่งจะมีการรณรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกทางด้านวัฒนธรรมในบุคคลกลุ่มต่าง ๆ มากขึ้น ดังเช่น จะมีการรวบรวมวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น นิทานพื้นบ้าน หรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไว้เป็น ลายลักษณ์อักษรหรืออาจจะได้รับการส่งเสริมให้บรรจุลงในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับใด ระดับหนึ่งในอนาคต อย่างไรก็ตาม มีแนวโน้มที่จะเกิดช่องว่างทางวัฒนธรรมเด่นชัดยิ่งขึ้นระหว่าง ชุมชนที่ได้รับอิทธิพลของการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น บริเวณแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี บริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง และพื้นที่ใกล้เคียง กับพื้นที่รอบนอกที่อิทธิพลของการพัฒนาอุตสาหกรรมยังเข้าไปไม่ถึง เช่น ในชนบทและพื้นที่บางส่วนของจังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมและบำรุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมประเพณีที่จัด กระทำขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ก็มักจะเกี่ยวเนื่องด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจเป็นประการสำคัญ เช่น การ จัดประเพณีวิ่งควายในจังหวัดชลบุรี การเล่นละครชาตรี และละครรำ ในบริเวณวัดโสธรวราราม- วรวิหาร แม้ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม แต่เหตุผลที่สำคัญ ประการหนึ่ง ก็เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและกลายเป็นอาชีพหนึ่งของคนในท้องถิ่นนั้น ส่วนวัฒนธรรม ท้องถิ่นบางอย่างที่ไม่มีอยู่ในค่านิยมก็มีแนวโน้มที่จะสูญหายหรือเลิกปฏิบัติกันไป เช่น วัฒนธรรม คำภาษาถิ่น ได้แก่ ภาษาคนพื้นเมืองในจังหวัดระยอง แม้มีแนวโน้มที่จะใช้คำในภาษาต่างประเทศ ในการสื่อความกันมากขึ้น โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น ภาษาจีนกลาง เป็นต้น

สำหรับในด้านการจัดการศึกษานั้น แม้ว่าโรงเรียนและสถานศึกษาจะมีแนวโน้ม เป็นศูนย์วิชาการของชุมชนและท้องถิ่นมากขึ้น โดยอาจจะสนใจศึกษาเรื่องราวของท้องถิ่น เช่น นิทานพื้นบ้านหรือการละเล่นของท้องถิ่น ตลอดจนเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในระยะแรกก็จะมีประสพปัญหาในการถ่ายทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในค่านิยม ค่านิยมหลักฐาน รวมทั้งบุคคลผู้ถ่ายทอดและผู้รับการถ่ายทอด เป็นต้น

2.2 ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัย และความเป็นไทย

ประเพณี ความเชื่อที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันจะเริ่มจางหายไป หรือบางประเพณี ได้เลิกปฏิบัติกันแล้ว เช่น ประเพณีที่ร้องคนตาย ประเพณีกองช่างบางสรวง เป็นต้น ส่วนประเพณีที่ กำลังจะสูญหายไปแม้จะพบว่า มีการปฏิบัติอยู่บ้างในพื้นที่ชนบทห่างไกลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ประเพณีการลงแขก โดยเฉพาะการลงแขกประเทไ้แรงงาน หรือเรียกว่า "เอาแรง"

ซึ่งเกือบจะไม่พบว่ามีกรปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน แต่จะกลายมาเป็นการจ้างด้วยเงิน ในกรณีที่ต้องการความรวดเร็ว และทันเวลา อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชนบท ยังปรากฏให้เห็นในรูปของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในกรณีที่มาชิกในชุมชนมีกิจกรรมที่ต้องใช้จ่ายใช้สอยมาก เช่น การจัดงานบวช งานแต่งงาน หรืองานศพ เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้อาจเรียกว่า "ลงขัน" (พัชรี สาริกบุตร. 2514) เหตุผลที่กิจกรรมการช่วยด้วยแรงลดลงแต่การช่วยด้วยเงินยังมีอยู่คงมีสาเหตุมาจากการปรับเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ สังคม ภาวะการเพิ่มของผลเมือง การลดจำนวนของพื้นที่ทำกินต่อคน ตลอดจนการลดปริมาณของทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเพณีบางอย่างยังคงปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันแต่จุดมุ่งหมายหรือรูปแบบการปฏิบัติจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ จะปฏิบัติหรือฟื้นฟูเพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจการค้า และการท่องเที่ยวมากกว่าที่จะปฏิบัติเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอย่างในอดีต เช่น ประเพณีการวิ่งควาย ของจังหวัดชลบุรี จะจัดขึ้นได้จะต้องได้รับการสนับสนุนจากธุรกิจห้างร้าน รวมทั้งหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ซึ่งมีผลประโยชน์ด้านการโฆษณาในรูปแบบต่าง ๆ รวมอยู่ด้วย ส่วนประเพณีบางอย่างจะมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือส่วนประกอบไปบ้าง เช่น วัสดุที่ใช้ ประเพณีบางอย่างเคยใช้ต้นออย กลวย ใบมะพร้าว หรือวัสดุที่หายากและยุ่งยาก อาจต้องใช้วัสดุอื่นทดแทนหรือไม่ก็เลิกปฏิบัติกันไป และเนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีกลุ่มคนหลายเชื้อชาติ จึงมีลักษณะความเชื่อและประเพณีแตกต่างกันไปบ้าง เช่น คนจีนมีการเซ่นไหว้ศาลเจ้า กินเจ เขมรมีการเลี้ยงผีเขมร ซึ่งวัฒนธรรมความเชื่อ และขนบธรรมเนียมต่าง ๆ นี้ไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของชาวบ้าน ซึ่งมักจะยกเลิกธรรมเนียมเก่าใดที่เห็นว่าจะทำให้ธุรกิจเจริญก้าวหน้า ดังนั้น จึงมีแนวโน้มว่า วัฒนธรรมและประเพณีที่ยังคงเหลืออยู่ คือ ประเพณีที่ไม่ขัดกับธุรกิจ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 6) ในส่วนความเชื่อของคนภาค ตะวันออกโดยเฉพาะในจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยตรง มีแนวโน้มที่คนรุ่นใหม่จะไม่สนใจหรือไม่ยอมรับเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา เช่น เรื่องพระรถเมรีของชาวอำเภอนนทบุรี เรื่องเศรษฐีโง่งของชาวอำเภอมือง จังหวัดชลบุรี เรื่องตาม่องล่ายของชาวอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง เป็นต้น ในขณะที่เกี่ยวข้องกับประชาชนมีแนวโน้มยอมรับค่านิยมการรักษาหน้าซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของความขมขื่นเพียงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการจัดงานประเพณีต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานบวช ซึ่งจะต้องมีการจัดเลี้ยงโต๊ะจีน มีวงดุริยางค์สากล มีดนตรีสากลมากขึ้น

ในด้านระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย มีแนวโน้มว่าบุคคลจะขาดระเบียบวินัยและมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปในทางไม่เหมาะสมหรือแม้แต่พฤติกรรมละเมิดกฎหมายก็จะเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน

ส่วนการดำเนินชีวิตแบบไทยนั้น จะยังคงพบอยู่บ้าง โดยเฉพาะในชนบทของจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมค่อนข้างน้อย เช่น จังหวัดนครนายก ปราจีนบุรี จันทบุรี ตราด และบางท้องที่ของจังหวัดชลบุรี และระยอง สำหรับความเชื่อด้านไสยศาสตร์ การบูชาดวงชะราวมืดมนสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะยังคงปรากฏให้เห็นอยู่โดยทั่วไป แม้วามีแนวโน้มจะลดลง

2.3 องค์การและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม

ในด้านองค์กรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม รัฐบาลมีแนวนโยบายที่จะเน้นความสำคัญของงานด้านวัฒนธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะนโยบายที่จะสนับสนุนเกี่ยวกับศูนย์วัฒนธรรมที่ตั้งขึ้นแล้วในแต่ละจังหวัดให้มีบทบาทในการอนุรักษ์และฟื้นฟูวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มที่จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น โดยอาจจะมีการตั้งศูนย์วัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น เช่น ระดับอำเภอ และตำบล หรืออาจจะมีหน่วยงานทางวัฒนธรรมในภาคเอกชนเกิดขึ้น อย่างไรก็ตามบทบาทและการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมในระดับจังหวัดยังคงไม่ชัดเจนและมีอิสระในการปฏิบัติงานมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากงานวัฒนธรรมยังมีลักษณะเป็นงานฝากไว้กับหน่วยงานอื่น ทั้งในภาครัฐและแม้แต่ในค่านิยมประเพณี ซึ่งการที่จะทำให้การพัฒนาวัฒนธรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจะได้มีการเพิ่มงบประมาณและกองทุนจากแหล่งต่าง ๆ ให้มากที่สุด นอกจากนี้ยังจะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรฝ่ายวางแผนและบริหารวัฒนธรรมให้มากขึ้นอีกด้วย (สรุปสาระสำคัญของการประชุมนโยบายวัฒนธรรมระดับโลก ณ เมืองเม็กซิโกซิตี ประเทศเม็กซิโก : 26 กรกฎาคม ถึง 6 สิงหาคม 2525)

3. ศาสนาและปรัชญา

มีแนวโน้มว่าศาสนาจะมีบทบาทน้อยลงในการดำเนินชีวิตของบุคคล ปัญหาการขาดคุณธรรม คือธรรมในหมู่คนจะมีมากขึ้น นอกจากนี้ในการพิจารณาทัศนียภาพที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มจะยึดเกาะนานมากกว่าการใช้กฎหมายหรือความปรองดอง อุดมด้วยต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็น ของ เฉลิว บุรีภักดี (2527 : 127) ที่เห็นว่า ศาสนา จริยธรรม อาจจะช่วยความจำเป็นเมื่อมีเหตุการณ์อื่นเข้ามาทดแทน เช่น เมื่อมีกฎหมายและระเบียบในการควบคุม

พฤติกรรมของสมาชิกในสังคม บังคับใช้ได้อย่างพอเพียงและทั่วถึงหรือเมื่อการศึกษาค้นคว้าทาง
วิทยาศาสตร์เป็นแนวทางในการแสวงหาความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ หรือมีกิจกรรม
อย่างอื่นช่วยผ่อนคลายความเครียดได้ดีกว่า นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนจะลดน้อยลง
คงจะเห็นได้จากลักษณะการทำบุญ การบริจาคทรัพย์ สิ่งของ ให้กับวัดหรือพระสงฆ์ มีแนวโน้มจะลด
ลง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็น ของ เสน่ห์ จามริก (2532 : 110 - 111) ที่กล่าวว่า "ความ
สัมพันธ์และผูกพันระหว่างพระ/วัด ชาวบ้าน กำลังเสื่อมถอยลงไปตามลำดับเพราะผลกระทบจากแรง
พลังกดดันจากเศรษฐกิจและการเมือง" ในขณะเดียวกันบทบาทของวัดและพระสงฆ์มีแนวโน้มจะ
เปลี่ยนแปลงไปด้วย กล่าวคือ ในบทบาทเดิมนั้นวัดมีหน้าที่หลักในการพัฒนาจิตใจ อบรมคุณธรรม
ศีลธรรม ให้กับชุมชน แต่ในอนาคตควรมีแนวโน้มที่จะพัฒนาวัตถุประสงค์สร้างมากขึ้น อย่างไรก็ตามแม้
วัดบางแห่งจะเป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่น แต่นั่นเป็นเหตุการณ์ที่แสดงให้เห็นการลดหน้าที่
หลักมาสู่หน้าที่รอง และจากผลการวิจัยในปัจจุบัน พบว่า พระสงฆ์ส่วนใหญ่มีบทบาทในการพัฒนาสังคม
น้อยลง อีกทั้งยังจำกัดบทบาทของตนให้มีขอบเขตเฉพาะภายในวัด การนำธรรมออกเผยแผ่สู่
สาธารณชนยังมีน้อย ทั้งที่สังคมกำลังต้องการได้รับความช่วยเหลือในด้านจิตใจเป็นอย่างมาก
(มาโนช กัณฺฐาภิรักษ์. 2532 : 62) อย่างไรก็ตามจากกระแสความเสื่อมศรัทธาทางศาสนาที่จะ
มีทีท่าอาจเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยผลักดันให้บทบาทของพระสงฆ์ในอนาคตมีแนวโน้มใน
เชิงรุกทางด้านเผยแผ่หลักธรรมทางศาสนาเพิ่มขึ้น กล่าวคือ จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า
พระสงฆ์และภิกษุสามเณรทางศาสนาจะมีการนำหลักธรรมทางศาสนาออกเผยแผ่ไปสู่ชุมชนมากขึ้น แทน
ที่จะให้ผู้นับใจเข้าไปแสวงหาภายในวัดเช่นที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มที่จะนำเทคโนโลยีและ
สื่อต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการสอนศาสนาเพิ่มขึ้นด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้ช่วยอธิบายปรากฏการณ์ทาง
ธรรมชาติของสังคมได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ เมื่อโครงสร้างทางอำนาจของสังคมตกต่ำจนถึงระดับ
ที่สมาชิกส่วนใหญ่ของสังคมวิตกกังวล สมาชิกของสังคมนั้น ก็มักจะมีแนวคิดหรือมาตรการในการแก้ไข
สถานการณ์เหล่านั้นอยู่เสมอ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นกฎแห่งการรักษาสัมดุลย์ตามธรรมชาติของสังคม
สำหรับด้านปรัชญาหรือแนวคิดของบุคคล มีแนวโน้มว่าจะเกิดช่องว่างระหว่าง
คนต่างรุ่น ต่างสถานภาพมากขึ้น โดยเฉพาะคนรุ่นพ่อ-แม่ กับรุ่นลูก พระสงฆ์กับประชาชน ระหว่าง
คนต่างประสบการณ์ ต่างถิ่นที่อยู่ เช่น คนชนบทกับคนในเมือง คนท้องถิ่นกับคนที่อพยพเข้ามาทำมา
หากิน โดยอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่มีทัศนคติให้ความสำคัญด้านการพัฒนาทาง

เศรษฐกิจ การค้า หรือทางวัตถุนิยม กับกลุ่มคนที่ยังให้ความสำคัญด้านวัฒนธรรมทางจิตใจหรือทางจิตนิยม สาเหตุสำคัญของความขัดแย้งทางความคิดเหล่านี้ อาจเนื่องมาจากอัตราการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้โดยธรรมชาติแล้ว แม้แต่คนในกลุ่มเดียวกันอัตราการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม เช่น ค่านิยมยอมรับค่านิยมใหม่ ค่านิยมความคิด หรืออุดมคติ จะเปลี่ยนแปลงในอัตราที่ช้ากว่าการพัฒนาทางค่านิยมและเทคโนโลยี โดยเฉพาะกับกลุ่มคนสูงอายุด้วยแล้ว การเปลี่ยนแปลงในสองลักษณะดังกล่าวจะมีอัตราที่แตกต่างกันมากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ ๒ แนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะเวลาที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

1. เป้าหมายในการศึกษาวิจัย

ในค่านิยมเป้าหมายของการวิจัยทางวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมของคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อที่จะสามารถอนุรักษ์สิ่งที่ควรอนุรักษ์ หรือละทิ้งสิ่งที่ควรละทิ้ง ตลอดจนสามารถสร้างและพัฒนาวัฒนธรรม ค่านิยมและประเพณีที่เหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้อสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในภูมิภาคนี้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัย ของ บุญเคิม จันทร์ฉาย และภรรณี นนทพันธ์ (2522 : 113) ที่พบว่า แม้ว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ คล้ายคลึงกับภาคอื่น ๆ แต่ชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้พยายามประยุกต์คัดแปลง วัฒนธรรมประเพณีเหล่านั้นให้เหมาะสมกับชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และอาจกล่าวได้ว่า ชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือกำลังสร้างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาอย่างลึกซึ้งมากกว่าเท่าที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

2. ขอบข่ายการศึกษาวิจัย

สำหรับขอบข่ายการศึกษาวิจัยทางวัฒนธรรม จะแยกศึกษาในค่านิยมที่จังหวัด แหล่งชุมชน กลุ่มอาชีพ และลักษณะของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในค่านิยมที่ปรากฏว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า ควรศึกษาวัฒนธรรมในจังหวัดชลบุรีและระยองเป็นอันดับแรก ส่วนจังหวัดอื่นที่มีความสำคัญตามลำดับ คือ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ทรราช และนครนายก ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากจังหวัดชลบุรีและระยอง

เป็นจังหวัดที่ถูกกำหนดให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ตลอดจนท่าเรือพาณิชย์ได้กำหนดให้สร้างในพื้นที่สองจังหวัดนี้ คือ ที่บริเวณนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังและมาบตาพุด ตามลำดับ ดังนั้นผลกระทบอันเกิดจากการพัฒนาเหล่านี้จะต้องมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในสองจังหวัดนี้มากกว่าจังหวัดอื่น ๆ นั้นหมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมประเพณีรวมถึงค่านิยม ความเชื่อของชุมชนจะต้องเปลี่ยนแปลงไปอย่างแน่นอน

เมื่อพิจารณาแหล่งชุมชนที่ควรศึกษาวิจัย ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ควรศึกษาวิจัยชุมชนเมืองพัทยาและสถานที่ทางประวัติศาสตร์ เช่น เมืองพระรถหรือบริเวณโคกหมึกมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ บริเวณแหลมฉบัง มาบตาพุด หมู่บ้านชนกลุ่มน้อย เช่น ลาวพวน กุลดำ ของ ลาวเวียง เขมร และบริเวณหมู่บ้านตามแนวชายแดนตามลำดับ การที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชุมชนเมืองพัทยาและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในระดับมากที่สุดนั้น ได้ชี้ให้เห็นถึงความห่วงใยและวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคตของชุมชนเมืองพัทยา ในขณะที่เดียวกันก็วิตกกังวลเกี่ยวกับสถานที่และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของภาคตะวันออก ซึ่งอาจจะถูกละเลยหรือเสื่อมเสียไป ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากภาพพจน์ของเมืองพัทยาในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ในอดีตเมืองพัทยาคือเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศและของโลกในด้านความงามของธรรมชาติ ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศเขืออ่าวสวย คือ มีทั้งหาดทรายที่สะอาด กว้างขวาง มีภูเขาหินล้อมกำบังลมและคลื่นขนาดใหญ่ ทำให้อ่าวพัทยาเหมาะสมอย่างยิ่งในการท่องเที่ยวตากอากาศและพักผ่อน แต่ในปัจจุบันสภาวะแวดล้อมและความสวยงามของธรรมชาติเริ่มถูกทำลายอันเนื่องมาจากการขยายตัวของชุมชน จำนวนพลเมืองเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับมาตรการในการรักษา สภาวะแวดล้อมไม่บรรลุผล ระบบผังเมืองและการกำจัดน้ำเสีย และสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ที่เกิดจากชุมชน และสถานบริการทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ขาดการดำเนินการที่ดี และไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะรักษา สภาวะแวดล้อมอันสวยงามทางธรรมชาติไว้ได้ โดยที่ผ่านมาจะปฏิเสธไม่ได้ว่าน้ำเสียและสิ่งปฏิกูล จำนวนหนึ่งถูกระบายทิ้งลงทะเล และส่งผลกระทบต่อความสะอาดของน้ำและชายหาดของอ่าวพัทยานั้นเอง ดังจะเห็นได้จากผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำทะเล โดยสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเมื่อเร็ว ๆ นี้ พบว่า จำนวนเชื้อแบคทีเรียค่อน้ำทะเล 100 มิลลิลิตร บริเวณหาดพัทยาใต้และหาดพัทยากลาง มีปริมาณถึง 160,000 ตัวและ 1,400 ตัว ตามลำดับ ในขณะที่มาตรฐานน้ำทะเลซึ่งเป็นที่ยอมรับว่า อยู่ในเกณฑ์ใช้เล่นและอาบได้โดยปลอดภัยจะมีได้ไม่เกิน 1,000 ตัว

ต่อน้ำทะเล 100 มิลลิเมตร (กุศกิติ โภมลฤทธิ. 2532 : 2) เมื่อสภาวะแวดล้อมเริ่มเสื่อมโทรมลง ก็ยกภาพในการตั้งศูนย์กลางเพียวก็ยอมลดลง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่ท่องเที่ยวไปพักผ่อนและชื่นชมความงามของธรรมชาติ เมื่อสถานการณ์เป็นเช่นนี้จึงทำให้เกิดวิธีการหรือกิจกรรมบางอย่างเพื่อดึงดูดและจูงใจนักท่องเที่ยว ทดแทนการดึงดูดและจูงใจด้วยความงามตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า วิธีการและกิจกรรมเหล่านี้มีแนวโน้มจะเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศและกามรมณ์เป็นหลัก เป็นความจริงอยู่มากที่วิธีการและกิจกรรมเหล่านี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้จำนวนหนึ่ง แต่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายประสงค์เพื่อความสุขสำนทางเพศและทางกามรมณ์หรือทางอบายมุขในรูปแบบอื่น ๆ มากกว่าที่จะต้องการชมความงามของธรรมชาติ เมื่อพื้นฐานหรือแนวความคิดของนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ที่เข้าไปเที่ยวในเมืองพัทยา ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชมความงามของธรรมชาติ ดังนั้น จิตสำนึกที่จะรักษาความงามของธรรมชาติและสภาวะแวดล้อมก็ย่อมมีน้อย ดังนั้นโอกาสที่คนกลุ่มนี้จะทำลายความงามของธรรมชาติหรือสภาวะแวดล้อมของเมืองพัทยาก็ย่อมมีมากขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่า สาเหตุของความเสื่อมโทรมด้านสภาวะแวดล้อมของเมืองพัทยาประการหนึ่ง เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงประเภทของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเที่ยวในเมืองพัทยา ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีลักษณะเป็นวัฏจักร กล่าวคือ สภาพของสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติจะเป็นตัวกำหนดประเภทของนักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกัน ประเภทของนักท่องเที่ยวก็จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงควรให้ความสนใจในการศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับเมืองพัทยาในอนาคต ทั้งในด้านการฟื้นฟูสภาวะแวดล้อม สภาพความเป็นอยู่ ตลอดจนการประกอบอาชีพของชุมชนเมืองพัทยา เพื่อให้เมืองพัทยายังคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศและของโลกต่อไป

สำหรับกลุ่มอาชีพที่ควรศึกษาวิจัย พบว่า ควรศึกษาวิจัยกับกลุ่มบุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อาชีพการบริการ ธุรกิจอุตสาหกรรม นักเรียน นิสิต นักศึกษา และพระสงฆ์ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากภาคเกษตรกรรมของไทยในช่วง 5 - 10 ปีข้างหน้า มีคู่แข่งไม่ถนัดแข่งในสินัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์สำหรับการเพาะปลูกมีน้อยลง ต้องใช้ทุนการวิจัยที่สูงขึ้นทั้งในเรื่องของการขยายพื้นที่เพาะปลูกและการเพิ่มผลผลิตคือไร่ และที่สำคัญคือ การกีดกันทางการค้าของประเทศคู่ค้าสำคัญ ๆ ของไทย ซึ่งนับวันจะรุนแรงยิ่งขึ้น (ทิศาหวดี เมฆสวรรค์ และคณะ. 2529 : 110) และจากประวัติศาสตร์การพัฒนาของโลกตะวันตกที่ผ่านมา

มักจะพบว่าในขณะที่กลุ่มชนใหม่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วขึ้น ภาคเกษตรกรรมและชนบทอันประกอบเป็นกลุ่มชนส่วนใหญ่กลับต้องตกอยู่ในภาวะของความต้อยพัฒนาหลังและยากจน (เส้นที่ จามริก. 2532 : 100) สถานการณ์เช่นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมในภาคตะวันออกเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากปัจจุบันภาคตะวันออกยังเป็นภาคที่ผลิตสินค้าด้านการเกษตรที่สำคัญของประเทศ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา และผลไม้ประเภทต่าง ๆ ซึ่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมที่จะเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมในภาคตะวันออก นอกจากจะเกิดจากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังจะเกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรกรรมมากขึ้นอันเนื่องมาจากปัญหาความเหลื่อมล้ำในค่ามรายได้ระหว่างผู้ประกอบการอาชีพด้านเกษตรกรรมกับด้านธุรกิจอุตสาหกรรม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่นักวิชาการทั้งจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชน ควรทำการศึกษาวิจัยเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมในภาคตะวันออกอย่างรีบด่วน เช่น การวิจัยเพื่อหาแนวทางการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ การวิจัยเพื่อหาวิธีเพิ่มอำนาจการต่อรองด้านการตลาด การวิจัยเพื่อหาแนวทางเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรกรรมภายใต้การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ตลอดจนการศึกษากการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น การปรับเปลี่ยนการอุปโภค บริโภค การปรับเปลี่ยนการใช้เวลา การปรับเปลี่ยนอาชีพ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาในแง่ของกลุ่มคน พบว่าควรศึกษาวิจัยกับกลุ่มคนพื้นเมือง มากที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานใหม่ และกลุ่มนักท่องเที่ยวตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มคนพื้นเมือง เป็นกลุ่มที่มีความเป็นชาติ (Nationality) น้อย ความพร้อมในการปรับตัวจึงมีน้อยกว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะประสบปัญหาในการดำเนินชีวิต เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3. แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม

3.1 ชีวิตในครอบครัวและสังคม

แนวทางการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชีวิตในครอบครัวและสังคมผู้ซึ่งชาวชนและผู้ที่ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ควรศึกษาวิจัยให้เข้าใจถึงวิถีการดำเนินชีวิตและรูปแบบการปรับตัวของบุคคลในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยศึกษา

ลักษณะความเข้มข้นของบุคคลในช่วงวัยต่างกัน เช่น ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ปู่ย่า ทายาย กับคนรุ่นลูกหลาน กฎกับนักเรียน อีกทั้งควรศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวที่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่างกัน เพื่อให้ทราบความเกี่ยวเนื่องระหว่างการปฏิบัติในครอบครัวกับจิตลักษณะและพฤติกรรมของเด็ก นอกจากนี้ ควรศึกษาวิจัยรูปแบบหรือวิธีการประสานประโยชน์ระหว่างคนกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มคนในเมือง กลุ่มผู้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน กลุ่มนักลงทุน กลุ่มนายจ้าง กลุ่มลูกจ้าง เป็นต้น

สำหรับการศึกษาวิจัยด้านอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิตพบว่า ควรเน้นการศึกษาค่านิยม โครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในการเลือกอาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงลักษณะอาชีพของบุคคล จะเป็นปัจจัยสำคัญในการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิต ลักษณะอาชีพใหม่ที่จะเกิดขึ้นมีแนวโน้มจะเป็นอาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งโดยทั่วไปมักจะมีรายได้ดีกว่าอาชีพภาคเกษตรกรรมที่เป็นอาชีพหลักดั้งเดิมของกลุ่มบุคคลในท้องถิ่น และมูลเหตุเรื่องราวได้เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการตัดสินใจเปลี่ยนอาชีพจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ ปัญหาที่สำคัญตามมา ได้แก่ ทักษะและการปรับตัวเข้าสู่อาชีพใหม่ ซึ่งไม่เพียงแต่จะค้นหาทางฝึกฝนทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพใหม่เท่านั้น แต่จะต้องปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับระบบการผลิตแบบใหม่อีกด้วย เช่น การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของหน่วยงานการผลิตอย่างเคร่งครัด การควบคุมบังคับบัญชาเพื่อให้ผลิตตรงตามเป้าหมาย ตลอดจนลักษณะการอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงคาดว่า จะมีบุคคลจำนวนหนึ่งจะประสบปัญหาหรือความเดือดร้อนในการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตตามแบบสังคมอุตสาหกรรมและบริการ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ตลอดจนนักวิชาการ นักวิจัย ควรจะหาทางศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบข้อมูลและปัญหาที่แท้จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหานั้นที่เกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนควรศึกษาเพื่อหารูปแบบหรือวิธีการพัฒนาจิตใจและสุขภาพจิตที่รวมทั้งการเตรียมการด้านสังคมสงเคราะห์สำหรับบุคคลบางกลุ่ม ที่อาจจะเกิดปัญหาในการปรับตัวอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ควรศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบรูปแบบและลักษณะการใช้เวลาในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การใช้เวลาในการทำงาน การพักผ่อน หรือการใช้เวลาว่างในรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยในลักษณะเช่นนี้จะเห็นประโยชน์ในการเสนอแนะวิธีการบริหารเวลาเพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่งานใดก็งานมี

ประสิทธิภาพ เพราะการพัฒนาสังคมจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม จะมีผลกระทบในบุคคลของปรับเปลี่ยนลักษณะการใช้เวลาในการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องกับระบบการผลิตของสังคมใหม่ที่จะเกิดขึ้น

ส่วนการศึกษาวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาดและสุขภาพอนามัย ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเน้นความสำคัญของการศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางในการรักษาสภาพแวดล้อมและการป้องกันมลภาวะอันอาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรม รวมทั้งการศึกษาเพื่อวางแผนในการใช้ที่ดินสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเตรียมการเกี่ยวกับบริเวณที่อยู่อาศัยของบุคลากรประเภทต่าง ๆ ที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะบุคลากรผู้ใช้แรงงานและมีรายได้น้อย ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาการเกิดแหล่งเสื่อมโทรมที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเก็บและรักษาคุณภาพอาหาร การปรับเปลี่ยนนิสัยการบริโภคให้ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งการศึกษาวิจัยเพื่อนำสมุนไพรมาใช้ในการรักษาโรค แม้ว่าผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจะเห็นว่ามีความสำคัญในระดับมาก แต่ก็ยังมีความเห็นแตกต่างกันอยู่บ้าง

3.2 การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรทางวัฒนธรรมประเพณี

สำหรับแนวทางการศึกษาวิจัยด้านการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรทางวัฒนธรรมและประเพณี ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก ในการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบและวิธีการถ่ายทอดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน การสอนและการพัฒนาจริยธรรม การรวบรวมศิลปะวัตถุโบราณและวรรณกรรมพื้นบ้าน เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมไม่ให้สูญไป นอกจากนี้ควรศึกษาวิจัยให้ทราบผลกระทบของเทคโนโลยีและการสื่อสารมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตและการเผยแพร่วัฒนธรรมต่างถิ่น รวมทั้งการศึกษาการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มคนพื้นเมืองกับวัฒนธรรมใหม่ของกลุ่มผู้อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานหรือประกอบธุรกิจในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในอนาคตอันใกล้

ส่วนแนวทางการศึกษาวิจัยด้านประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัย และความเชื่อใหม่ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้เน้นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมทั้งการเสริมสร้างระเบียบวินัยของบุคคล รองลงมาได้แก่การศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางส่งเสริมให้บุคคลปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ สร้างและแสวงหาเอกลักษณ์และคุณค่าที่แฝงอยู่ในประเพณี ความเชื่อ เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในวิถีการ

คำเป็นชีวิตแบบไทย ด้วยวิธีการนี้จะช่วยให้สังคมมีสติกลั่นกรองก่อนที่จะรับวัฒนธรรมใหม่ เพราะ เป็นที่ทราบกันดีว่า วัฒนธรรมใหม่หลายอย่างไม่เหมาะสมกับคนไทย เช่น วัฒนธรรมที่เน้นค่าแก่คู่ ความเห็นแก่ตัว เน้นประโยชน์ส่วนตัว ความสะกดสบาย เป็นต้น ในขณะที่วัฒนธรรมไทยหลายอย่าง สามารถปรับให้เข้ากับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ดี เช่น การประหยัดและออม ความรักอิสระ เสรีภาพ ความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น

สำหรับการศึกษาวิจัยด้านประวัติศาสตร์ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมของ ชนกลุ่มน้อย เช่น ชาว กูหล่า ลาวพวน ลาวเวียง ผู้เชื้อสายญวน และผู้ทรงคุณวุฒิยังมีความเห็นไม่ สอดคล้องกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้เชื้อสายญวนและผู้ทรงคุณวุฒิมาจากภูมิลำเนาภูมิจากหลายสาขาและที่สำคัญ คือ มาจากจังหวัดต่าง ๆ ทั่วภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ชนกลุ่มน้อยกระจายกันอยู่ เช่น ลาวพวน ลาวเวียง ส่วนใหญ่จะมีถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดสระบุรี นครนายก และบางส่วนของจังหวัดปราจีนบุรี ส่วน กูหล่าส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดระยองและบางส่วนของจังหวัดจันทบุรี ดังนั้นจึงทำให้ความ เห็นในการที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประเพณี ความเชื่อ และค่านิยม ของชนกลุ่มน้อยแตกต่างกันตาม สิ่งแวดล้อมและท้องถิ่นที่เป็นภูมิลำเนาของผู้เชื้อสายญวนและผู้ทรงคุณวุฒิ

สำหรับแนวทางการศึกษาวิจัยตนเององค์กรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม ผู้เชื้อสายญวนและผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าควรศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบและบทบาทที่ เหมาะสมในการบริการและดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรมที่ตั้งขึ้นในแต่ละจังหวัด ทั้งนี้จะต้องมีการ ประเมินผลการจัดตั้งและการปฏิบัติงานของศูนย์วัฒนธรรมใหม่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากใน ปัจจุบันแม้จะมีบุคลากรและหน่วยงานที่ช่วยในการปกป้อง รักษา ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม อยู่บ้าง แต่ก็กระจุกกระจายแยกกันดำเนินงาน ขาดการประสานงานอย่างมีแบบแผนที่สอดคล้องสัมพันธ์ กัน (สมชาย พุ่มสอาด. 2532 : 56)

3.3 ศาสนาและปรัชญา

แนวทางการศึกษาวิจัยด้านศาสนาและปรัชญาที่ผู้เชื้อสายญวนและผู้ทรงคุณวุฒิเห็น ควรให้มีการศึกษามากที่สุด ได้แก่ การหาวิธีการใช้ประโยชน์จากสถาบันศาสนาทั้งในค่านิยมคุณธรรม และสถานที่ยี่เอื้อต่อการพัฒนาวัฒนธรรม ควรศึกษาวิจัยเพื่อหาทางเผยแพร่หลักธรรมที่ถูกต้องตรงตาม พุทธวจน และควรศึกษามหาบทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลในสังคม เพราะจาก ผลการวิจัยที่น่าจะพบว่า พระสงฆ์ยังเป็นทรัพยากรอันมีค่าในท้องถิ่น เป็นชุมชนทรัพยากรปัญญาของ

ชาวบ้านในเขตเทศบาลและพระสงฆ์ได้ประสานร่วมมือช่วยเหลือชาวบ้าน โดยให้พระสงฆ์เป็นผู้ทำในคำอธิษฐานใจและบุญอย่างแท้จริง ก็จะเป็นการฟื้นฟูบทบาทของพระสงฆ์ที่มีต่อสังคมไทย และยังเป็นภาระของรัฐบาลอีกด้วย (มาโนช คัมภววิชัย. 2532 : 63) อย่างไรก็ตาม การให้การศึกษามูลค่าสูงที่ถูกต่อต้านต่อเหตุการณ์แก่พระสงฆ์ จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้พระสงฆ์และสถาบันทางศาสนามีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่และทำความเข้าใจกับชุมชนมากขึ้น

นอกจากนี้ควรศึกษาความเชื่อ แนวคิด และแนวปฏิบัติทางศาสนาของบุคคลในสังคมที่มีภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่างกัน เพื่อให้ทราบแนวโน้มและสาเหตุของปัญหาในด้านความขัดแย้งทางความเชื่อและการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ก็เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่ควรให้ความสนใจศึกษาวิจัยให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ครอบคลุมพื้นที่ 7 จังหวัด ได้แก่ นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด แต่ละจังหวัดมีวัฒนธรรมหรือวิถีการดำเนินชีวิตแตกต่างกันมากบางน้อยบางตามประวัติศาสตร์ความเป็นมาของกลุ่มผู้อยู่เข้าไปอยู่อาศัยและตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ ถ้าพิจารณาความแตกต่างด้านวัฒนธรรมโดยยึดกลุ่มชนพื้นเมืองเป็นแนวพิจารณา จะพบว่าในกลุ่มมุสลิม ลาวพวน ลาวเวียง และเขมร อาศัยอยู่ในบางพื้นที่ของจังหวัด นครนายก ฉะเชิงเทราและปราจีนบุรี ในขณะที่กลุ่มของ กูยล่า มอญ เขมร และญวน อาศัยอยู่ในบางพื้นที่จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด สำหรับกลุ่มเชื้อชาติจีนส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานในจังหวัดชลบุรีและจังหวัดฉะเชิงเทราแนวชายฝั่งทะเล และบริเวณที่มีความเจริญทางการค้า จากที่กล่าวมาจะพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ไม่มากนักเมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ ของประเทศ แต่จะประกอบด้วยกลุ่มคนหลายเชื้อชาติ หลายเผ่าพันธุ์ ดังนั้น จึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการผสมผสานทางวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคนเชื้อชาติต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อรัฐบาลมีนโยบายพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุดของประเทศ นโยบายดังกล่าวจึงเป็นก้าวแรกที่สำคัญที่จะทำให้ความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมหรือวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนเชื้อชาติต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกิดขึ้นเร็วกว่าปกติ ในสถานการณ์เช่นนี้ว่าจะ

เป็นแรงจูงใจให้นักวิชาการ นักวิจัยและผู้สนใจทั้งภาครัฐและเอกชนศึกษาวิจัยโครงสร้างการเปลี่ยนแปลงในวิถีการดำเนินชีวิต การปรับตัวของชุมชนในภาคตะวันออก โดยควรจะศึกษาทั้งแนวลึกและแนวกว้าง กล่าวคือ ควรศึกษาเฉพาะพื้นที่ เช่น พื้นที่เป้าหมายของการพัฒนา พื้นที่ใกล้เคียงและพื้นที่ห่างไกลออกไป ศึกษาแต่ละกลุ่มเชื้อชาติ และแต่ละวัฒนธรรม เพื่อค้นหาลักษณะเฉพาะของการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมต่างกัน ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเตรียมการป้องกันหรือแก้ปัญหาที่กำลังจะเกิดและได้เกิดขึ้นแล้วทั้งในปัจจุบันและอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ภูศักดิ์ โภภณฤทธิ. "ผลกระทบของสภาพน้ำเสียชายหาดพัทยา". หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน. ปีที่ 40 ฉบับที่ 13318, 10 กรกฎาคม 2532 หน้า 2.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติ และแนวทางในการรักษา ส่งเสริม และพัฒนาวัฒนธรรม พุทธศักราช 2529. กองวิจัยและวางแผน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2529.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสังเคราะห์สภาพสังคมวัฒนธรรม สังคม-เศรษฐกิจ และการศึกษาในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก. โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อการจัดการศึกษา ในบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. สิงหาคม, 2529.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. "เทคนิคการวิจัยแบบ EDR (Ethnographic Delphi Futures Research)" รวมบทความเกี่ยวกับภาวะวิจัยการศึกษา. ชมรมผู้สนใจงานวิจัยทางการศึกษา กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2530.
- เฉลียว บุรีภักดิ์. "ปัญหาและความต้องการด้านสังคมและวัฒนธรรมของสังคมไทย". รายงานการประชุมสัมมนา เรื่อง บทบาทของมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า, กองวิชาการ สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2527.
- ชาญ จันทร์เจียวใจ. ความต้องการของประชาชนเกี่ยวกับรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ทิพทศิ เมฆสุวรรณค์ และคณะ. บทบาทของ ก.พ. ในทศวรรษหน้า. กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2529.
- บุญเคิม พันรอบ และภาณี มหารักษ์. การสำรวจลักษณะสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคตะวันออก. โครงการวิจัยภาษาและวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2522.

- พัชรี สาริกบุตร. ประเพณีการลงขันและลงแขกในสังคมหมู่บ้าน ต.บ้านเข็ญ อ.พนัสนิคม จ.ชลบุรี.
สารนิพนธ์ ศศ.ม. โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2514.
- พันธุ์สุรย์ ลดาวัลย์, ม.ล. และคณะ. ทางเลือกในอนาคตของสังคมไทย : ในทัศนะของนักวิชาการ.
เชียงใหม่, แผนบรรณการพิมพ์, 2527.
- มนต์ชัย นินนาทนนท์. อิทธิพลของโทรทัศน์ที่มีต่อเยาวชนในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่.
ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- มาโนช ศักดิ์ชัย. "รายงานผลการวิจัย เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาสังคมชนบท
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ". วารสารวัฒนธรรมไทย. ปีที่ 28 ฉบับที่ 1, มกราคม 2532,
หน้า 60-63.
- วิจิตรวาทการ, หลวง. "วัฒนธรรมสุโขทัย" วิจิตรวาทการอนุสรณ์ เล่ม 2. รัชการมภการพิมพ์,
2505, 2 เล่ม.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. รายงานการศึกษานำร่อง (Pilot Study) เรื่อง การฝึกหัดครูและ
สถาบันฝึกหัดครูในอนาคต, กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.
- เสถียร จามริก. "บทบาทของวัฒนธรรมในการพัฒนา". วารสารการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงานคณะกรรมการ
การการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ปีที่ 23 ฉบับพิเศษ 1, 2 ตุลาคม 2531 -
มกราคม 2532, หน้า 95-117.
- เสนาะ อุณาภูล. "แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก".
เอกสารการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง ผลการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกในทศวรรษหน้า.
ณ หอประชุมสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน,
9 กรกฎาคม 2531, หน้า 13-39.
- สมชาย เคชะพรหมพันธุ์. การศึกษาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในชุมชนเมืองชายฝั่งทะเลตะวันออก :
ชุมชนเมืองชลบุรี. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน,
2531.

สมชาย พุ่มสอาด. "การเสริมสร้างค่านิยมในวัฒนธรรมไทย". วารสารวัฒนธรรมไทย. ปีที่ 28 ฉบับที่ 1, มกราคม 2532, หน้า 53-59.

"สรุปสาระสำคัญของการประชุมนโยบายวัฒนธรรมระดับโลก ณ เมืองเม็กซิโก ซิตี้ ประเทศเม็กซิโก 26 กรกฎาคม ถึง 6 สิงหาคม 2525". วารสารวัฒนธรรมไทย. ปีที่ 28 ฉบับที่ 1, มกราคม 2532, หน้า 41-44.

ກາລຸພນວກ

รายการภาคผนวก

1. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมภาคตะวันออก
2. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
3. หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล 3 ฉบับ
4. เครื่องมือเก็บข้อมูลรอบที่ 1 (ประเด็นการสัมภาษณ์)
5. เครื่องมือเก็บข้อมูลรอบที่ 2 (แบบสอบถามรอบที่ 1)
6. เครื่องมือเก็บข้อมูลรอบสุดท้าย (แบบสอบถามรอบที่ 2)
7. ตารางแสดงความสำเร็จของการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จากแบบสอบถามรอบที่ 1 และรอบที่ 2 : แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2530 - 2534)
8. ตารางแสดงความสำเร็จของการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จากแบบสอบถามรอบที่ 1 และรอบที่ 2 : แนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2530 - 2534)
9. ตารางแสดงเหตุผลของการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวโน้มสภาพภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 พ.ศ. 2530 - 2534)
10. ตารางแสดงเหตุผลของการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2530 - 2534)
11. ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามรอบที่ 1 เกี่ยวกับแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2530 - 2534)
12. ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามรอบที่ 1 เกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 8 (พ.ศ. 2530 - 2534)
13. ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามรอบที่ 2 เกี่ยวกับแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 8 (พ.ศ. 2530 - 2534)

๒๔. ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อในรูปแบบสอบถายรอบที่ ๒ เกี่ยวกับแนวทางการ
ศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๑
(พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๔)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมภาคตะวันออก

(เรียงตามลำดับตัวอักษร)

ชื่อ - สกุล		ตำแหน่งในขณะที่เก็บข้อมูล
1. นายก่อ	สวัสดิ์พาณิชย์	รองประธานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
2. นางทัศนีย์	ทานตวณิช	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
3. นายประเทิน	มหามันต์	รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
4. นายวิระ	บำรุงรักษ์	ผู้อำนวยการกองวิจัยและวางแผน สำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
5. นายอธิก	สวัสดิ์มงคล	นายกยุวพุทธิกสมาคม จังหวัดชลบุรี

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

(เรียงตามลำดับตัวอักษร)

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่งในขณะที่เก็บข้อมูล
1. นายกมล มณีนาวา	ศึกษาธิการจังหวัดนครนายก
2. นายจรุง รัตตะมาน	ศึกษาธิการอำเภอเมือง จังหวัดระยอง
3. นายจุมพล สวัสดิยากร	เลขาธิการคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ
4. นายฉลอง ปาลกะวงศ์ ฌ อยุธยา	อนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา
5. นายโชติ หุตผ่อง	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี
6. นางสาวนาฮี สาริกะภูติ	รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครู ฉะเชิงเทรา
7. นายปรีชา ผลเกิด	เลขานุการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครนายก
8. นายปรีชา ไโรจตุการ	เลขานุการศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดระยอง
9. พระครูไพฑูริวิริยคุณ	รองเจ้าคณะอำเภอแกลง จังหวัดระยอง
10. พระธรรมโกศาจารย์	เจ้าคณะจังหวัดจันทบุรี
11. นายมนตรี แยมกลีกร	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประธานศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
12. นายมนตรี ศรีบุษรา	บุคคลผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม สาขามนุษยศาสตร์ ของภาคกลาง พ.ศ. 2529
13. นายสุภวัฒน์ เอ็มโอช	หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี
14. นายสงัด บุญไผทก	ศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี
15. นายสาคร เข็ญชู	หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนครนายก
16. นายสุนทร บุญไผทก	รองศาสตราจารย์ ภาควิชาเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา

ชื่อ - สกุล

ตำแหน่งในขณะที่เก็บข้อมูล

17. นางสาวกมล	จันทวานิช	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาสังคมวิทยา
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
18. นายแสง	พิชิตสุคร	อนุกรรมการวัฒนธรรมจังหวัดปราจีนบุรี
19. นายเสนาะ	อุณาภูล	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ

ที่ ทม 1013(6)/

ครุท บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

22 มิถุนายน 2530

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เค้าโครงการวิจัย 1 ชุด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีความประสงค์จะศึกษาสภาพปัญหา รวมทั้งแนวทางการวิจัยทางวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระหว่างแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ระยะที่ 6 พ.ศ.2530 - 2534 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนด้านวัฒนธรรม ตลอดจนเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการวิจัยด้านวัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชั้นตอนสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การศึกษาดังนี้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่ การมี โอกาสได้รับฟังความคิดเห็น รวมทั้งการได้รับคำชี้แนะ เกี่ยวกับแนวโน้มของสภาพปัญหาและแนวทางการวิจัยด้านวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จะเกิดขึ้นในอีก 5 ปีข้างหน้า จาก ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความชำนาญด้านวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างแท้จริง

ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับเกียรติเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ในรอบแรกนี้คณะผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการเสนอแนะแนวทางการวิจัยวัฒนธรรม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนัดหมายให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ความคิดเห็นของท่านประมาณ 30 นาที

คณะผู้วิจัยหวังว่าคงได้รับความกรุณาจากท่าน

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ ลีลา)

หัวหน้าโครงการวิจัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. (038) 3776060 3776183 376182 ต่อ 412

ที่ ทม 1013(6)/

ครุฑ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

จ.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

19 สิงหาคม 2530

เรื่อง ขอดำเนินการขอใบอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ร่วมกับ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ได้ทำการศึกษาเพื่อหาหัวข้อแนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) เพื่อใช้เป็นแผนหรือแนวทางให้ นักวิชาการ หรือผู้สนใจ ได้ศึกษาค้นคว้าและทำวิจัย เกี่ยวกับวัฒนธรรมในภาคตะวันออกนั้น

คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษาวัฒนธรรม และที่เกี่ยวข้อง ขอบในรอบแรกแล้ว บัดนี้ได้นำความคิดเห็นของท่านมาสร้างเป็นข้อความ เพื่อให้ท่านได้ผ่าน พิจารณาแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในอนาคตช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) และแนวทางที่จะทำการศึกษาวิจัยอีกครั้งหนึ่ง อนึ่งถ้าท่าน ต้องการเพิ่มเติมความคิดเห็นก็สามารถทำได้ โดยเขียนต่อจากแบบสอบถามแต่ละส่วน หรือแต่ละตอน

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ ลีลา)

หัวหน้าโครงการ

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. (038) 376060 376163 376182 ต่อ 412

ที่ ทม 1013(6)/

กรุงเทพ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

15 พฤศจิกายน 2530

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ร่วมกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ได้ทำการศึกษาเพื่อหาแนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) เพื่อใช้เป็นแผนหรือแนวทาง ให้นักวิชาการหรือผู้สนใจ ได้ศึกษาค้นคว้าและทำวิจัย เกี่ยวกับวัฒนธรรมภาคตะวันออกนั้น

คณะผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และได้รับแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเชี่ยวชาญทางการ ศึกษาวัฒนธรรมและที่เกี่ยวข้องในรอบแรกและรอบที่สองแล้ว บัดนี้ได้นำผลการวิเคราะห์มาสร้าง เป็นแบบสอบถามชุดใหม่ เพื่อให้ท่านได้อ่านพิจารณาแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกใน อนาคตช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) และแนว ทางที่จะทำการศึกษาริวิจัยอีกครั้งหนึ่งเป็นรอบที่สาม อนึ่งถ้าท่านต้องการเพิ่มเติมความคิดเห็น สามารถทำได้ โดยเขียนต่อจากแบบสอบถามแต่ละส่วนหรือแต่ละตอน

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ ลีลา)

หัวหน้าโครงการ

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. (038) 376080 376163 376182 ต่อ 412

เครื่องมือการสัมภาษณ์รอบที่ 1

ประเด็นการสัมภาษณ์โครงการวิจัย เรื่อง แนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก

ลักษณะคำถามแบ่งเป็น 2 แนวทาง

1. ถามในภาพรวมทั้งภาคตะวันออก
2. ถามเฉพาะในท้องถิ่นของผู้ให้สัมภาษณ์

ประเด็นคำถาม

1. ในความเห็นของท่าน ถ้ากล่าวถึง "วัฒนธรรมในภาคตะวันออก" ท่านคิดถึงวัฒนธรรมด้านใด (โปรดลำดับความสำคัญ)
 2. ท่านคาดว่าในช่วง 5 ปีข้างหน้า วัฒนธรรมที่ท่านกล่าวถึง
 - 2.1 จะมีลักษณะเป็นอย่างไร
 - 2.2 ปัญหาที่ท่านคาดว่าจะเกิดขึ้นมีอะไรบ้าง
 - 2.3 วิธีการแก้ปัญหาที่ท่านคาดว่าจะเกิดขึ้น (การศึกษาวิจัยและวิธีอื่น ๆ)
 3. ในช่วง 5 ปี ข้างหน้า ท่านต้องการให้วัฒนธรรมภาคตะวันออก (ที่ท่านกล่าวถึง)
 - 3.1 มีลักษณะเป็นอย่างไร
 - 3.2 วิธีการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เป็นไปตามความต้องการ (การศึกษาวิจัย และอื่น ๆ)

เครื่องมือเก็บข้อมูลรอบที่ 2

(แบบสอบถามรอบที่ 1)

แนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

คำชี้แจง แบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

ส่วนที่ 2 แนวทางการวิจัยทางวัฒนธรรมภาคตะวันออกในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป้าหมายในการศึกษาวิจัย

ตอนที่ 2 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ตอนที่ 3 แนวทางการศึกษาวิจัย

แต่ละส่วนมีรายละเอียดในการตอบดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

กรุณาให้คะแนนความคิด เห็นของท่านว่า สภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกต่อไปนี้มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใดในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 โดยขีด

เครื่องหมาย ลงในช่องต่าง ๆ ดังนี้

5 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นมากที่สุด

4 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นมาก

3 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น พอสมควร หรือ ปานกลาง

2 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นน้อย

1 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ชีวิตครอบครัวและสังคม					
1.1 การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและสังคม					
1) ความสัมพันธ์ในระบบ เครือญาติ จะลดความสำคัญลง	✓				
2)					
.....					

จากตัวอย่าง หมายความว่า ความสัมพันธ์ในระบบ เครือญาติจะลดความสำคัญลงนั้น
มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากที่สุด ภายใตปี พ.ศ. 2534

แนวโน้มนโยบายวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
<p>1. <u>ชีวิตในครอบครัวและสังคม</u></p> <p>1.1 <u>การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม</u></p> <p>1. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เช่น พ่อ แม่ ลูก จะห่างเหินขึ้น พ่อแม่จะมีเวลาอบรมลูกน้อยลง.....</p> <p>2. บุคคลในสังคมจะอยู่แบบพึ่งตนเองมากขึ้น มีการติดต่อกันเฉพาะในหน้าที่การงาน.....</p> <p>3. เด็กจะได้อิทธิพลจากเพื่อนและสื่อมวลชนมากขึ้น.....</p> <p>4. วัฒนธรรมตะวันตกจะเข้ามามีอิทธิพล และแพร่กระจายไปสู่วิถีชีวิตของบุคคลอย่างรวดเร็ว.....</p> <p>5. วิถีความเป็นอยู่ของคนบริเวณใกล้แหล่งอุตสาหกรรมตามโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก จะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าบริเวณอื่น ๆ</p> <p>6. บุคคลจะใช้เทคโนโลยีเพื่อกำหนดความสะดวกในการดำเนินชีวิตของตนมากยิ่งขึ้น.....</p>					

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มนสภาพัฒนธรรมาภคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
7. ครอบครัวจะมีลักษณะเป็นครอบครัว เดี่ยว.....					
8. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก เป็นแบบ ปกป้องทะนุถนอม.....					
9. บุคคลบางกลุ่มเกิดความสับสน และ ขัดแย้งในจิตใจ อันเนื่องจากการ ปรับตัวให้เข้ากับสังคมอุตสาหกรรม อย่างรวดเร็ว.....					
10. โครงสร้างของสังคมจะมีอัตรา การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วยิ่ง กว่าอดีตที่ผ่านมา.....					
11. คนสูงอายุ จะได้รับการดูแลจาก ลูกหลานน้อยลง.....					
12. การเคารพเชือฟังพ่อแม่มีน้อยลง.....					
1.2 <u>การประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง</u> <u>การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต</u>					
1. ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียง เฉพาะในจังหวัด ชลบุรีและจังหวัด ระยอง จะมีอัตราการเปลี่ยนอาชีพ สูงขึ้น.....					

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด		น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
2. ลักษณะอาชีพจะเปลี่ยนจากเกษตรกรรม เป็นอุตสาหกรรมและบริการ					
3. ทัศนกรรมชนบ้านในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงจะประสบปัญหาด้านการผลิตและการตลาด					
4. ทัศนกรรมแบบครัวเรือนจะลดลง แต่จะเปลี่ยนเป็นระบบอุตสาหกรรมขนาดย่อมมากขึ้น					
5. อาชีพพื้นบ้าน เช่น การทอเสื่อ และการเจียรไนพลอย จะมีปัญหาด้านการขาดวัตถุดิบ และการแข่งขัน					
6. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงจะลดความสำคัญลง					
7. อาชีพหัตถ์บริการในรูปแบบต่าง ๆ จะมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น					
8. อาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจะเพิ่มสูงขึ้น					
9. ปริมาณแรงงานไร้ฝีมือ จะเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว					
10. บุคคลจะใช้เวลาเพื่อการพักผ่อนน้อยลง					

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด			น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1
11. กีฬาหรือการเดินเล่นบ้านบางอย่าง จะสูญไปหรือได้รับความนิยมน้อยลง					
12. การบันเทิงประเภทวงดนตรีลูกทุ่ง วงดนตรีสากล และภาพยนตร์ จะแพร่เข้าไปในชนบทมากขึ้น					
13. จะมีสถานที่ต่าง ๆ เพื่อตอบสนอง ความต้องการทางจิตใจมากขึ้น เช่น สถานบำบัดทางจิต สถานพักผ่อน สถานสวดเคราะห้ เป็นต้น					
14. บุคคลโดยเฉพาะเยาวชน จะใช้ เวลาส่วนใหญ่ไปในการดูโทรทัศน์ มากขึ้น					
1.3 สิ่งแวดล้อม ความสะอาดและสุขภาพอนามัย					
1. จะเกิดปัญหาลภาวะอันเนื่องมาจาก การทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ					
2. สภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติจะ เสื่อมโทรมลง					
3. จะเกิดปัญหาแหล่งส้วม และแหล่ง เสื่อมโทรมประเภทอื่น ๆ					
4. จะมีปัญหาด้านที่อยู่อาศัย เนื่องจาก มีคนอพยพเข้ามาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือมากขึ้น					

ตาราง.... (ต่อ)

แนวโน้มนโยบายวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2530-2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด		น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
5. ป่าไม้หมดสภาพความเป็นป่า เพราะ ถูกบุกรุกทำลาย แต่จะมีการปลูกป่า เศรษฐกิจขึ้น					
6. สุขภาพอนามัยของประชาชนจะดีขึ้น					
7. จะมีการเผยแพร่ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ และรักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ มากขึ้น อันจะช่วยให้บุคคลเห็นความ สำคัญของตนไม่พินิจต่อการดำรงชีวิต					
8. บทบาทของอาสาสมัคร และโครงการ เกี่ยวกับพิชิตสมุนไพร จะได้รับความสนใจ และแพร่หลายมากขึ้น					
9. จะมีการบริโภคอาหารสำเร็จรูปมากขึ้น เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว					
10. โรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นจะมีระบบ ป้องกันมลภาวะเป็นอย่างดี					
11. มาตรฐานในการดำรงชีวิตสูงขึ้นกว่า ภาคอื่น					
2. <u>การอนุรักษ์และพัฒนามรดกทาง วัฒนธรรมประเพณี</u>					
2.1 <u>ภาษา การศึกษา การอนุรักษ์และการถ่ายทอด วัฒนธรรม</u>					
1. การสื่อความทางภาษาจะมีสำนวนและ คำในภาษาต่างประเทศมากขึ้น					

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มนสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2. ภาษาถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงจะถูกลืม และมีคนนิยมพูดกันน้อยลง					
3. มรดกทางวัฒนธรรมจะได้รับการบำรุง รักษามากขึ้น					
4. จะมีการรวบรวมและเก็บรักษาศิลป หัตถกรรมพื้นบ้านในรูปแบบพิพิธภัณฑ์					
5. การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี จะจัด ขึ้นเพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจมากกว่า เพื่อการอนุรักษ์					
6. การท่องเที่ยวจะช่วยส่งเสริมให้ วัฒนธรรมพื้นบ้านของภาคตะวันออกเฉียง เจริญขึ้น					
7. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะเกิดขึ้น อย่างรวดเร็วในบริเวณแหล่งที่เป็น ศูนย์กลางความเจริญ					
8. วัฒนธรรมท้องถิ่นจะได้รับการฟื้นฟูและ รวบรวมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร					
9. ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงรักษาวัฒนธรรม เดิมไว้					
10. จะเกิดปัญหาการบุกรุกโบราณสถาน และสถานที่ทางประวัติศาสตร์					

ตาราง.... (ต่อ)

แนวโน้มนโยบายวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
11. เขาชนจะให้ความสนใจต่อ ศิลปวัฒนธรรมไทยน้อยลง					
12. การทำลายวัฒนธรรมจะเกิดจากคน ของรัฐมากกว่าชาวบ้าน					
13. ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการรักษา ศิลป และ วัตถุโบราณมากขึ้น					
14. จะประสบปัญหาการสืบทอดวัฒนธรรม พื้นบ้าน					
15. วัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือและวัฒนธรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของชนกลุ่มน้อย จะเริ่ม จางลง โดยอิทธิพลของสื่อมวลชนและ การผสมผสานกับ วัฒนธรรมภาคอื่น ๆ					
16. เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่รวมของ คนหลายกลุ่มเชื้อชาติ จึงจะเป็นแหล่ง ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบ วัฒนธรรมของ คนกลุ่มน้อย					
17. วัฒนธรรมด้านอื่น ๆ จะหมดไป เหลือเพียงวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดอาชีพได้					
18. เรื่องราวของท้องถิ่น เช่น นิทานพื้นบ้าน เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จะได้รับการบรรจุลงในหลักสูตร การเรียนการสอน					

ตาราง....(ต่อ)

แนวโน้มนสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด		น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
19. โรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ จะมีลักษณะเป็นศูนย์วิชาการของชุมชน					
20. ความต้องการในการศึกษาต่อใน ระดับสูงจะลดลง					
21. จะมีการรณรงค์ปลุกฝังจิตสำนึกทางด้าน: วัฒนธรรมให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ และ จะมีการร่วมมือกัน เพื่อส่งเสริม วัฒนธรรมในระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน					
22. จะมีโรงเรียนระดับนานาชาติเกิดขึ้น					
23. ประสบปัญหาการขาดสถานศึกษาที่มี คุณภาพเกือบทุกระดับ					
2.2 ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัย และความเป็นไทย					
1. ประเพณีพื้นบ้านจะได้รับการฟื้นฟู เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าและการ ท่องเที่ยวมากกว่าที่จะจัดขึ้นเพื่อการ อนุรักษ์					
2. ประเพณีที่เคยใช้บางส่วนของตนไม้ ประกอบ เช่น ใช้อ้อย กล้วย ใบมะพร้าว อาจต้องใช้วัสดุอื่นทดแทนหรือเลิกปฏิบัติ กันไป					

ตาราง.... (ต่อ)

แนวโน้มนสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3. ประชาชนจะมีความเชื่อทางด้าน ไสยศาสตร์ และการบูชาดวง สิ่งศักดิ์สิทธิ์น้อยลง					
4. ประเพณีพื้นบ้านจะเริ่มสูญหายไป เว้นแต่ประเพณีที่ให้ประโยชน์ทาง ธุรกิจการค้า					
5. วิทยุของคนในภาคตะวันออกเฉียง ในปัจจุบัน					
6. จังหวัดที่อยู่นอกเขตโครงการพัฒนา อุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียง รักษาสภาพการดำเนินชีวิตแบบไทย ๆ ได้อย่างมั่นคง					
7. คนรุ่นใหม่จะไม่ยอมรับเรื่องราวเก่า ๆ ที่เล่าสืบต่อกันมา					
8. เยาวชนจะมีความรับผิดชอบและ ช่วยเหลือตนเองได้น้อยลง					
9. จะเกิดปัญหาการขาดระเบียบวินัย รวมทั้งความประพฤติกที่ไม่เหมาะสม ในหมู่เยาวชนมากขึ้น					
10. จำนวนของบุคคลที่จะละเมิดกฎหมาย เพิ่มสูงขึ้น					

ตาราง.... (ต่อ)

แนวโน้มนสภาพัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด		น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
11. ลักษณะการปฏิบัติตามประเพณีกำหนด วัตถุประสงค์เดิม โดยจะรับเอาค่านิยม ของความฟุ่มเฟือยเข้ามา					
2.3 <u>องค์กรและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม</u>					
1. มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เพิ่มขึ้น					
2. จะมีการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมในระดับ ท้องถิ่น เช่น ระดับ อำเภอ และตำบล					
3. รัฐบาลมีนโยบายที่ให้ความสำคัญงาน ด้านวัฒนธรรมมากขึ้น					
4. ศูนย์วัฒนธรรมยังคงมีบทบาทไม่ชัดเจน เช่นเดียวกับปัจจุบัน					
5. ศูนย์วัฒนธรรมที่ตั้งขึ้นในแต่ละจังหวัด จะมีส่วนช่วยในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นมากขึ้น					
6. ศูนย์วัฒนธรรมจะมีสถานที่ทำการและ บุคลากรเป็นเอกเทศ โดยไม่ต้องไป อาศัยสถานที่กีฬาของจังหวัด					
7. จะมีองค์กรทางด้านวัฒนธรรมที่เป็น หน่วยงานของภาคเอกชน					

ตาราง.... (ต่อ)

แนวโน้มนสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๐ (พ.ศ.2530-2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3. ศาสนาและปรัชญา					
1. ศาสนิกชนจะเห็นความสำคัญ และปฏิบัติ ตามหลักคำสอนในศาสนาของตนมากขึ้น					
2. จะมีการนำเทคโนโลยีและสื่อการสอน ต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการสอนศาสนามากขึ้น					
3. พระสงฆ์ จะมีบทบาทในการนำหลักธรรม ทางพุทธศาสนาออกเผยแพร่ในชุมชนมากขึ้น แทนที่จะให้ผู้ที่เลื่อมใสในศาสนา เข้าไป แสวงหาภายในวัด					
4. จะปรากฏแนวความคิดหลากหลายเกี่ยวกับ พุทธศาสนา					
5. พระสงฆ์จะประพฤติปฏิบัตินอกแนวทาง ของพระธรรมวินัยมากขึ้น					
6. ในการดำเนินชีวิตประจำวัน บุคคลจะให้ ความสำคัญต่อศีลธรรมและจริยธรรมน้อยลง					
7. ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนจะลดลง และประชาชนมีความศรัทธาในศาสนา น้อยลง					
8. วัดจะเน้นการสร้างวัดดูมากกว่าการ พัฒนาจิตใจ					
9. กฎหมายจะเข้ามาแทนการยึดกฎทางศีลธรรม					

ตาราง....(ต่อ)

แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
10. วัดจะเป็นสถานที่พักผ่อนทางจิตใจของ ชุมชนในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น					
11. จะปรากฏช่องว่างของความเข้าใจ ระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนบางส่วน มากขึ้น					
12. บุคคลจะเข้าใจพระธรรมถูกต้องมากขึ้น					
13. พุทธศาสนาจะได้รับการยอมรับมากกว่า ในปัจจุบัน					
14. วัดจะเป็นศูนย์กลางของชุมชนและ การพัฒนาชนบท					
15. วัดจะขาดเจ้าอาวาสที่มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ					
16. กิจกรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนา จะน้อยลง					
17. การอบรมสั่งสอนค่านิยมศีลธรรมและ จริยธรรมจะน้อยลง					
18. พระสงฆ์จะเข้ามาบิณฑบาตในสังคม มากขึ้น					
19. การทำบุญให้ทานที่เกี่ยวข้องกับวัดและ พระสงฆ์จะน้อยลง					
20. จะประสบปัญหาการขาดคุณธรรม ศีลธรรมในกลุ่มคนบางกลุ่มมากขึ้น					

ตาราง.... (ต่อ)

แนวโน้มนสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๖ (พ.ศ. 253๐-2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
21. วัดโสธรวรารามวรวิหาร (ฉะเชิงเทรา) จะเป็นสถานที่เผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่น ที่สำคัญ					
22. วัดญาณสังวราราม (ชลบุรี) จะเป็น ศูนย์กลางทางวัฒนธรรมด้านจิตใจที่สำคัญ ของภาคตะวันออกเฉียง					
23. จะเกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่มี แนวความคิดด้านเศรษฐกิจ การค้า หรือ ทางวัฒนธรรม กับกลุ่มคนที่ยังให้ความสำคัญ ด้านวัฒนธรรมทางจิตใจ หรือทางนามธรรม					

ส่วนที่ 2 แนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)

ตอนที่ 1 เป้าหมายในการศึกษาวิจัย

กรุณาให้คะแนนตามความคิด เห็นของท่านว่า เป้าหมายในการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ต่อไปนี้มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด

- 5 หมายถึง สำคัญมากที่สุด
- 4 หมายถึง สำคัญมาก
- 3 หมายถึง สำคัญปานกลาง
- 2 หมายถึง สำคัญน้อย
- 1 หมายถึง สำคัญน้อยที่สุด

เป้าหมายการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ความสำคัญ				
	มากที่สุด		น้อยที่สุด		
	5	4	3	2	1
1. เพื่อศึกษาวินัยการและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางวัฒนธรรม					
2. เพื่อรู้และเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นของคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ					
3. เพื่อรวบรวมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม					
4. ค้นหาวัฒนธรรมที่เป็นอุปสรรคหรือสับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิต					
5. สร้างและพัฒนาวัฒนธรรม ค่านิยม และประเพณีที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม					
6. เพื่อหาวิธีนำวัฒนธรรมมาแก้ปัญหาเศรษฐกิจชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน					

ตอนที่ 2 ขอบข่ายการศึกษาวิจัย

กรุณาให้คะแนนตามความคิด เห็นของท่านว่า ขอบข่ายการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) ต่อไปนี้ควรศึกษาวิจัย มากน้อยเพียงใด โดยให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยมาก
- 3 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยปานกลาง
- 2 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยน้อย
- 1 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยน้อยที่สุด

ขอบข่ายการวิจัย	ควรศึกษาวิจัย				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2.1 พื้นที่จังหวัดต่าง ๆ					
1) จังหวัด ชลบุรี					
2) จังหวัด ระยอง					
3) จังหวัด จันทบุรี					
4) จังหวัด ตราด					
5) จังหวัด ฉะเชิงเทรา					
6) จังหวัด นครนายก					
7) จังหวัด ปราจีนบุรี					

ตาราง.... (ต่อ)

ขอขำยการวิจัย	ควรศึกษารวิจัย				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2.2 แหล่งชุมชน					
1) บริเวณแหลมดบัง					
2) บริเวณผามตาพูด					
3) หมู่บ้านชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เช่น ลาวพวน กุหลำ ของ ลาวเวียง เขมร เป็นต้น					
4) เมืองพิทยา					
5) แหล่งทางประวัติศาสตร์ เช่น เมืองพระรถ โศกพนมดี เป็นต้น					
6) บริเวณหมู่บ้านตามแนวชายแดน					
7) อื่น ๆ ไปรคระบุ					
2.3 กลุ่มอาชีพต่าง ๆ					
1) ธุรกิจอุตสาหกรรม					
2) เกษตรกรรม					
3) การบริการ					
4) พระสงฆ์					
5) นักเรียน นิสิต นักศึกษา					
2.4 ลักษณะของกลุ่มคน					
1) กลุ่มพื้นเมือง					
2) ผู้อพยพ					
3) นักท่องเที่ยว					

ตอนที่ 3 แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม

กรุณาให้คะแนนตามความคิดเห็นของท่านว่า ปัญหาหรือแนวทางที่ควรศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

ต่อไปนี้ควรศึกษาวิจัยมากน้อยเพียงใด

- 5 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยมาก
- 3 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยปานกลาง
- 2 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยน้อย
- 1 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยน้อยที่สุด

แนวทางการวิจัย วัฒนธรรม	ควรศึกษาวิจัย				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ชีวิตครอบครัวและสังคม					
1.1 การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม					
1. รูปแบบและวิธีการของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก					
2. วิธีการดำเนินชีวิตและการปรับตัว					
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม					
4. การประสานประโยชน์ของคนกลุ่มต่าง ๆ					
1.2 การประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่างการพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต					
1. ค่านิยม โครงสร้าง และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในการเลือกอาชีพ					
2. การจัดการสังคมสงเคราะห์สำหรับคนกลุ่มต่าง ๆ					

ตาราง.... (ต่อ)

แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม	การศึกษาวิจัย				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3. การพัฒนาทางจิตใจ และสุขภาพจิต					
4. การใช้เวลาว่างและการพักผ่อน					
1.3 สิ่งแวดล้อม ความสะอาด และสุขภาพอนามัย					
1. การรักษาสภาพแวดล้อมและการป้องกัน มลภาวะ					
2. คุณภาพอาหารและการบริโภคนิสัย					
3. การนำสมุนไพรมาใช้ในการรักษาโรค					
4. การวางผัง และเตรียมการเกี่ยวกับ ที่อยู่อาศัย					
2. การอนุรักษ์และพัฒนามรดกทาง วัฒนธรรมประเพณี					
2.1 ภาษา การศึกษา การอนุรักษ์และการถ่ายทอด วัฒนธรรม					
1. วรรณกรรม และการอนุรักษ์วรรณกรรม พื้นบ้าน					
2. ภาษาของชนกลุ่มน้อย					
3. การสอนและการพัฒนาจริยธรรม					
4. การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล					
5. การถ่ายทอดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน					

ตาราง.... (ต่อ)

แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม	การศึกษาริวิจัย				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
6. อิทธิพลของเทคโนโลยีและสื่อสารมวลชน					
7. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น					
8. อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก					
9. การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ					
10. การพัฒนาวัฒนธรรมให้มีคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจ					
11. การรวบรวมศิลปวัตถุโบราณเพื่อการอนุรักษ์และการศึกษา					
2.2 ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัยและความเป็นไทย					
1. คุณค่าที่แฝงเร้นอยู่ในความเชื่อและประเพณี					
2. การปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ					
3. การสร้างค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมภาคตะวันออก					
4. การเสริมสร้างวินัยของคนกลุ่มต่าง ๆ					
5. เอกลักษณะที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวและเกิดความภาคภูมิใจ					
6. ประวัติศาสตร์ ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมของชนกลุ่มน้อย เช่น ชอง กูหล่า ลาวพวน ลาวเวียง ฯลฯ					
7. การรักษาวินัยการดำเนินชีวิตแบบไทย					

ตาราง.... (ต่อ)

แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม	ควรวัดวิจัย				
	มากที่สุด				น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
2.3 องค์การและบทบาทขององค์กรทางวัฒนธรรม					
1. ประเมินผลการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม					
2. รูปแบบและบทบาทที่เหมาะสมในการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรม					
3. ระบบการบริหารงานวัฒนธรรม					
4. การจัดตั้งองค์การส่งเสริมวัฒนธรรม					
3. ศาสนาและปรัชญา					
1. การไขปริศนาระยะไกลจากสถาบันทางศาสนา เพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม					
2. บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต					
3. การเผยแพร่หลักธรรมที่ถูกต้อง					
4. การศึกษาของพระสงฆ์ในค่านิยมและวัฒนธรรม					
5. ความเชื่อทางศาสนาของคนกลุ่มต่าง ๆ					
6. ปรัชญา แนวคิด และแนวปฏิบัติทางพุทธศาสนา					

เครื่องถือเก็บข้อมูลรอบสุดท้าย

(แบบสอบถามรอบที่ 2)

แนวทางการวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ ๑ (พ.ศ. 2530-2534)

คำชี้แจง แบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. 2530 - 2534)

ส่วนที่ 2 แนวทางการวิจัยทางวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. 2530 - 2534) มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป้าหมายในการศึกษาวิจัย

ตอนที่ 2 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ตอนที่ 3 แนวทางการศึกษาวิจัย

แต่ละส่วนมีรายละเอียดในการตอบดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. 2530 - 2534)

ระดับคะแนนและเครื่องหมาย

5 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นมากที่สุด

4 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นมาก

3 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้น พอสมควร หรือ ปานกลาง

2 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นน้อย

1 หมายถึง มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นน้อยที่สุด

* หมายถึง คะแนนแนวโน้มที่ท่านตอบในรอบที่ 2 (แบบสอบถามรอบที่ 1)

* หมายถึง คำมีหลักฐานคะแนนแนวโน้มจากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

_____ หมายถึง หิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

ในการตอบแบบสอบถามรอบสุดท้ายนี้ ขอความกรุณาท่านโปรด

1. อ่านแนวโน้มนโยบายข้อ และพิจารณาว่าแนวโน้มนั้น จะเกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิและคำตอบของท่านในรอบที่สองประกอบ แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนที่ท่านเลือก ซึ่งท่านจะยืนยันคำตอบเดิม หรือ เลือก คำตอบใหม่ ก็ขอได้โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ อีกครั้ง ลงในช่องที่ตรงกับการคาดการณ์ของท่าน

2. ในกรณีคำตอบของท่านอยู่นอกขอบข่ายพิสัยระหว่างควอไทล์ และหากท่านต้องการ ยืนยันคำตอบเดิม กรุณาเขียนเหตุผลประกอบด้วย

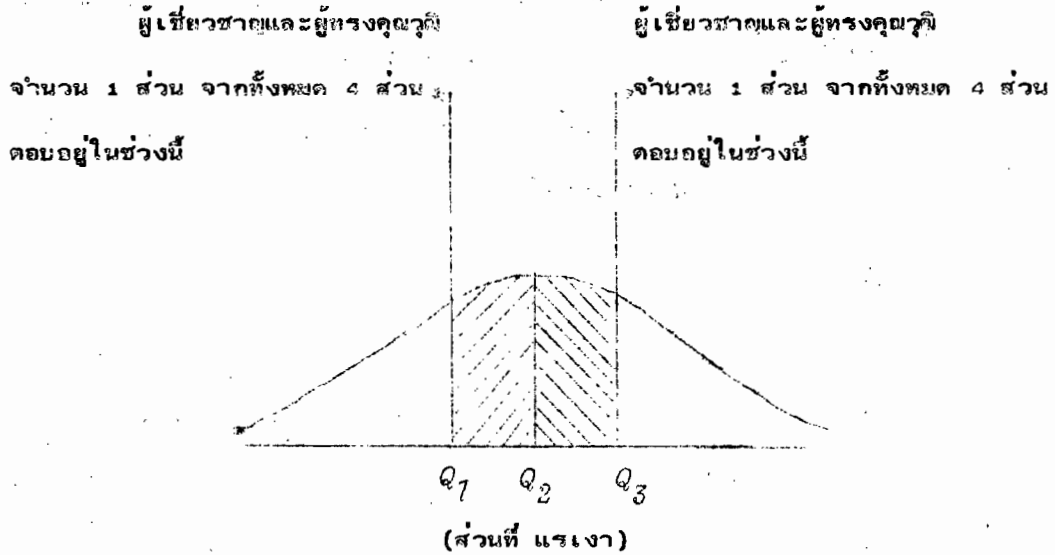
ตัวอย่าง

แนวโน้มนโยบายวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มนโยบายที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	1	1	
1. ชีวิตในครอบครัวและสังคม 1.1 การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและสังคม 1) ความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติ จะลดความสำคัญลง 2)						

จากตัวอย่าง หมายความว่าในรอบที่แล้วคำตอบของท่าน (A) คือ 4 ซึ่งอยู่ในพิสัย (.....) ของคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ส่วนสัญลักษณ์ * คือค่ามัธยฐานของกลุ่ม ซึ่งมีค่าเท่ากับ 3.60

คำอธิบายค่าสถิติ

มัธยฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ แสดงด้วยภาพได้ดังนี้

ขอบเขตตรงกลางที่ค่าตอบของกลุ่มผู้เข้าร่วมชายและผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวน 2 ส่วน จากทั้งหมด 4 ส่วน ตกอยู่ในช่วงนี้

มัธยฐาน คือ ค่า Q_2 (ควอไทล์ที่ 2)

พิสัยระหว่างควอไทล์ คือ ส่วนที่แรเงา

แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534)	แนวโน้มน่าจะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
1. <u>ชีวิตในครอบครัวและสังคม</u>						
1.1 <u>การอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม</u>						
1) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เช่น พ่อ แม่ ลูก จะห่างเหินขึ้น พ่อแม่มีเวลาอบรมลูกน้อยลง						
2) บุคคลในสังคมจะอยู่แบบพึ่งตนเองมากขึ้น มีการติดต่อกันเฉพาะในหน้าที่การงาน						
3) เด็กจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนและสื่อมวลชนมากขึ้น						
4) วัฒนธรรมตะวันตกจะเข้ามามีอิทธิพล และแพร่กระจายไปสู่วิถีชีวิตของบุคคลอย่างรวดเร็ว						
5) ชีวิตความเป็นอยู่ของชนบรีเวดใกล้เคียงจุดสาทรกรรมตามโครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก จะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าบรีเวดอื่น ๆ						
6) บุคคลจะใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตของตนมากยิ่งขึ้น						

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มนโยบายวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
7) ครอบครัวจะมีลักษณะ เป็นครอบครัวเดี่ยว						
8) การอบรมเลี้ยงดูเด็ก เป็นแบบปกป้องทะนุถนอม						
9) บุคคลบางกลุ่ม เกิดความสับสน และขัดแย้งในจิตใจ อันเนื่องจากการปรับตัวให้เข้ากับสังคมอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว						
10) โครงสร้างของสังคมจะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วยิ่งกว่าอดีตที่ผ่านมา						
11) คนสูงอายุ จะได้รับการดูแลจากลูกหลานน้อยลง						
12) การเคารพ เชื้อสายพ่อแม่มีน้อยลง						
1.2 <u>การประกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง</u> <u>การพักผ่อนหย่อนใจและสุขภาพจิต</u>						
1) ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในจังหวัด ชลบุรีและระยอง จะมีอัตราการเปลี่ยนอาชีพสูงขึ้น						

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด		น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1	
2) ลักษณะอาชีพจะเปลี่ยนจากเกษตรกรรมเป็นอุตสาหกรรมและบริการ						
3) ทัศนกรรมพื้นบ้านในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะประสบปัญหาด้านการผลิตและการตลาด		*				
4) ทัศนกรรมแบบครัวเรือนจะลดลงแต่จะเปลี่ยนเป็นระบบอุตสาหกรรมขนาดย่อมมากขึ้น		*				
5) อาชีพพื้นบ้าน เช่น การทอเสื่อและการเจียรระโผลอยจะมีปัญหาด้านการขาดวัตถุดิบ และการแข่งขัน		*				
6) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะลดความสำคัญลง			*			
7) อาชีพหญิงบริการในรูปแบบต่าง ๆ จะมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น		*				
8) อาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจะเพิ่มสูงขึ้น		*				
9) ปริมาณแรงงานไร้ฝีมือ จะเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว		*				

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มสภาพัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
10) บุคคลจะใช้เวลาเพื่อการพักผ่อน น้อยลง		x				
11) กีฬาหรือการละเล่นพื้นบ้านบาง อย่างจะสูญไปหรือได้รับความนิยม น้อยลง		x				
12) การบินเหิงประเภทวงดนตรีลูกทุ่ง วงดนตรีสากล และภาพยนตร์ จะ แพร่เข้าไปในชนบทมากขึ้น		x				
13) จะมีสถานที่ต่าง ๆ เพื่อตอบสนอง ความต้องการทางจิตใจมากขึ้น เช่น สถานบำบัดทางจิต สถาน พักฟื้น สถานสงเคราะห์ เบ็ดเตล็ด						
14) บุคคลโดยเจหาะเขวาชน จะใช้ เวลาส่วนใหญ๋ไปใบการดู โทรทัศน์มากขึ้น		*				
1.3 <u>สิ่งแวดล้อม</u> ความสะอาด และสุขภาพ <u>อนามัย</u>						
1) จะเกิดปัญหามลภาวะฉันเนื่องมา จากการทำลายสภาพแวดล้อมทาง ธรรมชาติ		x				

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มนโยบายวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด		น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1	
2) สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติจะเสื่อมโทรมลง		*				
3) จะเกิดปัญหาแหล่งสลัม และแหล่งเสื่อมโทรมประเภทอื่น ๆ		*				
4) จะมีปัญหาด้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากมีคนอพยพเข้ามาอยู่ในภาคตะวันออกมากขึ้น		*				
5) ป่าไม้หมดสภาพความเป็นป่า เพราะถูกบุกรุกทำลาย แต่จะมีการปลูกป่าเศรษฐกิจขึ้น		*				
6) สุขภาพอนามัยของประชาชนจะดีขึ้น			*			
7) จะมีการเผยแพร่ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ และรักษาภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติมากขึ้น อันจะช่วยให้บุคคลเห็นความสำคัญของต้นไม้ที่มีต่อการดำรงชีวิต			*			
8) บทบาทของยาสมุนไพร และโครงการเกี่ยวกับพืชสมุนไพร จะได้รับความสนใจและแพร่หลายมากขึ้น			*			
9) จะมีการบริโภคอาหารสำเร็จรูปมากขึ้น เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว		*				

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มนโยบายวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มนโยบายที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
10) โรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นจะมีระบบป้องกันมลภาวะเป็นอย่างดี			*			
11) มาตรฐาน ในการดำรงชีวิตสูงขึ้นกว่าภาคอื่น			y			
2. การอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งวัฒนธรรมประเพณี						
2.1 ภาษา การศึกษา การอนุรักษ์ และการถ่ายทอดวัฒนธรรม						
1) การสื่อความทางภาษาจะมีจำนวนและคำในภาษาต่างประเทศมากขึ้น			*			
2) ภาษาถิ่นในภาคตะวันออกจะถูกกลืนและมีคนนิยมพูดกันน้อยลง			x			
3) มรดกทางวัฒนธรรมจะได้รับการบำรุงรักษามากขึ้น			*			
4) จะมีการรวบรวมและเก็บรักษาสีพิมพ์กิจกรรมพื้นบ้านในรูปแบบดิจิทัล			x			
5) การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีจะจัดขึ้นเพื่อเหตุผลทางเศรษฐกิจมากกว่าเพื่อการอนุรักษ์			x			

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด		น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1	
6) การท่องเที่ยวจะช่วยส่งเสริมให้ วัฒนธรรมพื้นบ้านของภาคตะวันออกเฉียง เจริญขึ้น		*				
7) การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในบริเวณ แหล่งที่เป็นศูนย์กลางความเจริญ		*				
8) วัฒนธรรมท้องถิ่นจะได้รับการฟื้นฟู และรวบรวมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร			*			
9) ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงรักษาวัฒน- ธรรมเดิมไว้			*			
10) จะเกิดปัญหาการบุกรุกโบราณ- สถาน และสถานที่ทางประวัติศาสตร์		*				
11) เยาวชนจะให้ความสนใจต่อกิจป วัฒนธรรมไทยน้อยลง		*				
12) การทำลายวัฒนธรรมจะเกิดจาก คนของรัฐมากกว่าชาวบ้าน			*			
13) ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการรักษา ศิลปะ และวัตถุโบราณมากขึ้น			*			
14) จะประสบปัญหาการสืบทอด วัฒนธรรมพื้นบ้าน		*				

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
15) วัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชน กลุ่มน้อย จะเริ่มจางลง โดย อิทธิพลของสื่อมวลชนและการ ผสมผสานกับวัฒนธรรมภาคอื่น ๆ		*				
16) เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียง ของคนหลายกลุ่ม เชื้อชาติ จึงเป็น แหล่งศึกษาเพื่อเปรียบเทียบ วัฒนธรรมของคนกลุ่มน้อย		*				
17) วัฒนธรรมด้านอื่น ๆ จะหมดไป เหลือเพียงวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิด อาชีพได้		*				
18) เรื่องราวของท้องถิ่น เช่น นิทาน พื้นบ้าน เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น จะได้รับการบรรจุลงใน หลักสูตรการเรียนการสอน		*				
19) โรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ จะมีลักษณะเป็นศูนย์วิชาการของ ชุมชน		*				

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มสภาพสังคมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๕ (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
20) ความต้องการในการศึกษาต่อในระดับสูงจะลดลง			*			
21) จะมีการรณรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกทางด้านวัฒนธรรมให้บุคคลกลุ่มต่าง ๆ และจะมีการร่วมมือกัน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมในระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน			*			
22) จะมีโรงเรียนระดับนานาชาติเกิดขึ้น				*		
23) ประสบปัญหาการขาดสถานศึกษาที่มีคุณภาพเกือบทุกระดับ			*			
2.2 <u>ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบวินัย และความเป็นไทย</u>						
1) ประเพณีพื้นบ้านจะได้รับการฟื้นฟูเพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าและการท่องเที่ยวมากกว่าที่จะจัดขึ้นเพื่อการอนุรักษ์			*			
2) ประเพณีที่เคยใช้บางส่วนของต้นไม้ประคบ เช่น ไข่อ้อย กล้วย ใบมะพร้าว อาจต้องใช้วัสดุอื่นทดแทนหรือเลิกปฏิบัติกันไป						

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มนโยบายวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด		น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1	
3) ประชาชนจะมีความ เชื่อทางค้ำ ไสยศาสตร์ และการบูชาดวง สิ่งศักดิ์สิทธิ์น้อยลง			*			
4) ประเพณีพื้นบ้านจะ เริ่มสูญหายไป เว้นแต่ประเพณีที่ ใ้ประโยชน์ทาง ธุรกิจการค้า		*				
5) วิทยของคนในภาคตะวันออกเฉียง จะดีกว่าในปัจจุบัน			*			
6) จังหวัดที่อยู่นอกเขตโครงการพัฒนา อุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียง คงรักษาสภาพการดำเนินชีวิตแบบ ไทย ๆ ได้อย่างมั่นคง			*			
7) คนรุ่นใหม่จะไม่ยอมรับ เรื่องราว เก่า ๆ ที่เล่าสืบต่อกันมา		*				
8) เยาวชนจะมีความรับผิดชอบและ ช่วยเหลือตนเองได้น้อยลง			*			
9) จะเกิดปัญหาการขาดระเบียบวินัย รวมทั้งความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ในหมู่เยาวชนมากขึ้น			*			
10) จำนวนของบุคคลที่จะละเมิดกฎหมาย เพิ่มสูงขึ้น			*			

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มนโยบายวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
11) ลักษณะการปฏิบัติตามประเพณีมัก ทำผิดวัตถุประสงค์เดิม โดยจะรับ เอาค่านิยมของความฟุ่มเฟือย เข้ามา		*				
2.9 องค์การและบทบาทขององค์กรทาง วัฒนธรรม						
1) มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม เพิ่มขึ้น		*				
2) จะมีการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมใน ระดับท้องถิ่น เช่น ระดับ อำเภอ และตำบล						
3) รัฐบาลมีนโยบายที่ให้ความสำคัญ งานด้านวัฒนธรรมมากขึ้น		*				
4) ศูนย์วัฒนธรรมยังคงมีบทบาทไม่ ชัดเจน เช่นเดียวกับปัจจุบัน						
5) ศูนย์วัฒนธรรมที่ตั้งขึ้นในแต่ละจังหวัด จะมีส่วนช่วยในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นมากขึ้น		*				
6) ศูนย์วัฒนธรรมจะมีสถานที่ทำการ และบุคลากรเป็นเอกเทศ โดยไม่ ต้องไปอาศัยสถานศึกษาของจังหวัด						

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
7) จะมีองค์กรทางด้านวัฒนธรรมที่ เป็นหน่วยงานของภาค เอกชน						
3. <u>ศาสนาและปรัชญา</u>						
1) ศาสนิกชนจะเห็นความสำคัญและ ปฏิบัติตามหลักคำสอนในศาสนา ของตนมากขึ้น			*			
2) จะมีการนำเทคโนโลยีและสื่อการ สอนต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการสอน ศาสนามากขึ้น		*				
3) พระสงฆ์ จะมีบทบาทในการนำ หลักธรรมทางพุทธศาสนาออกเผย- แพร่ในชุมชนมากขึ้น แทนที่จะให้ผู ที่เลื่อมใสในศาสนาเข้าไปแสวงหา ภายในวัด			*			
4) จะปรากฏแนวความคิดหลากหลาย เกี่ยวกับพุทธศาสนา			*			
5) พระสงฆ์จะประพฤติปฏิบัติตนแนว ทางของพระธรรมวินัยมากขึ้น			*			
6) ในการดำเนินชีวิตประจำวัน บุคคล จะให้ความสำคัญต่อศีลธรรม และ จริยธรรมน้อยลง			*			

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียง ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
7) ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชน จะลดลงและประชาชนที่ถวาย ศรัทธาในศาสนาน้อยลง			*			
8) วัดจะเห็นการสร้างวัดดูยากกว่า การพัฒนาจิตใจ		*				
9) กฎหมายจะเข้ามาแทนการยึดกฎ ทางศีลธรรม		*				
10) วัดจะเป็นสถานที่พักผ่อนทางจิตใจ ของชุมชนในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น	*					
11) จะปรากฏช่องว่างของความเข้าใจ ระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนบาง ส่วนมากขึ้น			*			
12) บุคคลจะเข้าใจธรรมถูกต้องมากขึ้น	*					
13) พุทธศาสนาจะได้รับการยอมรับ มากกว่าในปัจจุบัน			*			
14) วัดจะเป็นศูนย์กลางของชุมชนและ การพัฒนาชุมชน			*			
15) วัดจะขาดเจ้าอาวาสที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ			*			
16) กิจกรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนา จะน้อยลง			*			

ตาราง... (ต่อ)

แนวโน้มสภาพการณ์รวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. 2530 - 2534)	แนวโน้มที่จะเกิดขึ้น					เหตุผล
	มากที่สุด		น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1	
17) การอบรมสั่งสอนด้านศีลธรรมและ จริยธรรมจะน้อยลง			*			
18) พระสงฆ์จะเข้ามามีบทบาทใน สังคมมากขึ้น			*			
19) การทำบุญให้ทานที่เกี่ยวกับวัดและ พระสงฆ์จะน้อยลง			*			
20) จะประสบปัญหาการขาดคุณธรรม ศีลธรรมในกลุ่มคนบางกลุ่มมากขึ้น			*			
21) วัดโสธรวรารามวรวิหาร (ฉะเชิงเทรา) จะเป็นที่เผยแพร่ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ			*			
22) วัดญาณสังวราราม (ชลบุรี) จะเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรมด้าน จิตใจที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		*				
23) จะเกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มคน ที่มีแนวความคิดด้านเศรษฐกิจ การค้า หรือทางวัตถุนิยม กับกลุ่ม คนที่ยังให้ความสำคัญด้านวัฒนธรรม ทางจิตใจหรือทางนามธรรม			*			

ส่วนที่ 2 แนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534)

ตอนที่ 1 เป้าหมายในการศึกษาวิจัย

กรุณาให้คะแนนตามความคิดเห็นของท่านว่า เป้าหมายในการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)

ต่อไปนี้มีความสำคัญมากน้อยเพียงใด

5 หมายถึง สำคัญมากที่สุด

4 หมายถึง สำคัญมาก

3 หมายถึง สำคัญปานกลาง

2 หมายถึง สำคัญน้อย

1 หมายถึง สำคัญน้อยที่สุด

△ หมายถึง ระดับความสำคัญที่ท่านตอบในรอบที่ 2

* หมายถึง คำมีอยู่ฐาน ระดับความสำคัญของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

— หมายถึง พิสัยระหว่างควอล โคล์ของคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

แนวทางในการตอบแบบสอบถาม ท่านองเดียวกันกับในหน้าที่ 1

เป้าหมายการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก	ความสำคัญ					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางวัฒนธรรม		*				
2. เพื่อรู้และเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นของคนในภาคตะวันออก						
3. เพื่อรวบรวมและอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม		*				

ตาราง... (ต่อ)

เป้าหมายการศึกษาวินัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ความสำคัญ					เหตุผล
	มากที่สุด		น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1	
4. ค้นหาวัฒนธรรมที่เป็นอุปสรรคหรือ สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิต		*				
5. สร้างและพัฒนาวัฒนธรรม ค่านิยม และประเพณีที่เหมาะสมกับการ เปลี่ยนแปลงของสังคม		*				
6. เพื่อหาวิธีนำวัฒนธรรมมาแก้ปัญหา เศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ของ ประชาชน		*				

ตอนที่ 2 ขอบข่ายการศึกษาวินัย

กรุณาให้คะแนนตามความคิดเห็นของท่านว่า ขอบข่ายการศึกษาวินัยวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ค่อยไปที่ควร
ศึกษาวินัยมากน้อยเพียงใด โดยให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ควรศึกษาวินัยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ควรศึกษาวินัยมาก
- 3 หมายถึง ควรศึกษาวินัยปานกลาง
- 2 หมายถึง ควรศึกษาวินัยน้อย
- 1 หมายถึง ควรศึกษาวินัยน้อยที่สุด
- △ หมายถึง คะแนนควรศึกษาวินัยที่ท่านตอบในรอบที่ 2
- * หมายถึง คำมีหลักฐานคะแนนควรศึกษาวินัยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ
- _____ หมายถึง พิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

แนวทางในการตอบแบบสอบถาม ท่านองเดียวกันกับในส่วนที่ 1

ขอบข่ายของการศึกษาวิจัย	การศึกษาวิจัย					เหตุผล
	มากที่สุด		น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1	
2.1 ที่นที่จังหวัดต่าง ๆ						
1) จังหวัดชลบุรี	*					
2) จังหวัดระยอง	*					
3) จังหวัดจันทบุรี	*					
4) จังหวัดตราด	*					
5) จังหวัดฉะเชิงเทรา	*					
6) จังหวัดนครนายก						
7) จังหวัดปราจีนบุรี						
	"มีปัญหาในการเก็บข้อมูลในแบบสอบถามรอบที่ 1"					
2.2 แหล่งชุมชน						
1) บริเวณแหลมฉบัง	*					
2) บริเวณท่ามาตุพร	*					
3) หมู่บ้านชนกอุ้มน้อยต่าง ๆ เช่น ลาวพวน กุหลาบ ชอง ลาวเวียง เขมร เป็นต้น	*					
4) เมืองพัทยา	*					
5) แหล่งทางประวัติศาสตร์ เช่น เมืองพระรถ โศกพนมดี เป็นต้น	*					
6) บริเวณหมู่บ้านตามแนวชายแดน	*					
7) อื่น ๆ ไประยอง						

ตาราง... (ต่อ)

ขอบข่ายของการศึกษาวิจัย	ควรศึกษาวิจัย					เหตุผล
	มากที่สุด		น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1	
2.3 กลุ่มอาชีพต่าง ๆ						
1) ธุรกิจอุตสาหกรรม						
2) เกษตรกรรม						
3) การบริการ		*				
4) พระสงฆ์		*				
5) นักเรียน นิสิต นักศึกษา		*				
2.4 ลักษณะของกลุ่มคน						
1) กลุ่มพื้นเมือง		*				
2) ผู้อพยพ		*				
3) นักท่องเที่ยว			*			

ตอนที่ 3 แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม

กรุณาให้คะแนนตามความคิด เห็นของท่านว่า บัณฑิตหรือแนวทางที่ควรศึกษาวิจัย

วัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ต่อไปนี้ควรศึกษาวิจัยมากน้อยเพียงใด

- 5 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยมากที่สุด
- 4 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยมาก
- 3 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยปานกลาง
- 2 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยน้อย
- 1 หมายถึง ควรศึกษาวิจัยน้อยที่สุด

△ หมายถึง คะแนนควรศึกษาวิจัยที่ห้ามตอบในรอบที่ 2

* หมายถึง ค่ามัธยฐานคะแนนควรศึกษาวิจัยของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

□ หมายถึง หัวย่อระหว่างตัวเลขของคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

แนวทางในการตอบแบบสอบถาม ท่านต้องเกี่ยวข้องกับในส่วนที่ 1

แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม	ควรศึกษาวิจัย					เหตุผล
	มากที่สุด		น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1	
1. <u>ชีวิตในครอบครัวและสังคม</u>						
1.1 <u>การยอมรับเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม</u>						
1) <u>รูปแบบและวิธีการของการยอมรับเลี้ยงดูเด็ก</u>		*				
2) <u>วิธีการดำเนินชีวิตและการปรับตัว</u>		*				
3) <u>ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม</u>		*				
4) <u>การประสานประโยชน์ของคนกลุ่มต่าง ๆ</u>		*				
1.2 <u>ภาพระกอบอาชีพ การใช้เวลาว่าง การพักผ่อนหย่อนใจ และสุขภาพจิต</u>						
1) <u>คำนิยม โครงสร้าง และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในการเลือกอาชีพ</u>						
2) <u>การจัดการสังคมสงเคราะห์สำหรับคนกลุ่มต่าง ๆ</u>		*				

ตาราง...(ต่อ)

แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม	ควรศึกษาวิจัย					เหตุผล
	มากที่สุด		น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1	
3) การพัฒนาทางจิตใจ และสุขภาพจิต		*				
4) การใช้เวลาว่าง และการพักผ่อน		*				
1.3 <u>สิ่งแวดล้อม ความสะอาด และสุขภาพ</u> <u>อนามัย</u>						
1) การรักษาสภาพแวดล้อมและการ ป้องกันมลภาวะ		*				
2) คุณภาพอาหารและการบริโภคนิสัย		*				
3) การนำสมุนไพรมาใช้โยการ รักษาโรค		*				
4) การวางผัง และเตรียมการ เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย		*				
2. <u>การอนุรักษ์และพัฒนามรดกทาง</u> <u>วัฒนธรรมประเพณี</u>						
2.1 <u>ภาษา การศึกษา การอนุรักษ์ และการ</u> <u>ถ่ายทอดวัฒนธรรม</u>						
1) วรรณกรรม และการอนุรักษ์ วรรณกรรมพื้นบ้าน		*				
2) ภาษาของชนกลุ่มน้อย		*				
3) การสอนและการพัฒนาจริยธรรม		*				
4) การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล		*				

ตาราง... (ต่อ)

แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม	การศึกษาวิจัย					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
5) การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน						
6) อิทธิพลของเทคโนโลยีและสื่อสาร มวลชน						
7) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น		*				
8) อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก		*				
9) การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรม ของกลุ่มชนต่าง ๆ		*				
10) การพัฒนาวัฒนธรรมให้มีคุณค่าใน เชิงเศรษฐกิจ		*				
11) การรวบรวมศิลปวัตถุโบราณเพื่อ การอนุรักษ์และการศึกษา		*				
2.2 ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ระเบียบ วินัย และความเป็นไทย						
1) คุณค่าที่แฝงเร้นอยู่ในความเชื่อและ ประเพณี		*				
2) การปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ	*					
3) การสร้างค่านิยมที่เหมาะสมกับ สังคมภาคตะวันออกเฉียง						
4) การเสริมสร้างวินัยของคนกลุ่ม ต่าง ๆ	*					

ตาราง... (ต่อ)

แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม	การศึกษาวิจัย					เหตุผล
	มากที่สุด				น้อยที่สุด	
	5	4	3	2	1	
5) เอกลักษณ์ที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวและ เกิดความภาคภูมิใจ		*				
6) ประวัติศาสตร์ ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมของชนกลุ่มน้อย เช่น ชาวลัวะ กูหล่า ลาวพวน ลาวเวียง ฯลฯ		*				
7) การรักษาวิถีการดำเนินชีวิตแบบไทย		*				
2.3 องค์การและบทบาทขององค์กรทาง วัฒนธรรม						
1) ประเมินผลการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม		*				
2) รูปแบบและบทบาทที่เหมาะสมในการ ดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรม		*				
3) ระบบการบริหารงานวัฒนธรรม		*				
4) การจัดตั้งองค์การส่งเสริมวัฒน- ธรรม		*				
3. ศาสนาและปรัชญา						
1. การไขว่ประโยชน์จากสถาบันทางศาสนา เพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม		*				
2. บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต		*				
3. การเผยแพร่หลักธรรมที่ถูกต้อง		*				
4. การศึกษาของพระสงฆ์ในด้านสังคมและ วัฒนธรรม		*				

ตาราง... (ต่อ)

แนวทางการวิจัยวัฒนธรรม	การศึกษาวิจัย					เหตุผล
	มากที่สุด		น้อยที่สุด			
	5	4	3	2	1	
5. ความเชื่อทางศาสนาของคนกลุ่มต่าง ๆ		*				
6. ปัญหา แนวคิด และแนวปฏิบัติทางพุทธศาสนา		*				

ตารางแสดงความถี่ของการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจากแบบสอบถาม
 รมที่ 1 และรมที่ 2 : แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
 และสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

ข้อที่	ระดับคะแนน										N		ไม่ตอบ	
	5		4		3		2		1					
	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1.														
1.1 1)	2	1	13	15	9	7	-	-	-	-	23	23	1	1
2)	4	3	11	12	7	8	1	-	-	-	23	23	1	1
3)	13	13	8	10	2	-	-	-	-	-	23	23	1	1
4)	5	5	13	14	5	4	-	-	-	-	23	23	1	1
5)	8	8	11	11	4	4	-	-	-	-	23	23	1	1
6)	9	9	11	13	3	1	-	-	-	-	23	23	1	1
7)	2	2	11	11	8	8	1	1	-	-	22	22	2	2

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	ระดับคะแนน										N		ไม่ตอบ	
	5		4		3		2		1		รวม		รวม	
	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
8)	1	1	5	4	14	17	3	1	-	-	23	23	1	1
9)	3	3	14	14	6	6	-	-	-	-	23	23	1	1
10)	3	3	15	17	5	3	-	-	-	-	23	23	1	1
11)	3	3	8	9	9	10	3	1	-	-	23	23	1	1
12)	1	1	11	10	9	11	2	1	-	-	23	23	1	1
1.2 1)	5	4	11	13	6	5	1	1	-	-	23	23	1	1
2)	3	3	11	11	7	9	2	-	-	-	23	23	1	1
3)	6	6	9	11	5	5	3	1	-	-	23	23	1	1
4)	2	2	13	13	5	7	3	1	-	-	23	23	1	1
5)	5	5	10	12	6	6	2	-	-	-	23	23	1	1
6)	2	1	2	1	9	12	7	3	3	3	23	23	1	1
7)	5	5	13	15	5	3	-	-	-	-	23	23	1	1
8)	4	4	12	12	5	7	2	-	-	-	23	23	1	1
9)	1	-	12	13	7	8	3	2	-	-	23	23	1	1
10)	1	1	11	10	9	10	1	1	1	1	23	23	1	1
11)	6	6	8	8	6	6	1	1	-	-	23	23	1	1
12)	5	5	12	12	5	5	1	1	-	-	23	23	1	1
13)	1	1	12	13	6	8	2	1	-	-	23	23	1	1
14)	7	5	12	15	4	2	-	-	-	-	23	23	1	1

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	ระดับคะแนน										N		ไม่ตอบ	
	5		4		3		2		1					
	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1.3 1)	10	10	12	12	1	1	-	-	-	-	23	23	1	1
2)	12	12	8	9	3	2	-	-	-	-	23	23	1	1
3)	6	7	12	13	1	2	1	1	1	-	23	23	1	1
4)	7	6	14	15	2	2	-	-	-	-	23	23	1	1
5)	8	7	11	12	4	4	-	-	-	-	23	23	1	1
6)	-	-	10	10	9	11	0	2	-	-	23	23	1	1
7)	1	1	14	15	6	5	2	2	-	-	23	23	1	1
8)	2	2	7	7	10	10	4	4	-	-	23	23	1	1
9)	7	6	12	14	4	3	-	-	-	-	23	23	1	1
10)	3	2	6	7	11	11	3	3	-	-	23	23	1	1
11)	2	2	14	14	7	7	-	-	-	-	23	23	1	1
2														
2.1 1)	1	1	14	14	7	8	1	-	-	-	23	23	1	1
2)	3	3	13	13	5	7	2	-	-	-	23	23	1	1
3)	-	-	8	7	12	13	3	3	-	-	23	23	1	1
4)	1	1	9	8	11	12	1	1	2	1	23	23	1	1
5)	8	7	10	12	5	3	-	1	-	-	23	23	1	1
6)	2	2	12	12	7	6	2	1	-	-	23	23	1	1
7)	5	5	14	16	4	2	-	-	-	-	23	23	1	1
8)	2	2	10	10	8	8	3	3	-	-	23	23	1	1
9)	-	-	5	5	13	14	5	4	-	-	23	23	1	1

ตาราง....(ต่อ)

ข้อที่	ระดับคะแนน										N		ไม่ตอบ	
	5		4		3		2		1		รวม	รวม	รวม	รวม
	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม				
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
10)	3	2	10	11	8	9	1	1	1	-	23	23	1	1
11)	2	1	13	14	7	7	1	1	-	-	23	23	1	1
12)	3	3	4	4	12	12	4	4	-	-	23	23	1	1
13)	1	1	6	9	10	12	5	3	1	1	23	23	1	1
14)	2	1	14	15	6	6	-	-	-	-	22	22	2	2
15)	6	5	11	12	5	5	1	1	-	-	23	23	1	1
16)	2	1	11	12	7	7	3	3	-	-	23	23	1	1
17)	2	1	13	14	5	6	3	2	-	-	23	23	1	1
18)	2	2	10	10	6	8	5	3	-	-	23	23	1	1
19)	4	4	9	10	9	8	1	1	-	-	23	23	1	1
20)	-	-	7	6	9	11	6	6	1	-	23	23	1	1
21)	2	2	10	10	7	8	4	3	-	-	23	23	1	1
22)	-	-	5	3	7	9	8	8	3	3	23	23	1	1
23)	3	3	5	4	8	11	3	4	-	-	22	22	2	2
2.2 1)	6	5	15	16	2	2	-	-	-	-	23	23	1	1
2)	5	4	12	13	6	3	-	-	-	-	23	23	1	1
3)	-	-	9	8	7	10	6	5	1	-	23	23	1	1
4)	2	2	14	14	7	7	-	-	-	-	23	23	1	1
5)	-	-	4	4	10	16	2	1	1	-	23	23	1	1

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	ระดับคะแนน										N		ไม่ตอบ	
	5		4		3		2		1		รวม	รวม	รวม	รวม
	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม				
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
6)	2	2	9	9	9	10	3	2	-	-	23	23	1	1
7)	2	2	14	15	4	4	3	2	-	-	23	23	1	1
8)	1	1	4	4	10	10	7	7	1	1	23	23	1	1
9)	1	1	13	13	7	7	2	2	-	-	23	23	1	1
10)	2	1	11	11	8	10	2	1	-	-	23	23	1	1
11)	3	3	15	16	4	4	1	-	-	-	23	23	1	1
2.3 1)	3	3	12	12	5	6	3	2	-	-	23	23	1	1
2)	4	4	9	10	7	7	3	2	-	-	23	23	1	1
3)	3	3	15	15	4	4	1	1	-	-	23	23	1	1
4)	3	3	10	10	6	6	2	2	-	-	23	23	1	1
5)	5	5	11	11	4	4	3	3	-	-	23	23	1	1
6)	1	1	5	2	9	12	7	7	1	1	23	23	1	1
7)	-	-	4	4	11	12	7	6	1	1	23	23	1	1
3 1)	-	-	9	10	11	10	3	3	-	-	23	23	1	1
2)	2	2	14	15	6	6	1	-	-	-	23	23	1	1
3)	1	1	11	12	7	7	4	3	-	-	23	23	1	1
4)	1	-	10	10	11	12	1	1	-	-	23	23	1	1
5)	-	-	7	6	12	15	3	1	1	1	23	23	1	1
6)	1	1	11	11	9	10	2	1	-	-	23	23	1	1
7)	1	-	12	12	6	10	4	1	-	-	23	23	1	1

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	ระดับคะแนน										N		ไม่ตอบ	
	5		4		3		2		1					
	รวม	รอบ	รวม	รอบ	รวม	รอบ	รวม	รอบ	รวม	รอบ	รวม	รอบ	รวม	รอบ
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
8)	5	4	13	14	3	4	2	1	-	-	23	23	1	1
9)	3	2	12	13	6	7	2	1	-	-	23	23	1	1
10)	-	-	3	10	9	10	4	3	1	-	23	23	1	1
11)	2	1	6	7	12	14	3	1	-	-	23	23	1	1
12)	-	-	7	7	9	11	7	5	-	-	23	23	1	1
13)	1	1	6	7	10	12	5	3	1	-	23	23	1	1
14)	1	-	9	9	11	13	2	1	-	-	23	23	1	1
15)	2	2	8	9	9	10	4	2	-	-	23	23	1	1
16)	-	-	6	5	10	13	7	5	-	-	23	23	1	1
17)	1	1	6	6	12	12	3	2	1	1	23	23	1	1
18)	-	-	5	5	13	15	5	3	-	-	23	23	1	1
19)	2	1	8	8	9	12	4	2	-	-	23	23	1	1
20)	3	2	13	14	5	6	2	1	-	-	23	23	1	1
21)	4	4	8	8	8	8	1	1	1	1	22	22	2	2
22)	6	6	7	7	8	8	1	1	-	-	22	22	2	2
23)	3	1	12	14	6	7	1	-	1	1	23	23	1	1

ตารางแสดงความถี่ของการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจากแบบสอบถาม

รอบที่ 1 และรอบที่ 2 : แนวทางการศึกษาริชาลัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2530 - 2534)

ข้อ	ระดับคะแนน										N		ไม่ตอบ		
	5		4		3		2		1		รวม		รวม		
	รวม	รอบ	รวม	รอบ	รวม	รอบ	รวม	รอบ	รวม	รอบ	รวม	รอบ	รวม	รอบ	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	
ตอนที่ 1															
1	11	11	6	11	4	1	-	-	-	-	23	23	1	1	
2	7	7	14	15	1	1	1	-	-	-	23	23	1	1	
3	9	9	10	11	4	3	-	-	-	-	23	23	1	1	
4	2	1	16	19	5	4	-	-	-	-	23	23	1	1	
5	9	9	10	12	4	2	-	-	-	-	23	23	1	1	
6	7	7	9	12	5	3	2	1	-	-	23	23	1	1	
ตอนที่ 2															
2.1	1)	14	15	4	4	4	3	-	-	-	-	22	22	2	2
	2)	12	12	6	6	4	4	-	-	-	-	22	22	2	2
	3)	10	10	7	7	5	5	-	-	-	-	22	22	2	2
	4)	4	3	10	11	7	7	1	1	-	-	22	22	2	2
	5)	8	6	3	10	6	4	-	-	-	-	22	22	2	2
	6)	1	2	8	8	11	11	2	1	-	-	22	22	2	2
	7)	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	3	24	21	
2.2	1)	10	10	10	11	2	2	1	-	-	-	23	23	1	1
	2)	10	9	10	11	2	2	1	-	-	-	23	23	1	1
	3)	6	6	10	11	6	5	1	1	-	-	23	23	1	1

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ระดับคะแนน										N		ไม่ตอบ	
	5		4		3		2		1		รวม	รวม	รวม	รวม
	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม				
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
4)	15	17	6	5	1	1	1	-	-	-	23	23	1	1
5)	12	13	7	6	2	2	2	2	-	-	23	23	1	1
6)	2	1	9	11	11	10	1	1	-	-	23	23	1	1
2.3 1)	9	5	10	11	11	10	1	1	-	-	23	23	1	1
2)	13	13	7	9	3	1	-	-	-	-	23	23	1	1
3)	10	10	11	12	2	1	-	-	-	-	23	23	1	1
4)	7	7	11	14	4	2	1	-	-	-	23	23	1	1
5)	8	8	13	14	1	1	1	-	-	-	23	23	1	1
2.4 1)	14	14	6	9	3	1	-	-	-	-	23	23	1	1
2)	10	10	9	11	3	1	1	1	-	-	23	23	1	1
3)	1	1	9	9	8	10	3	2	1	1	23	23	1	1
ตอนที่ 3														
1														
1.1 1)	7	7	8	9	8	7	-	-	-	-	23	23	1	1
2)	9	9	9	11	5	3	-	-	-	-	23	23	1	1
3)	7	7	11	13	4	2	1	1	-	-	23	23	1	1
4)	4	4	12	14	6	4	1	1	-	-	23	23	1	1
1.2 1)	11	11	8	8	3	3	1	1	-	-	23	23	1	1
2)	6	6	10	11	7	6	-	-	-	-	23	23	1	1
3)	7	7	13	14	3	2	-	-	-	-	23	23	1	1
4)	2	2	11	12	9	8	1	1	-	-	23	23	1	1

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	ระดับคะแนน										N		ไม่ตอบ		
	5		4		3		2		1						
	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1
1.3	1)	14	14	7	7	2	2	-	-	-	-	23	23	1	1
	2)	10	10	6	6	7	7	-	-	-	-	23	23	1	1
	3)	6	6	7	8	8	6	4	3	-	-	23	23	1	1
	4)	10	10	9	12	4	1	-	-	-	-	23	23	1	1
2.1	1)	12	12	11	11	-	-	-	-	-	-	23	23	1	1
	2)	8	8	5	5	8	9	2	1	-	-	23	23	1	1
	3)	13	13	9	9	1	1	-	-	-	-	23	23	1	1
	4)	9	9	12	13	2	2	-	-	-	-	23	23	1	1
	5)	13	13	6	7	4	3	-	-	-	-	23	23	1	1
	6)	9	9	12	12	2	2	-	-	-	-	23	23	1	1
	7)	9	9	12	12	2	2	-	-	-	-	23	23	1	1
	8)	6	6	12	15	5	2	-	-	-	-	23	23	1	1
	9)	6	6	12	13	5	4	-	-	-	-	23	23	1	1
	10)	6	6	10	11	7	6	-	-	-	-	23	23	1	1
	11)	12	12	7	7	3	4	1	-	-	-	23	23	1	1
2.2	1)	8	8	9	11	5	3	1	1	-	-	23	23	1	1
	2)	11	11	7	8	3	2	2	2	-	-	23	23	1	1
	3)	13	13	6	6	3	1	1	1	-	-	23	23	1	1
	4)	13	13	7	6	2	1	1	1	-	-	23	23	1	1

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	ระดับคะแนน										N		ไม่ตอบ	
	5		4		3		2		1					
	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม	รวม
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
5)	0	8	12	14	2	-	1	1	-	-	23	23	1	1
6)	7	7	7	7	7	7	2	2	-	-	23	23	1	1
7)	7	7	13	15	2	-	1	1	-	-	23	23	1	1
2.3 1)	8	8	10	11	5	4	-	-	-	-	23	23	1	1
2)	7	7	13	15	3	1	-	-	-	-	23	23	1	1
3)	3	2	16	19	4	2	-	-	-	-	23	23	1	1
4)	7	7	13	14	3	2	-	-	-	-	23	23	1	1
3														
1.	14	15	6	7	2	1	1	-	-	-	23	23	1	1
2.	12	12	6	8	2	2	1	-	-	-	23	23	1	1
3.	14	14	7	8	2	1	-	-	-	-	23	23	1	1
4.	9	9	10	13	4	1	-	-	-	-	23	23	1	1
5.	5	5	9	10	8	3	1	-	-	-	23	23	1	1
6.	10	10	6	8	6	5	1	-	-	-	23	23	1	1

ตารางแสดงเหตุผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวโน้มสภาพ

วัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

ในการตอบแบบสอบถามรอบสุดท้าย ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิแสดงเหตุผลในกรณีที่ไม่ว่างคล้องกับความคิดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิไว้ด้วย ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1			
1.1	1) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เช่น พ่อ แม่ ลูก จะห่างเหินขึ้น พ่อแม่ มีเวลาอบรมลูกน้อยลง	- พ่อ แม่ ลูก ต่างคนต่างไปประกอบหน้าที่การงานของตน มีเวลาอยู่ด้วยกันน้อย อีกทั้งอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก และสังคม ชักนำให้ห่างเหินออกไปทุกที่	
	2) บุคคลในสังคมจะอยู่แบบพึ่งตนเองมากขึ้น มีการติดต่อกันเฉพาะในหน้าที่การงาน	- สังคมในอนาคตจะเป็นสังคมแห่งผลประโยชน์ คุณธรรม ความมีน้ำใจจะลดน้อยลงทุกที่	

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๑)	เด็กจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนและสื่อมวลชนมากขึ้น	ปัจจุบันก็มอง เห็นอยู่แล้วว่า เพื่อนและสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อเด็กอย่างไร เด็กไม่รู้จักแยกแยะชีวิตเห็นตัวอย่างไม่ได้อยู่ทุกวัน ก็คิด เป็นนิสัย	
๔)	วัฒนธรรมตะวันตกจะ เข้ามามีอิทธิพลและแพร่กระจายไปสู่วิถีชีวิตของบุคคลอย่างรวดเร็ว	เนื่องมาจากอิทธิพลของสื่อมวลชน	ส่วนใหญ่จะเป็นในตัวเมืองเท่านั้น ในชนบทวัฒนธรรมไทยยังฝังแน่น
๕)	ชีวิตและความเป็นอยู่ของคนบริเวณแหล่งอุตสาหกรรมตามโครงการพัฒนาชายฝั่งภาคตะวันออกจะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าบริเวณอื่น ๆ	แหล่งอุตสาหกรรม เป็นแหล่งการค้า หมู่บุคคล และวัฒนธรรม	ช่วงเวลาอีก ๕ ปี ยังไม่เปลี่ยนแปลง
๖)	บุคคลจะใช้เทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตของคนมากยิ่งขึ้น	ธรรมชาติของมนุษย์รักและชอบความสะดวกสบายและพยายาม เสาะหา เครื่องทุ่นแรงทำงานแทนตนเพราะเทคโนโลยีก็เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง	เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังอยู่นอก เมืองยังมีวิถีชีวิต เหมือนเดิม

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของภาวะแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
7)	ครอบครัวจะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว	- บุคคลจำเป็นต้องออกจากครอบครัวเดิม เนื่องจากเหตุผลทางเศรษฐกิจ	- ภายในช่วงเวลา พ.ศ. 253๑ การเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้จะเกิดขึ้นน้อย
8)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
9)	บุคคลบางกลุ่มเกิดความสับสนและขัดแย้งในจิตใจอันเนื่องจากการปรับตัวให้เข้ากับสังคมอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว	- เป็นผลเนื่องมาจากอิทธิพลของความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยีรวดเร็วเกินไป - เพราะผู้สูญเสียผลประโยชน์บางกลุ่มจะสับสนมาก ดังนั้นเพราะได้รับการศึกษาน้อย ย่อมเสียเปรียบผู้อพยพเข้ามาซึ่งมีการศึกษามากกว่า ย่อมแสวงหาผลประโยชน์ได้มากกว่า	- จะเกิดขึ้นเฉพาะบางพื้นที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรม
10)	โครงสร้างของสังคมจะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วยิ่งกว่าอดีตที่ผ่านมา	- เพราะต้องปรับตัวตามสภาพและเทคโนโลยี - เพราะความสะดวกในการติดต่อสื่อสารและอิทธิพลของสื่อมวลชน	- คงยังไม่เปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก เพราะสังคมชนบทที่ห่างไกลความเจริญยังมีอยู่มาก

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
11)	คนสูงอายุจะได้รับการดูแลจากลูกหลานน้อยลง	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผลสืบเนื่องมาจากการขาดสัมพันธภาพในครอบครัวขาด เยื่อใย เชื่อมโยงความรักความห่วงใย ลูกหลานต่างก็หันไปคิดถึงครอบครัวของตน และถือว่าการให้กำเนิดและเลี้ยงดู เป็นหน้าที่ของบุพการี - ยิงย้ายเมือง เจรียงทางวัตถุเท่าใด เหตุการณ์เช่นนี้จะยิ่งมากขึ้น 	
12)	การเคารพเชิดไหว้พ่อแม่มีน้อยลง		<ul style="list-style-type: none"> - วัฒนธรรมไทยคงยังไม่เปลี่ยนไปมากนัก
1.2 1)	ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะในจังหวัดชลบุรี และระยองจะมีอัตราการเปลี่ยนอาชีพสูงมาก		<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่คนท้องถิ่นจะมีหลักแหล่งและอาชีพมั่นคงอยู่แล้ว จะมีบ้างก็เพียงคนที่อพยพมาจากที่อื่น
2)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
3)	<p>หัตถกรรมพื้นบ้านในบริเวณภาคตะวันออกจะประสบปัญหาด้านการผลิตและการตลาด</p>	<ul style="list-style-type: none"> - วัตถุดิบหายาก และราคาแพงขึ้น แต่สินค้าราคาคงเดิม - เพราะมีโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้น ผู้คนจะเข้าไปทำงานในโรงงาน ซึ่งมีรายได้ดีกว่า 	<p>การขยายตัวของบริการและการท่องเที่ยว จะช่วยให้ปัญหาไม่มาก</p>
4)	<p>หัตถกรรมแบบครัวเรือนจะลดลง แต่จะเปลี่ยนเป็นระบบอุตสาหกรรมขนาดย่อมมากขึ้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพราะได้ เห็นแบบอย่างที่มีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น - วัตถุดิบจากธรรมชาติจะลดลง จะมีแต่อุตสาหกรรมที่ใช้วัสดุจากการสังเคราะห์ 	
5)	<p>อาชีพพื้นบ้าน เช่น การสานเสื่อ และการเจียรระไมพลอย จะมีปัญหาด้านการขาดวัตถุดิบและการแข่งขัน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เสื่อพลาสติกจะเข้ามาจับตลาดอย่างกว้างเพราะราคาถูกกว่า ประกอบกับวัสดุธรรมชาติหายากมากขึ้น - แหล่งพลอยในประเทศไทยน้อยลง แต่อาชีพเจียรระไมพลอยกลับมีมากขึ้นในภาคต่าง ๆ เช่น ภาคอีสาน 	

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้คนจากท้องถิ่นอื่นจะอพยพเข้ามาและแย่งอาชีพเนื่องจากเห็นว่ามียาราคาดี เมื่อทำกันมากทรัพยากรที่มีอยู่จะลดน้อยลง และจะยิ่งเกิดการแย่งกันขึ้น 	
6)	อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกจะลดความสำคัญลง		<ul style="list-style-type: none"> - ในสังคมอุตสาหกรรมคนจะมีความเคร่งเครียดมากขึ้น ดังนั้นจึงต้องการเที่ยวมากขึ้น - การท่องเที่ยวจะยิ่งมีความสำคัญต่อไป
7)	อาชีพหญิงบริการในรูปแบบต่าง ๆ จะมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการของตลาดมีมากขึ้น - ระดับรายได้ที่สูงขึ้นจะทำให้อาชีพนี้เพิ่มขึ้น 	
8)	อาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจะเพิ่มสูงขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - เพราะมีการส่งเสริมและตลาดต้องการมาก - มีชายฝั่งทะเลที่เหมาะสมในการเพาะเลี้ยง 	

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
9)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
10)	บุคคลจะใช้เวลาเพื่อการพักผ่อนน้อยลง	- เพราะมีสิ่งจูงใจอย่างอื่น และสภาพชีวิตจะเปลี่ยนไป	
11)	กีฬาหรือการละเล่นที่บ้าน บางอย่างจะสูญไป หรือ ได้รับความนิยมน้อยลง	- วิธีชีวิตจะเป็นสากลมากขึ้น - มีกีฬาใหม่ ๆ อย่างอื่นเข้ามาแทน	
12)	การบินเชิงประเภทรถยนต์ ลูกทุ่ง วงดนตรีสากล และ ภาพยนตร์จะแพร่เข้าไปในชนบทมากขึ้น	- การคมนาคมสะดวกทำให้เดินทางไปแสดงได้ง่าย	- ปัจจุบันมีโทรทัศน์ มีวิดีโอ เข้าไปมากแล้ว
13)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
14)	บุคคลโดยเฉพาะเยาวชน จะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดูโทรทัศน์มากขึ้น	- จำนวนโทรทัศน์จะแพร่เข้าไปในสังคมมากขึ้น - ไฟฟ้าได้ เข้าไปสู่ชนบทมากขึ้น การขยายโครงข่าย การถ่ายทอดโทรทัศน์กว้างขวางยิ่งขึ้น จะทำให้มีเครื่องรับมากขึ้น	

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
1.3 1)	จะเกิดปัญหาภาวะอันเนื่องมาจากการทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ	- เพราะเป็นเงินเหิงราคาถูก สูงกว่าก็หาพื้นบ้าน	- ปัญหาเกิดขึ้นแล้วและ ปัจจุบันเริ่มตระหนักถึงผล เสียของการทำลาย ทรัพยากรธรรมชาติ
2)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)	- ผู้คนหลังไหลเข้ามาอยู่กัน มาก การใช้ทรัพยากร ธรรมชาติจะมาก	
3)	จะเกิดปัญหาแหล่งสัสมและแหล่งเสื่อมโทรมประเภทอื่น ๆ		- แผนพัฒนา เมืองตามแผน การพัฒนาอุตสาหกรรมพื้นที่ ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก จะช่วยผ่อนคลายนปัญหาได้ มากพอสมควร
4)	จะมีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยเนื่องจากมีคนอพยพเข้ามาอยู่ในภาคตะวันออกมากขึ้น	- จะเกิดแหล่งชุมชนแออัด	- ในช่วงแผนพัฒนา ระยะที่ 6 คิดว่ายังไม่เกิดปัญหา
5)	ป่าไม้หมดสภาพความเป็นป่าเพราะถูกบุกรุกทำลายแต่จะมีการปลูกป่าเศรษฐกิจขึ้น	- เพราะความต้องการใช้ ไม้มีมากขึ้นจึงเกิดการ ทำลายป่า	- เขตอุตสาหกรรมน่าจะถูก กำหนดไว้แล้ว ไม่ถึงกับจะ ทำลายป่า - การปลูกทดแทนมีน้อย

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
6)	สุขภาพอนามัยของประชาชนจะดีขึ้น		- สุขนิสัยของชนกลุ่มใหญ่ยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก
7)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
8)	บทบาทของสงฆ์และโครงการเกี่ยวกับพิธีกรรม- ไพร จะได้รับความสนใจและแพร่หลายมากขึ้น	- ต่างประเทศให้ความสนใจ - พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ความสำคัญระดับ อยู่หัว ให้ความสำคัญระดับ	- คนไม่นิยม ส่วนใหญ่จะติดยาบ้า เร็วรูป - พื้นที่ที่จะปลูกมีน้อย
9)	จะมีการบริโภคอาหารสำเร็จรูปมากขึ้น เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว	- คนต้องทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาเตรียมอาหาร - เป็นลักษณะของสังคมอุตสาหกรรม	- ในช่วงเวลา 5 ปี ข้างหน้ายังไม่ถึงกับมีสภาพดังกล่าวข้างต้น - ในชนบทโดยทั่วไปจะยังไม่เปลี่ยนแปลงลักษณะการบริโภคอาหาร
10)	โรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น จะมีระบบป้องกันมลภาวะเป็นอย่างดี	- เพราะคนมีการศึกษามากขึ้น เรียนรู้ถึงอันตรายจากมลพิษจึงเรียกร้องมาตรการป้องกัน	- ไม่น่า เป็นภาคราคาแพงเท่านั้น

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
11)	มาตรฐานในการดำรงชีวิต สูงขึ้นกว่าภาคอื่น	- บุคคลมีรายได้ดี เพราะมีงาน ทำ มีเงินจับจ่ายใช้สอยมาก ก็จะแสวงหาความสุขให้แก่ตนเอง เองและครอบครัว	
2			
2.1 1)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
2)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
3)	มรดกทางวัฒนธรรมจะได้ รับการบำรุงรักษามากขึ้น	- มีหน่วยงานรับผิดชอบและ ส่งเสริมมากขึ้น	- ประชาชนภาคความสนใจ ด้านนี้กันมาก
4)	จะมีการรวบรวมและเก็บ รักษาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ในรูปแบบพิพิธภัณฑ์	- ยังมีกลุ่มอนุรักษ์ที่เห็นคุณค่า และความจำเป็น จึงคัด รวบรวมไว้เป็นมรดกทาง วัฒนธรรม	- ที่ผ่านมายังไม่เห็นมีใคร สนใจทำ
5)	การส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี จะจัดขึ้นเพื่อเหตุผล ทางเศรษฐกิจมากกว่า เพื่อการอนุรักษ์	- จัด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว - จะมีการขายวัฒนธรรมใน รูปแบบของธุรกิจท่องเที่ยว	- เพราะพลังทางอนุรักษ์ ก็ยังมีอยู่บ้าง

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
6)	การท่องเที่ยวจะช่วยส่งเสริมให้วัฒนธรรมพื้นบ้านของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	- คำพยานหรือพื้นของเก่าเพื่อนำออกมาขายในรูปของสินค้าและบริการ	
7)	การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในบริเวณแหล่งที่เป็นศูนย์กลางความเจริญ	- เพราะวัฒนธรรมจากที่อื่นหลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว ศูนย์กลางความเจริญจะเปลี่ยนแปลงเร็วมากเพราะจะนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามาก	
8)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
9)	ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้		- การเปลี่ยนแปลงมีมากกว่า
10)	จะเกิดปัญหาการบุกรุกโบราณสถานและสถานที่ทางประวัติศาสตร์	- เพราะยังไม่มีมาตรการในการป้องกันที่ชัดเจนและการจัดการศึกษาให้เกิดการอนุรักษ์ยังไม่มีเด่นชัด	
11)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
12)	การทำลายวัฒนธรรมจะเกิดจากคนของรัฐมากกว่าชาวบ้าน		- ข้าราชการมีระเบียบวินัยอยู่บ้าง คงจะช่วยให้มีโอกาสทำลายได้น้อยกว่า - ชาวบ้านก็มีส่วนในการทำลายมรดกเช่นกัน
13)	ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการรักษาศิลปวัตถุโบราณมากขึ้น	- ประชาชนเห็นคุณค่า	- เมื่อใดมีข่าวว่าชุดของเก่าใดที่ไหน มักจะชักชวนกันไปชุด
14)	จะประสบปัญหาการสืบทอดวัฒนธรรมพื้นบ้าน	- คนให้ความสนใจน้อยลง	
15)	วัฒนธรรมภาคตะวันออกและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชนกลุ่มน้อยจะเริ่มจางลงโดยอิทธิพลของสื่อมวลชนและการผสมผสานกับวัฒนธรรมภาคอื่น ๆ	- คนท้องถิ่นเห็นสิ่งที่มีอยู่จำเจซ้ำซากจึงอยากเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้รูปแบบใหม่ ๆ บ้าง - คนท้องถิ่นไม่ภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของตน จึงไม่สนใจที่จะอนุรักษ์	

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
16)	เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่รวมของคนหลายกลุ่มเชื้อชาติ จึงจะเป็นแหล่งศึกษาเพื่อ เปรียบเทียบวัฒนธรรมของคน กลุ่มน้อย		- คนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคนกลุ่มน้อย
17)	วัฒนธรรมด้านอื่น ๆ จะหมด ไป เหลือเพียงวัฒนธรรมที่ก่อ ให้เกิดอาชีพได้		- คิดว่าวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับจิตใจยังคงมีอยู่
18)	เรื่องราวของท้องถิ่น เช่น นิทานพื้นบ้าน เหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จะได้ รับการบรรจุลงในหลักสูตร การเรียนการสอน	- ด้วยนักวิชาการเห็นว่า เป็นทางหนึ่งที่จะโน้มน้าว จิตใจให้คนท้องถิ่นรักและ หวงแหนในมรดกที่มีอยู่	- โดยทั่วไปครูจะสอนตาม หลักสูตรที่กระทรวงกำหนดไว้ - ถ้าจะทำได้ต้องเป็น นโยบายในระดับกระทรวง
19)	โรงเรียนและสถานศึกษา ต่าง ๆ จะมีลักษณะเป็น ศูนย์วิชาการของชุมชน	- ตามหลักสูตรและโครงการ ของสำนักงานคณะกรรมการ ประถมศึกษาแห่งชาติ ต้อง การให้โรงเรียนเป็นศูนย์ วิชาการของชุมชน - เพราะ เป็นสถานที่เหมาะสม ที่สุดในอนาคต - การศึกษานอกระบบ เริ่ม เป็น ศูนย์กลางของชุมชน	

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
20)	ความต้องการในการศึกษา ต่อในระดับสูงจะลดลง	<ul style="list-style-type: none">- เพราะผู้ปกครองเห็นว่าเรียนจบแล้วไม่มีงานทำ- ไม่จำเป็นต้องเรียนสูงก็ได้ เพราะมีอาชีพต่าง ๆ รองรับอยู่มาก	
21)	จะมีการรณรงค์ปลูกฝังจิต สำนึกทางด้านวัฒนธรรมให้ บุคคลกลุ่มต่าง ๆ และจะมี การร่วมมือกัน เพื่อส่งเสริม วัฒนธรรมในระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาค รัฐและเอกชน		
22)	จะมีโรงเรียนระดับนานาชาติ ชาติเกิดขึ้น		<ul style="list-style-type: none">- โรงเรียนนานาชาติไม่ เป็นเรื่องจำเป็นสำหรับ ช่วงนี้ ไม่น่าจะมีเพิ่มถ้า จะมีน่าจะมีในกรุงเทพฯ มากกว่า แม้ว่าผู้เชี่ยวชาญ จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นแต่ ความต้องการทางการ ศึกษาของบุตรไม่จำเป็น จะต้องไปอยู่ในพื้นที่

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
23)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
2.2	1) ประเพณีพื้นบ้านจะได้รับการฟื้นฟู เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้าและการท่องเที่ยวมากกว่าที่จะจัดขึ้นเพื่อการอนุรักษ์	- จะมีการขายวัฒนธรรมในรูปแบบของธุรกิจท่องเที่ยว	- หลังด้านอนุรักษ์จะยังมีอยู่บ้าง
	2) ประเพณีที่เคยใช้บางส่วนของคนไม่ประกอบ เช่น ใช้ฮ้อย กล้วย ใบมะพร้าว อาจต้องใช้วัสดุอื่นทดแทนหรือเลิกปฏิบัติกันไป	- เพราะความเจริญทางเทคโนโลยีใหม่ขัดแย้งกับความเชื่อเก่า ๆ - คนไม่มีน้อยลงวัสดุทดแทนมีมากขึ้นและสะดวกในการนำมาใช้	- เป็นวัสดุที่ยังหาได้ง่าย จึงยังนิยมใช้ของเดิมอยู่
3)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
	4) ประเพณีพื้นบ้านจะเริ่มสูญหายไป เว้นแต่ประเพณีที่ไร้ประโยชน์ทางธุรกิจการค้า	- เพราะคนท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญ ผู้หาประโยชน์ทางวัตถุไม่ได้	

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๕)	วินัยของคนในภาคตะวันออก จะดีขึ้นกว่าในปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none">- ผลของหลักสูตรใหม่และ การดำเนินการโครงการ ประชาธิปไตยในโรงเรียน ที่ผ่านมาน่าจะทำให้ วินัยของคนดีขึ้น- ความเป็นเมืองและเป็น อุตสาหกรรมมากขึ้นจะ ทำให้วินัยดีกว่าการเป็น สังคมเกษตรกรรม	
๖)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
๗)	คนรุ่นใหม่จะไม่ยอมรับ เรื่องราวเก่า ๆ ที่เอา สืบต่อกันมา	<ul style="list-style-type: none">- เพราะคิดว่าไม่มีเหตุผลที่ ดีสูงนัก- เพราะถือเป็นเรื่องโบราณ ไร้สาระ	
๘)	เยาวชนจะมีความรับผิดชอบ และช่วยเหลือตนเองได้ น้อยลง	<ul style="list-style-type: none">- สังคมอุตสาหกรรมมี เครื่องผ่อนแรงมากขึ้น พ่อ แม่ไม่มีเวลาฝึกลูกให้รับผิดชอบ และช่วยเหลือตนเอง	<ul style="list-style-type: none">- เยาวชนคงจะต้องพึ่ง ตนเองมากขึ้น

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๑)	จะเกิดปัญหาการขาดระเบียบวินัยรวมทั้งความประพฤติที่ไม่เหมาะสมในหมู่เยาวชนมากขึ้น	- เพราะขาดการอบรมทั้งที่บ้านและโรงเรียน - เพราะอิทธิพลของสื่อมวลชน	
1๐)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
11)	ลักษณะการปฏิบัติตามประเพณีมักทำผิดวัตถุประสงค์เดิม โดยจะรับเอาค่านิยมของ ความสุข เพื่อเข้ามา	- เพราะคนจัดงานยัง เห็นแก่หน้าและเห็นแก่กิน - เพราะไม่ทราบ เหตุผลที่แท้จริง เห็นว่า เป็นการเสียเวลาจึงคิดตัดแปลงแก้ไข ประเพณีให้เข้ากับตนเอง	
2, 3 1)	มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น	- เพราะทนเห็นความเหลวแหลกและความไม่ถูกต้องไม่ได้	- ที่นี้อยู่ทำงานไม่จริงจัง ไม่เป็นที่แพร่หลายในหมู่ประชาชน
2)	จะมีการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรม ในระดับท้องถิ่น เช่น ระดับอำเภอ และตำบล	- เพื่อให้การฟื้นฟูวัฒนธรรม สัมฤทธิ์ผลเร็วขึ้น	

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความกตัญญู	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
3)	รัฐบาลมีนโยบายที่ให้ความสำคัญงานด้านวัฒนธรรมมากขึ้น	- เพราะเห็นแล้วว่าวัฒนธรรมนั้นขายได้	
4)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
5)	ศูนย์วัฒนธรรมที่ตั้งขึ้นในแต่ละจังหวัดจะมีส่วนช่วยในการฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นมากขึ้น	- มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลแต่ละแห่ง และต่างก็จะพยายามสร้างสรรค์ความเป็นเลิศ - เพราะศูนย์วัฒนธรรมต้องทำหน้าที่ส่งเสริมและฟื้นฟู	
6)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
7)	จะมีองค์กรทางด้านวัฒนธรรมที่เป็นหน่วยงานของภาคเอกชน	- เอกชนเห็นความสำคัญ	
3.	1) ศาสนิกชนจะเห็นความสำคัญและปฏิบัติตามหลักคำสอนในศาสนาของตนมากขึ้น		- ทั้งใจมุ่งมั่นและอนาคต คนจะมีศีลธรรมน้อยลงเนื่องมาจากปัญหาการครองชีพ - เพื่อเป็นการดำเนินชีวิตแบบอุตสาหกรรม น่าจะปฏิบัติตามหลักศาสนาได้น้อยลง

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
2)	จะมีการนำเทคโนโลยีและสื่อการสอนต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการสอนศาสนามากขึ้น	- จะมีการใช้เครื่องเสียง เครื่องฉายสไลด์ เทป และอุปกรณ์ต่าง ๆ มากขึ้น	
3)	พระสงฆ์จะบิณฑบาตในการนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา ออกเผยแพร่ในชุมชนมากขึ้น แทนที่จะให้ผู้ที่เลื่อมใสในศาสนาเข้าไปแสวงหาภายในวัด	- ปัจจุบันก็ได้มีการบรรยายธรรม ละครผสมผสานและเผยแพร่หลักธรรมในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ เช่น เทป วีซีดี วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมสำหรับผู้ที่ไม่มีเวลาแสวงหาภายในวัด	- พระสงฆ์มีน้อย ส่วนใหญ่บวชแล้วมักจะสึก และยังขาดพระสงฆ์ที่มีความรู้และเผยแพร่ ส่วนใหญ่อยู่ไปวัน ๆ เท่านั้น - มีแนวโน้ม แต่ภายใน 5 ปี ยังไม่เกิด
4)	(ไม่มีผู้ใดเหตุผล)		
5)	พระสงฆ์จะประพฤติปฏิบัติ นอกแนวทางของพระธรรมวินัยมากขึ้น	- การประพฤติปฏิบัติตามระเบียบของเถรสมาคม และคัมภีร์วินัย จะลดน้อยลงอย่างแน่นอน - เพราะบวชแล้วไม่ศึกษา	

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
6)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
7)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
8)	วัดจะเน้นการสร้างวัตถุมากกว่าการพัฒนาจิตใจ	<ul style="list-style-type: none"> - เท่าที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นเช่นนั้นอยู่แล้ว - การพัฒนาจิตใจเป็นเรื่องยาก หากผู้มีความรู้ความสามารถเผยแผ่ 	
9)	กฎหมายจะเข้ามาแทนการปิดกั้นทางศีลธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - เนื่องจากการเชื่อบุญบาปน้อยลง 	<ul style="list-style-type: none"> - การบังคับใช้กฎหมายจะยังเป็นปัญหา
10)	วัดจะเป็นสถานที่พักผ่อนทางจิตใจของชุมชนในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น		<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนอุตสาหกรรมจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ จะมีเวลาว่างตอนกลางคืน หรือวันหยุด วัดไม่น่าจะเป็นสถานที่พักผ่อนทางจิตใจมากขึ้นกว่าเดิม - วัดไม่ใช่สถานที่พักผ่อนของคนแต่เป็นที่ปฏิบัติกิจของสงฆ์

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
11)	จะปรากฏช่องว่างของความเข้าใจระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนบางส่วนมากขึ้น	- ชาวบ้านต้องการให้จัดเป็นที่พึ่งทางจิตใจแก่พระสงฆ์ หากปฏิบัติสวนทางกัน	- เพราะมีแหล่งพักผ่อนที่เป็นสถานบริการมาก
12)	บุคคลจะเข้าใจธรรมถูกต้องมากขึ้น		- บุคคลจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในกาประกอบอาชีพเวลาในการศึกษาธรรมและหาความสงบมีน้อยกว่าเดิม ไม่น่าจะพัฒนาดีขึ้นกว่าเดิม - ผู้เข้าใจธรรมยังจะอยู่น้อย ส่วนมากจะยังเชื่อเรื่องผีสาร เทวดา - ไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะการศึกษาธรรมะไม่แพร่หลายและจริงจัง
13)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
14)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
15)	วัดจะขาดเจ้าอาวาสที่มี คุณภาพและประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - เท่าที่พบในจังหวัด เจ้าอาวาสสอยยากจึงตั้งเจ้าอาวาสที่ขาดคุณภาพ - ปัจจุบันหาผู้ที่จะมีบวชอยู่ นาน ๆ จนเป็นเจ้าอาวาสไม่ได้ ส่วนใหญ่จะลาสิกขาบทกันหมด 	
16)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		
17)	การอบรมสั่งสอนด้านศีลธรรม และจริยธรรม จะน้อยลง	<ul style="list-style-type: none"> - คนไม่ได้เข้าวัดและไม่มีเวลาเพื่อสั่งให้ส่วนใหญ่จะใช้เวลาไปกับการทำงาน - ขาดผู้มีความรู้ให้การอบรมสั่งสอน 	<ul style="list-style-type: none"> - จะไม่น้อยลงเพราะมีศูนย์พัฒนาจิตใจใหญ่เกิดขึ้น เช่น วัดญาณสังวราราม เป็นต้น
18)	พระสงฆ์จะเข้ามามีบทบาท ในสังคมมากขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> - พระจะพัฒนามาบทบาทของตนเอง - คณะสงฆ์ให้ความสนใจมากขึ้น 	
19)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
20)	จะประสบปัญหาการขาด คุณธรรม ศีลธรรมในกลุ่มคน บางกลุ่มมากขึ้น	- เพราะภาคที่มุ่งทางจิตใจ ขาดตัวอย่างและสิ่งเหนี่ยว รั้งจิตใจ	
21)	วัดโสธรวราราม จรวิหาร (ฉะเชิงเทรา) จะเป็น สถานที่เผยแพร่วัฒนธรรม ท้องถิ่นที่สำคัญ	- เพราะเป็นสถานที่ที่มีศาสน ไปกันมาก ในแต่ละปี	
22)	วัดผายสังวราราม (ชลบุรี) จะเป็นศูนย์รวมทางวัฒนธรรม ด้านจิตใจที่สำคัญของภาค ตะวันออก		- ยังเป็นเพียงจุดเริ่มต้น ภายในเวลา ๕ ปีนี้ คง ยังไม่มีความมากนัก
23)	(ไม่มีผู้ให้เหตุผล)		

ตารางแสดงเหตุผลการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับแนวทางการ
ศึกษาวิชัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๘
(พ.ศ. 253๐ - 2534)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	ตอนที่ 2 ขอบข่ายการศึกษาวิชัย		
2.1	พื้นที่จังหวัดต่าง ๆ		
	1) จังหวัดชลบุรี		
	2) จังหวัดระยอง		
	3) จังหวัดจันทบุรี		- จันทบุรีมีลักษณะความ เป็น อยู่ทางธุรกิจมากอยู่แล้ว ควรศึกษาวิชัยในท้องที่ อื่นมากกว่า
	4) จังหวัดตราด		
	5) จังหวัดฉะเชิงเทรา	- เพราะมีอะไรหลายอย่าง ที่ทิ้งร่องรอยไว้ อย่างน่า สนใจให้ทำการวิจัย	
	6) จังหวัดนครนายก	- เป็นแหล่งวัฒนธรรมที่น่า สนใจมาก	
	7) จังหวัดปราจีนบุรี		

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
2.2 แหล่งชุมชน			
1)	บริเวณเทศบาลเมือง	- อยู่ในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก	
2)	บริเวณเขาตาพูด	- อยู่ในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งภาคตะวันออก	
3)	หมู่บ้านชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ เช่น ลาวพวน กูหล่า ของ ลาวเวียง เขมร เป็นต้น	- ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้มีวันจะสูญไป ถ้าไม่รีบทำการวิจัย จะขาดข้อมูลที่สำคัญไป	
4)	เมืองพิทขยา		
5)	แหล่งทางประวัติศาสตร์ เช่น เมืองพระรถ โศภนบดี เป็นต้น		
6)	บริเวณหมู่บ้านตายแนวชายแดน		
2.3 กลุ่มอาชีพต่าง ๆ			
1)	ธุรกิจอุตสาหกรรม	- แนวโน้มด้านอาชีพในอนาคตจะเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ	

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	วัตถุประสงค์ของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
2)	เกษตรกรรม		
3)	การบริหาร		
4)	พระสงฆ์	- เป็นกลุ่มถ่ายทอดวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรม	
5)	นักเรียน นิสิต นักศึกษา	- เป็นกลุ่มสืบต่อวัฒนธรรม คุณธรรม และศีลธรรม	
2.4	ลักษณะของกลุ่มคน		
1)	กลุ่มพื้นเมือง		
2)	ผู้อพยพ		- ไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลง ความผูกพันผูกพัน
3)	นักท่องเที่ยว		- กว้างเกินไป จำกัดขอบ เขตไม่ได้
			- ไม่ได้เข้ามาตั้งถิ่นฐาน
	ตอนที่ ๓ แนวทางการวิจัย		
	วัฒนธรรม		
1.	ชีวิตในครอบครัวและสังคม		
1.1	1) รูปแบบและวิธีการของการ อบรมเลี้ยงดูเด็ก		
	2) วิธีการดำเนินชีวิตและการ ปรับตัว	- ควรวิจัยเพราะความเจริญ อย่างรวดเร็วจะทำให้คน ปรับตัวไม่ทัน	

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
3)	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสังคม	- การเปลี่ยนแปลงจะมีผลมาก จึงควรวิจัยเรื่องนี้มาก	
4)	การประสานประโยชน์ของคนกลุ่มต่าง ๆ	- ควรวิจัยเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม	
1.2 1)	ค่านิยม โครงสร้าง และ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง ในการเลือกอาชีพ		
2)	การจัดการสังคมสงเคราะห์ สำหรับคนกลุ่มต่าง ๆ		
3)	การพัฒนาจิตใจและสุขภาพ จิต		
4)	การใช้เวลาว่างและการพักผ่อน		
1.3 1)	การรักษาสุขภาพแวดล้อม และการป้องกันมลภาวะ		
2)	คุณภาพอาหารและการบริโภคนิสัย		
3)	การนำสมุนไพรมาใช้ใน การรักษาโรค	- ควรวิจัยเพื่อให้บุคคลรู้จัก การพึ่งตนเอง และใช้ชีวิต อย่างธรรมชาติ เพื่อลดการพึ่งพาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	- พื้นที่มีความเป็นเมืองมากขึ้นแล้ว

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
4)	การวางผังและการเตรียม การเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย	- เพื่อประโยชน์ในการวาง แผนในการตั้งบ้านเรือน และเป็นการป้องกันแหล่ง ส้วม	
2.	การอนุรักษ์และพัฒนาบริเวณ ทางวัฒนธรรมประเพณี		
2.1	1) วรรณกรรมและการอนุรักษ์ วรรณกรรมพื้นบ้าน		
	2) ภาษาของชนกลุ่มน้อย		
	3) การสอนและการพัฒนา จริยธรรม		
	4) การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล		
	5) การถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้าน		
	6) อิทธิพลของเทคโนโลยีและ สื่อสารมวลชน		
	7) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น		
	8) อิทธิพลของวัฒนธรรม ตะวันตก	- เพราะวัฒนธรรมตะวันตกจะ เป็นตัวผลักดันให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงที่จะขัดแย้งกันได้	

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
๑)	การผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของกลุ่มชนต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> - เพราะปัจจุบันกำลังมีการผสมผสานสูงมาก - ปัจจุบันได้มีผู้อพยพมาอยู่เพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ เป็นจำนวนมากจึงน่าจะมีการศึกษาถึงการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมของผู้เคยพบกับคนพื้นเมืองเดิม - เพื่อหาทางปรับปรุงส่งเสริมหรือแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น 	
10)	การพัฒนาวัฒนธรรมให้มีคุณค่าในเชิงเศรษฐกิจ		
11)	การรวบรวมศิลปวัตถุโบราณเพื่อการอนุรักษ์และการศึกษา		<ul style="list-style-type: none"> - ประโยชน์ที่พึงได้อาจจะไม่มากเท่าที่ควร
2.2 1)	คุณค่าที่แฝงเร้นอยู่ในความเชื่อและประเพณี		<ul style="list-style-type: none"> - คุณค่ามีจริงอยู่ แต่การศึกษาวิจัยด้านนี้ไม่จำเป็นต้องทำขึ้นเพราะไม่เกิดประโยชน์ เช่น ประเพณี ลงแขก ซึ่งเป็นเรื่องที่มีคุณค่าแต่ความจำเป็นด้านเศรษฐกิจและ

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
			<p>ความเจริญของเทคโนโลยี ทำให้ประเพณีไทยไป ถึงจะวิจัยก็ช่วยให้คงอยู่ ไม่ได้</p>
2)	การปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ๕ ประการ		
3)	การสร้างค่านิยมที่เหมาะสม กับสังคมภาคตะวันออกเฉียง		
4)	การเสริมสร้างวินัยของคน กลุ่มต่าง ๆ		
5)	เอกภักษ์นทีที่เป็นที่ยึดเหนี่ยว และเกิดความภาคภูมิใจ		
6)	ประวัติศาสตร์ ประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมของ ชนกลุ่มน้อย เช่น ชน ภูหล้า ลาวพวน ลาวเวียง ฯลฯ	<p>- เพื่อจะได้เข้าใจวิธีการ ดำเนินชีวิตของคนเหล่านั้น และจะทำให้สามารถหาทาง ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับตัวให้เข้ากับ ยุคสมัย</p>	<p>- ชนกลุ่มน้อยมีไม่มากนัก</p>
7)	การรักษาวิธีการดำเนินชีวิต แบบไทย		
2.3 1)	การประเมินผลการจัดตั้ง ศูนย์วัฒนธรรม		

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	เหตุผลของการแสดงความคิดเห็น	
		เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
2)	รูปแบบและบทบาทที่เหมาะสมในการดำเนินงานของศูนย์วัฒนธรรม	เรื่องที่ยังเป็นข้อหาอยู่มาก เป็นการฝากงานจึงไม่ได้ เป็นหน้าที่หลักของผู้ปฏิบัติ จึงควรรหาทางปรับปรุงให้ดีขึ้น	
3)	ระบอบการบริหารงานวัฒนธรรม	เพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพต่อไป	
4)	การจัดตั้งองค์กรส่งเสริมวัฒนธรรม		
3.	ศาสนาและปรัชญา		
1)	การใช้ประโยชน์จากสถาบันศาสนาเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรม		
2)	บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต		
3)	การเผยแพร่หลักธรรมที่ถูกต้อง		
4)	การศึกษาของพระสงฆ์ในค่านิยมและวัฒนธรรม		
5)	ความเชื่อทางศาสนาของคนกลุ่มต่าง ๆ		
6)	ปัญหา แนวคิด และแนวปฏิบัติทางพุทธศาสนา		

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามรอบที่ 1

เกี่ยวกับแนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534)

ข้อที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน - ฐานนิยม	ควอไทล์ 3 - ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
1.					
1.1 1)	3.75	3.75	0.00	4.21 - 3.22	0.99
2)	3.64	3.67	0.03	4.34 - 3.18	1.16
3)	4.16	4.21	0.03	5.06 - 3.97	1.09
4)	3.97	3.90	0.03	4.44 - 3.56	0.88
5)	4.13	4.13	0.00	4.76 - 3.66	1.12
6)	4.21	4.30	0.09	4.88 - 3.75	1.11
7)	3.63	3.72	0.09	4.18 - 3.06	1.12
8)	3.10	3.07	0.03	3.55 - 2.60	0.86
9)	3.83	3.86	0.03	4.30 - 3.46	0.84
10)	3.90	3.93	0.03	4.32 - 3.55	0.77
11)	3.30	3.33	0.03	4.16 - 2.81	1.35
12)	3.50	3.83	0.33	4.07 - 2.92	1.15
1.2 1)	3.83	3.04	0.06	4.43 - 3.29	1.14
2)	3.79	3.93	0.14	4.25 - 3.04	1.21
3)	3.75	3.95	0.20	4.54 - 3.05	1.49
4)	3.63	3.86	0.23	4.21 - 3.05	1.16
5)	3.64	3.97	0.15	4.43 - 3.13	1.30
6)	2.88	2.92	0.04	3.31 - 1.69	1.42

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	มัธยมศึกษา ฐานนิยม	ควอไทล์ 3 - ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
7)	4.00	4.00	0.00	4.54 - 3.50	0.60
8)	3.64	3.79	0.15	4.35 - 3.25	1.10
9)	3.50	3.75	0.25	4.10 - 2.89	1.21
10)	3.72	3.88	0.10	4.07 - 2.92	1.15
11)	3.90	3.96	0.54	4.78 - 3.29	1.49
12)	3.80	3.90	0.10	4.44 - 3.45	0.99
13)	3.59	3.61	0.11	4.19 - 2.97	1.14
14)	4.00	4.00	0.00	4.68 - 3.65	1.03
1.3 1)	4.27	4.23	0.04	4.93 - 3.89	1.04
2)	4.59	4.77	0.27	5.02 - 3.84	1.18
3)	4.21	4.17	0.04	4.78 - 3.73	1.05
4)	4.10	4.07	0.03	4.68 - 3.77	0.91
5)	4.10	4.07	0.03	4.72 - 3.66	1.12
6)	3.33	3.63	0.30	3.93 - 2.69	1.24
7)	3.72	3.63	0.11	4.19 - 3.13	1.03
8)	3.36	3.28	0.10	3.90 - 2.68	1.28
9)	4.06	4.05	0.01	4.68 - 3.65	1.03
10)	3.96	3.20	0.18	4.04 - 2.75	1.29
11)	3.75	3.87	0.22	4.23 - 3.32	0.91

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	มัธยมศึกษา- ฐานนิยม	ควอไทล์ 3- ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
2.					
2.1 1)	3.63	3.72	0.09	4.15 - 3.16	0.98
2)	3.75	3.90	0.15	4.29 - 3.25	1.04
3)	3.14	3.27	0.13	3.78 - 2.73	1.05
4)	3.25	3.23	0.02	3.91 - 2.75	1.15
5)	4.07	4.10	0.03	4.78 - 3.58	1.20
6)	3.75	3.82	0.08	4.19 - 3.04	1.15
7)	4.00	4.00	0.00	4.45 - 3.83	0.82
8)	3.50	3.50	0.00	4.13 - 2.84	1.29
9)	3.13	3.13	0.00	3.44 - 2.58	0.88
10)	3.67	3.75	0.08	4.23 - 2.97	1.26
11)	3.75	3.83	0.08	4.21 - 3.18	1.03
12)	3.00	2.94	0.06	3.81 - 2.65	1.16
13)	3.27	3.27	0.00	3.71 - 2.45	1.26
14)	3.75	3.90	0.15	4.25 - 3.42	0.83
15)	3.83	3.83	0.00	4.51 - 3.45	1.06
16)	3.64	3.96	0.12	4.16 - 2.89	1.27
17)	3.83	4.00	0.17	4.21 - 3.05	1.16
18)	3.50	3.83	0.33	4.13 - 2.63	1.50
19)	3.39	3.14	0.25	4.31 - 3.03	1.28
20)	2.83	2.92	0.09	3.68 - 2.29	1.39

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	มัธยมฐาน	ฐานนิยม	มัธยมฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ 3- ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
21)	3.33	3.50	0.17	4.13 - 2.75	1.38
22)	2.50	2.25	0.25	3.39 - 1.89	1.56
23)	3.21	3.07	0.14	4.00 - 2.42	1.58
2.2 1)	4.21	4.14	0.07	4.54 - 3.75	0.79
2)	4.00	4.00	0.00	4.44 - 3.46	0.98
3)	3.10	3.64	0.54	3.86 - 2.20	1.57
4)	3.72	3.77	0.05	4.23 - 3.32	0.91
5)	3.06	3.08	0.02	3.99 - 2.67	0.72
6)	3.21	3.17	0.04	4.08 - 2.81	1.27
7)	3.83	4.00	0.17	4.23 - 3.19	1.04
8)	2.64	2.67	0.03	3.43 - 2.18	1.25
9)	3.50	3.70	0.20	4.13 - 3.04	1.09
10)	3.36	3.33	0.03	4.16 - 2.97	1.19
11)	3.83	3.92	0.09	4.32 - 3.55	0.77
2.3 1)	3.80	3.94	0.14	4.27 - 3.05	1.22
2)	3.83	3.80	0.17	4.31 - 2.89	1.42
3)	3.83	3.90	0.07	4.32 - 3.55	0.77
4)	3.50	3.50	0.00	4.23 - 2.97	1.26
5)	3.83	3.96	0.13	4.43 - 3.19	1.24
6)	2.93	2.90	0.03	3.55 - 2.18	1.37
7)	2.75	2.83	0.08	3.34 - 2.18	1.16

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	มัธยมศึกษา- ฐานนิยม	ควอไทล์ 3- ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	
3.	1)	3.28	3.23	0.05	3.86 - 2.75	1.11
	2)	3.88	3.98	0.10	4.23 - 3.29	0.94
	3)	3.63	3.72	0.09	4.07 - 2.75	1.32
	4)	3.28	3.19	0.09	4.03 - 2.93	1.10
	5)	3.00	3.06	0.06	3.68 - 2.65	1.03
	6)	3.36	3.50	0.14	4.07 - 2.92	1.15
	7)	3.50	3.83	0.33	4.10 - 2.79	1.31
	8)	3.83	3.96	0.13	4.44 - 3.56	0.88
	9)	3.64	3.79	0.15	4.27 - 3.13	1.14
	10)	4.21	4.33	0.12	3.86 - 2.58	1.28
	11)	3.86	2.96	0.10	3.86 - 2.73	1.13
	12)	4.17	4.50	0.33	3.68 - 2.32	1.36
	13)	3.00	3.00	0.00	3.71 - 2.45	1.26
	14)	3.38	3.28	0.10	3.97 - 2.84	1.13
	15)	3.07	3.00	0.07	4.03 - 2.69	1.34
	16)	2.75	2.75	0.00	3.54 - 2.32	1.22
	17)	2.90	2.99	0.09	3.71 - 1.95	1.06
	18)	3.00	3.00	0.00	3.44 - 2.56	0.88
	19)	3.17	3.00	0.17	4.03 - 2.69	1.34
	20)	3.64	3.79	0.15	4.29 - 3.25	1.04
	21)	3.60	3.36	0.34	4.31 - 2.94	1.37
	22)	3.88	3.25	0.63	4.58 - 3.06	1.52
	23)	3.79	3.93	0.14	4.27 - 3.13	1.14

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อความแต่ละข้อในแบบสอบถามรอบที่ 1 เกี่ยวกับ

แนวทางการศึกษาวิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

แต่ละสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2530 - 2534)

ข้อที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน - ฐานนิยม	ควอไทล์ 3 - ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
ตอนที่ 1					
1)	4.50	4.03	0.33	4.98 - 3.72	1.26
2)	4.17	4.17	0.00	4.68 - 3.77	0.91
3)	4.25	4.25	0.00	4.88 - 3.68	1.18
4)	3.95	4.03	0.08	4.27 - 3.55	0.72
5)	4.29	4.30	0.01	4.83 - 3.68	1.18
6)	4.00	4.17	0.17	4.68 - 3.25	1.43
ตอนที่ 2					
2.1 1)	4.02	4.95	0.67	5.11 - 3.00	1.23
2)	4.56	4.77	0.21	5.04 - 3.75	1.29
3)	4.56	4.77	0.21	4.95 - 3.57	1.38
4)	4.00	4.00	0.00	4.35 - 3.14	1.21
5)	4.25	4.50	0.25	4.81 - 3.42	1.39
6)	3.43	3.36	0.07	3.94 - 2.82	1.12
2.2 1)	4.17	4.17	0.00	4.93 - 3.78	1.15
2)	4.25	4.28	0.03	4.93 - 3.78	1.15
3)	4.00	4.00	0.00	4.54 - 3.29	1.25
4)	4.90	4.83	0.07	5.12 - 4.13	0.99
5)	4.70	4.88	0.18	5.02 - 3.75	1.27
6)	3.88	3.63	0.05	4.08 - 2.93	1.15

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	มัธยมศึกษา - ฐานนิยม	ควอไทล์ 3 - ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	
2.3	1)	4.12	4.30	0.09	4.86 - 3.68	1.18
	2)	4.61	4.61	0.20	5.06 - 3.06	1.17
	3)	4.28	4.23	0.05	4.93 - 3.84	1.09
	4)	4.07	4.17	0.10	4.68 - 3.57	1.11
	5)	4.17	4.17	0.00	4.78 - 3.79	0.99
2.4	1)	4.70	4.88	0.18	5.09 - 3.96	1.13
	2)	4.30	4.72	0.42	4.93 - 3.69	1.24
	3)	3.50	3.83	0.33	3.97 - 2.69	1.28
ตอนที่ 3						
1.						
1.1	1)	3.90	3.36	0.54	4.68 - 3.22	1.46
	2)	4.30	4.72	0.42	4.86 - 3.58	1.28
	3)	4.07	4.17	0.10	4.68 - 3.57	1.11
	4)	3.94	4.00	0.06	4.35 - 3.29	1.06
1.2	1)	4.50	4.77	0.27	4.98 - 3.72	1.26
	2)	3.88	3.88	0.00	4.54 - 3.32	1.22
	3)	4.17	4.14	0.03	4.68 - 3.71	0.97
	4)	3.64	3.56	0.14	4.16 - 3.03	1.13
1.3	1)	4.70	4.88	0.18	5.09 - 4.04	1.05
	2)	4.25	4.00	0.55	4.93 - 3.32	1.61
	3)	3.90	4.50	0.60	4.54 - 2.79	1.75
	4)	4.21	4.30	0.09	4.93 - 2.69	1.24

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	มัธยม	ฐานนิยม	มัธยม - ฐานนิยม	ควอไทล์ 3- ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	
2.						
2.1	1)	4.61	4.68	0.07	5.02 - 4.02	1.00
	2)	3.67	4.77	1.12	4.78 - 2.97	1.81
	3)	4.61	4.75	0.14	5.06 - 4.03	1.03
	4)	4.28	4.23	0.05	4.86 - 3.81	1.05
	5)	4.70	4.86	0.18	5.06 - 3.79	1.27
	6)	4.28	4.23	0.05	4.86 - 3.81	1.05
	7)	4.28	4.23	0.05	4.86 - 3.81	1.05
	8)	3.94	3.95	0.01	4.54 - 3.56	0.98
	9)	4.06	4.05	0.01	4.54 - 3.56	0.98
	10)	4.00	4.00	0.00	4.54 - 3.38	1.16
	11)	4.33	4.63	0.30	5.02 - 3.75	1.27
2.2	1)	4.17	4.50	0.33	4.78 - 3.45	1.33
	2)	4.61	4.81	0.20	4.98 - 3.81	1.37
	3)	4.61	4.86	0.25	5.06 - 3.79	1.27
	4)	4.70	4.88	0.18	5.06 - 3.89	1.17
	5)	4.21	4.33	0.12	4.78 - 3.73	1.05
	6)	3.83	4.83	1.00	4.68 - 3.04	1.64
	7)	4.21	3.33	0.88	4.68 - 3.71	0.97

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	มัตยฐาน	ฐานนิยม	มัตยฐาน - ฐานนิยม	ควอไทล์ 3 - ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	
2.3	1)	4.21	4.30	0.09	4.78 - 3.56	1.20
	2)	4.17	4.14	0.03	4.68 - 3.71	0.97
	3)	4.00	4.00	0.00	4.33 - 3.61	0.72
	4)	4.17	4.14	0.03	4.68 - 3.71	0.97
3.	1)	4.70	4.88	0.18	5.09 - 3.96	1.13
	2)	4.36	4.50	0.14	5.02 - 3.84	1.18
	3)	4.70	4.83	0.13	5.09 - 4.04	1.05
	4)	4.33	4.63	0.30	4.86 - 3.68	1.18
	5)	3.90	3.50	0.40	4.42 - 3.09	1.33
	6)	4.17	4.86	0.69	4.93 - 3.29	1.64

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามรอบที่ 2 เกี่ยวกับ

แนวโน้มสภาพวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม

แห่งชาติ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. 2530 - 253๔)

ข้อที่	มัถฐาน	ฐานนิยม	มัถฐาน - ฐานนิยม	ควอไทล์ 3 - ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	
1.						
1.1	1)	3.80	3.66	0.06	4.18 - 3.32	0.86
	2)	3.79	3.81	0.02	4.27 - 3.22	1.05
	3)	4.62	4.69	0.07	5.06 - 4.08	0.98
	4)	4.04	4.03	0.01	4.45 - 3.63	0.82
	5)	4.18	4.20	0.02	4.78 - 3.66	1.12
	6)	4.31	4.25	0.06	4.86 - 3.87	0.99
	7)	3.68	3.75	0.07	4.19 - 3.06	1.12
	8)	3.12	3.05	0.07	3.46 - 2.79	0.68
	9)	3.89	3.92	0.03	4.30 - 3.46	0.84
	10)	4.00	4.00	0.00	4.34 - 3.66	0.68
	11)	3.55	3.40	0.15	4.19 - 2.98	1.21
	12)	3.45	3.41	0.04	4.03 - 2.93	1.10
1.2	1)	3.92	3.97	0.05	4.37 - 3.45	0.92
	2)	3.73	3.70	0.03	4.25 - 3.14	1.11
	3)	4.00	4.05	0.05	4.52 - 3.45	1.07
	4)	3.77	3.85	0.08	4.21 - 3.10	1.03
	5)	3.96	3.96	0.00	4.44 - 3.46	0.98
	6)	2.71	2.85	0.14	3.19 - 1.96	1.23

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	มัธยมฐาน	ฐานนิยม	มัธยมฐาน - ฐานนิยม	ควอไทล์ 3 - ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
7)	4.07	4.05	0.02	4.45 - 3.68	0.77
8)	3.88	3.88	0.00	4.35 - 3.32	1.03
9)	4.62	4.78	0.16	5.06 - 3.97	1.09
10)	3.45	3.50	0.05	4.03 - 2.88	1.15
11)	4.08	4.50	0.44	4.78 - 3.29	1.49
12)	3.96	4.00	0.04	4.44 - 3.45	0.99
13)	3.69	3.79	0.10	4.13 - 3.09	1.04
14)	4.09	4.08	0.03	4.45 - 3.73	0.72
1.3 1)	4.38	4.35	0.03	4.93 - 3.89	1.04
2)	4.54	4.70	0.16	5.02 - 3.92	1.10
3)	4.15	4.15	0.00	4.68 - 3.71	0.97
4)	4.13	4.09	0.04	4.54 - 3.75	0.79
5)	4.13	4.12	0.01	4.68 - 3.65	1.03
6)	4.36	4.40	0.04	4.93 - 3.84	1.09
7)	3.80	3.92	0.12	4.18 - 3.25	0.93
8)	3.25	3.17	0.08	3.96 - 2.68	1.28
9)	4.11	4.08	0.03	4.54 - 3.69	0.85
10)	3.27	3.17	0.10	3.96 - 2.75	1.21
11)	3.82	3.87	0.05	4.23 - 3.32	0.91

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	มัธยมศึกษา- ฐานนิยม	ควอไทล์ 3- ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	
2.						
2.1	1)	3.75	3.82	0.07	4.16 - 3.22	0.94
	2)	3.85	3.88	0.03	4.29 - 3.32	0.97
	3)	4.15	4.13	0.02	4.68 - 3.71	0.97
	4)	3.29	3.23	0.06	3.91 - 2.81	1.10
	5)	4.13	4.14	0.01	4.68 - 3.65	1.03
	6)	3.71	3.79	0.08	4.19 - 3.09	1.10
	7)	4.09	4.08	0.03	4.45 - 3.73	0.72
	8)	3.55	3.70	0.15	4.13 - 2.84	1.29
	9)	4.04	4.03	0.01	4.45 - 3.63	0.82
	10)	3.84	3.88	0.04	4.16 - 3.03	1.13
	11)	3.75	3.85	0.10	4.16 - 3.18	0.98
	12)	3.13	3.00	0.13	3.81 - 2.65	1.16
	13)	3.13	3.10	0.03	3.71 - 2.85	1.06
	14)	3.83	3.89	0.06	4.20 - 3.42	0.78
	15)	3.96	4.00	0.04	4.44 - 3.45	0.99
	16)	3.83	3.81	0.18	4.10 - 2.89	1.21
	17)	3.75	3.88	0.13	4.16 - 3.13	1.03
	18)	3.55	3.70	0.15	4.13 - 2.84	1.29
	19)	3.75	3.75	0.00	4.33 - 3.09	1.24
	20)	3.00	3.00	0.00	3.54 - 2.46	1.08

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	มัธยมศึกษา - ฐานนิยม	ควอไทล์ 3- ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
21)	3.55	3.70	0.15	4.13 - 2.84	1.29
22)	2.50	2.64	0.08	3.19 - 1.84	1.35
23)	3.14	3.00	0.14	3.88 - 2.64	1.24
2.2 1)	4.09	4.06	0.03	4.45 - 3.73	0.72
2)	4.03	4.02	0.01	4.39 - 3.87	0.72
3)	3.15	3.21	0.06	3.79 - 2.58	1.20
4)	3.82	3.67	0.05	4.23 - 3.32	0.91
5)	3.08	3.05	0.03	3.40 - 2.76	0.64
6)	3.45	3.39	0.06	4.08 - 2.88	1.20
7)	3.87	3.98	0.09	4.25 - 3.44	0.81
8)	2.85	2.83	0.02	3.43 - 2.18	1.25
9)	3.69	3.33	0.14	4.13 - 3.04	1.09
10)	3.55	3.59	0.04	4.27 - 2.98	1.09
11)	3.97	3.98	0.01	4.33 - 3.61	0.72
2.3 1)	3.78	3.90	0.11	4.27 - 3.13	1.14
2)	3.75	3.83	0.08	4.33 - 3.04	1.29
3)	3.93	3.98	0.05	4.22 - 3.55	0.77
4)	3.65	3.72	0.07	4.23 - 2.97	1.26
5)	3.91	4.04	0.13	4.43 - 3.19	1.24
6)	2.79	2.83	0.04	3.27 - 2.18	1.09
7)	2.68	2.93	0.05	3.35 - 2.29	1.06

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	มีรถยนต์	ฐานนิยม	มีรถยนต์- ฐานนิยม	ควอไทล์ 3- ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	
3.	1)	3.35	3.50	0.15	3.93 - 2.78	1.15
	2)	3.27	3.91	0.04	4.25 - 3.48	0.79
	3)	3.63	3.81	0.18	4.10 - 2.89	1.21
	4)	3.38	3.35	0.03	3.39 - 2.29	1.04
	5)	3.13	3.12	0.01	3.54 - 2.75	0.79
	6)	3.55	3.59	0.04	4.07 - 2.98	1.09
	7)	3.54	3.64	0.10	4.02 - 2.98	1.04
	8)	3.98	4.00	0.04	4.38 - 3.55	0.83
	9)	3.77	3.85	0.08	4.21 - 3.18	1.03
	10)	3.35	3.50	0.15	3.93 - 2.78	1.15
	11)	3.25	3.15	0.10	3.82 - 2.84	0.98
	12)	3.09	3.10	0.01	3.68 - 2.57	1.11
	13)	3.21	3.14	0.07	3.62 - 2.93	1.09
	14)	3.31	3.25	0.06	3.86 - 2.87	0.99
	15)	3.45	3.39	0.06	4.08 - 2.88	1.20
	16)	3.00	3.00	0.00	3.44 - 2.56	0.88
	17)	3.15	3.11	0.04	3.71 - 2.71	1.00
	18)	3.07	3.05	0.02	3.45 - 2.68	0.77
	19)	3.29	3.21	0.08	3.91 - 2.81	1.10
	20)	3.62	3.90	0.08	4.23 - 3.29	0.94
	21)	3.53	3.50	0.13	4.31 - 2.94	1.37
	22)	3.79	3.38	0.41	4.58 - 3.66	1.52
	23)	3.75	3.85	0.10	4.16 - 3.18	0.98

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถามรอบที่ 2 เกี่ยวกับแนวทางการศึกษา

วิจัยวัฒนธรรมภาคตะวันออก ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6

(พ.ศ. 2530 - 2534)

ข้อที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	มัธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ 3- ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
ตอนที่ 1					
1)	4.45	4.50	0.05	4.98 - 3.93	1.05
2)	4.20	4.14	0.06	4.68 - 3.82	0.86
3)	4.27	4.30	0.03	4.86 - 3.75	1.11
4)	3.92	3.95	0.03	4.24 - 3.59	0.65
5)	4.29	4.27	0.02	4.66 - 3.91	1.05
6)	4.13	4.14	0.01	4.60 - 3.65	1.03
ตอนที่ 2					
2.1 1)	4.77	4.92	0.15	5.13 - 4.13	1.00
2)	4.58	4.83	0.25	5.04 - 3.75	1.29
3)	4.36	4.73	0.37	4.95 - 3.57	1.38
4)	3.77	3.83	0.06	4.27 - 3.14	1.13
5)	4.20	4.25	0.05	4.81 - 3.85	1.16
6)	3.41	3.27	0.14	4.06 - 2.91	1.15
7)	4.00	4.00	0.00	4.25 - 3.75	0.50
2.2 1)	4.36	4.40	0.04	4.93 - 3.84	1.09
2)	4.29	4.27	0.02	4.86 - 3.81	1.05
3)	4.00	4.05	0.05	4.54 - 3.45	1.09
4)	4.82	4.91	0.09	5.16 - 4.45	0.71

ตาราง...(ต่อ)

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	มัธยมศึกษา- ฐานนิยม	ควอไทล์ 3- ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
5)	4.62	4.85	0.23	5.06 - 3.79	1.27
6)	3.55	3.59	0.04	4.07 - 2.98	1.09
2.3 1)	4.27	4.30	0.03	4.86 - 3.75	1.11
2)	4.82	4.74	0.12	5.06 - 4.03	1.03
3)	4.38	4.35	0.03	4.93 - 3.89	1.04
4)	4.18	4.13	0.05	4.68 - 3.77	0.91
5)	4.25	4.18	0.07	4.76 - 3.84	0.94
2.4 1)	4.68	4.80	0.12	5.03 - 4.09	1.00
2)	4.36	4.41	0.05	4.93 - 3.84	1.09
3)	3.35	3.39	0.04	3.37 - 2.78	1.19
ตอนที่ 3					
1					
1.1 1)	4.00	4.00	0.00	4.68 - 3.32	1.36
2)	4.27	4.30	0.03	4.86 - 3.75	1.11
3)	4.15	4.15	0.00	4.68 - 3.71	0.97
4)	3.96	4.00	0.04	4.33 - 3.55	0.83
1.2 1)	4.44	4.71	0.27	4.98 - 3.72	1.26
2)	4.00	4.00	0.00	4.54 - 3.46	1.08
3)	4.18	4.13	0.05	4.68 - 3.77	0.91
4)	3.71	3.79	0.08	4.19 - 3.03	1.10

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	มีธยฐาน	ฐานนิยม	มีธยฐาน- ฐานนิยม	ควอไทล์ 3- ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	
1.3	1)	4.86	4.83	0.15	5.09 - 4.04	1.05
	2)	4.25	4.79	0.54	4.93 - 3.21	1.72
	3)	3.81	4.00	0.19	4.54 - 2.96	1.58
	4)	4.38	4.35	0.03	4.93 - 3.29	1.04
2.						
2.1	1)	4.54	4.58	0.04	5.02 - 4.02	1.00
	2)	3.80	3.17	0.63	4.78 - 3.03	1.75
	3)	4.62	4.74	0.12	5.08 - 4.03	1.05
	4)	4.23	4.19	0.04	4.79 - 3.79	0.99
	5)	4.62	4.82	0.20	5.06 - 3.89	1.17
	6)	4.29	4.27	0.02	4.88 - 3.81	1.07
	7)	4.29	4.27	0.02	4.98 - 3.81	1.17
	8)	4.13	4.69	0.56	4.54 - 3.75	0.79
	9)	4.08	4.06	0.02	4.54 - 3.83	0.71
	10)	4.00	4.00	0.00	4.54 - 3.46	1.08
	11)	4.54	4.79	0.25	5.02 - 3.75	1.27
2.2	1)	4.18	4.23	0.05	4.79 - 3.66	1.13
	2)	4.44	4.71	0.27	4.98 - 3.72	1.26
	3)	4.62	4.79	0.16	5.06 - 3.97	1.09
	4)	4.62	4.79	0.16	5.06 - 3.97	1.09

ตาราง... (ต่อ)

ข้อที่	มัธยมศึกษา	ฐานนิยม	มัธยมศึกษา- ฐานนิยม	ควอไทล์ 3- ควอไทล์ 1	พิสัยระหว่าง ควอไทล์
5)	4.25	4.20	0.05	4.78 - 3.84	0.94
6)	3.86	3.50	0.36	4.68 - 3.04	1.64
7)	4.20	4.15	0.05	4.88 - 3.62	0.86
2.3 1)	4.18	4.20	0.02	4.78 - 3.66	1.12
2)	4.20	4.14	0.06	4.68 - 3.62	0.86
3)	4.00	4.00	0.00	4.30 - 3.69	0.61
4)	4.18	4.13	0.05	4.68 - 3.77	0.91
3.					
1)	4.73	4.65	0.12	5.12 - 4.16	0.94
2)	4.54	4.70	0.16	5.02 - 3.92	1.10
3)	4.68	4.80	0.12	5.09 - 4.09	1.00
4)	4.31	4.25	0.06	4.86 - 3.67	0.99
5)	3.85	3.79	0.06	4.43 - 3.22	1.21
6)	4.31	4.67	0.36	4.93 - 3.59	1.34